

ถนนหนังสือ

เสขียธรรม

ฉบับที่ ๘ ปีที่ ๒ เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

เสขียธรรมฉบับใกล้เคียงกรณีไล่พระจากป่า
ประชุมทบทวนงานกลุ่มเสขียธรรม
ธรรมจารีนี้

ถนนหนังสือ

ฉบับ

เสขิยธรรม

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

นายดำรง ปัทมภาส

คณะสาราณียกร

ฝ่ายสงฆ์

พระอธิการสมนึก นาโ

พระอธิการทับทิม อนาวโร

พระอธิการวิทยา จิตตธมโม

พระมหาประจวบ ปญญาทีโป

พระมหานิพนธ์ สุภมฺโม

พระมหาเจิม สุวโจ

พระไพศาล วิสาโล

พระสุทัศน์ วชิรญาณโณ

ฝ่ายฆราวาส

นายประชา หุตานุวัตร

นายนิพนธ์ แจ่มดวง

นายสมพงษ์ รักษาราษฎร์

นายปรีดา เรื่องวิชาธร

น.ส.ลัดดา วิวัฒน์สุระเวช

นายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์

นายเสถียร ไส้สำเพาะ

นายวีระพันธ์ วุฒิบุญญะ

น.ส.ปิ่นทิศา ยรรยงค์ยุทธ

เป็นจดหมายข่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด
ความรู้ และประสบการณ์การประยุกต์หลักธรรมมาใช้กับชีวิต
และสังคมสมัยใหม่ ทั้งในหมู่ของบรรพชิตและฆราวาส

ผู้จัดทำ

กลุ่มเสขิยธรรมร่วมกับคณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา(ศพพ.)
การเป็นสมาชิก

เสขิยธรรม ออกเผยแพร่ปีละ ๖ ฉบับ ราคาฉบับละ ๒๐ บาท ค่า
สมัครสมาชิก ๑๐๐ บาท/๑ ปี ประสงค์จะบอกรับเป็นสมาชิก โดยส่งฉนา
ณัติหรือตัวแลกเงินในนามนายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์ มายังเลขที่ ๑๒๔ ซอย
วัดทองนพคุณ ถนนสมเด็จพระยา คลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

กลุ่มเสขิยธรรม

เกิดขึ้นจากการรวมตัวของพระภิกษุและฆราวาสผู้ห่วงใยในพระพุทธ
ศาสนาและสภาพของสังคมไทย มีความประสงค์จะประยุกต์ใช้ศาสนธรรมเพื่อ
การพัฒนาตนเองและสังคมอย่างสมสมัย นอกเหนือจากการประสานงานและเกื้อ
หนุนกำลังใจซึ่งกันและกันในการทำงานเพื่อสังคมในด้านต่างๆ แล้ว ลักษณะ
เฉพาะอีกประการหนึ่งของกลุ่มก็คือการเพียรพยายามประยุกต์ธรรมะเพื่อเป็น
ข้อวัตรปฏิบัติเพื่อขัดเกลาตนเอง โดยมุ่งสู่ประโยชน์สุขของสังคมและเพื่อสมดุล
ของระบบนิเวศน์ อาทิ การลดและพยายามงดเว้นจากอบายมุขสมัยใหม่ เช่น
บุหรี เครื่องดื่มประเภทยาชูกำลัง น้ำอัดลม ภาชนะพลาสติกและโฟม เป็นต้น
ผู้มีความสนใจ ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ฝ่ายประสานงานกลุ่ม
**เสขิยธรรม ๑๒๔ ซอยวัดทองนพคุณ ถนนสมเด็จพระยา เขตคลองสาน
กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ โทร. ๔๓๗-๙๔๔๕, ๔๓๗-๙๔๕๐**

คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา(ศพพ.)

ก่อตั้งเมื่อพ.ศ.๒๕๒๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๑.ประสานงานระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
ศาสนาและการพัฒนาเพื่อดำเนินงานร่วมกัน
- ๒.แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจเรื่องศาสนาและการพัฒนา
พร้อมทั้งศึกษาหาแนวทางร่วมกันในการทำงาน
- ๓.ฝึกอบรมและสรรหาทรัพยากรบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมหน่วย
งานซึ่งต้องการการเกื้อหนุนดังกล่าว

สารบาญ

ถนนหนังสือ ฉบับเสขยธรรม

ฉบับที่ ๘ ปีที่ ๒ เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

๔	สาราใหม่โรง	
๖	จดหมายจากสหายธรรม	
	เรื่องจากปก	
๑๐	■ เสขยธรรมขยับไกลเกลียกรณ์ไ้พระจากป่า	กองเลขาฯ เสขยธรรม
	บทนำ	
๑๕	■ พุทธศาสนากับสังคมไร่ระเบียบ	
	ปาฐกถาธรรม	
๑๗	■ มิจจาพาดินชย์	พระเมธีธรรมมารภรณ์
	ประยูกต์ธรรมเพื่อสังคม	
๒๑	■ ขมรมเด็กรักนกทีกุไ้คง นักอนุรักษ์รุ่นจิ้ว	พระอิศรา ปวิฑฒโน
๒๔	■ ผ้าป่าต้นไม้คู้ชีวิต: สำนักสงฆ์บ้านตาเปอะ	สังฆเสนา
๒๖	■ พินิจธรรม สร้างคุณค่าชีวิตในสังคมเมืองหลวง	กัมมนีโย
	อนุทินเสขยธรรม	
๒๘	■ ประชุมทบทวนงานกลุ่มเสขยธรรม	กองสาราฯ
	กระแสใหม่	
๓๑	■ พุทธศาสนากับเงินตรา	อรชุน
	พระดีศรีสยาม	
๓๕	■ พระครูสุภาจารวัฒน์: หมอพระแห่งบ้านท่าลาด	ปริดา เรื่องวิชาธร
	ทุกขสัจจ์ของสังคม	
๓๙	■ โลกร้อนขึ้นหรือไม่?	พิภพ อุดมอิทธิพงศ์
๔๔	มองลอดหน้าต่างวัด	
	สตรีและเด็ก	
๔๖	■ ธรรมจารินี	ปิ่นชิตา ยรรยงยุทธ
๕๐	ตู้หนังสือเสขยธรรม	
๕๕	บทกวี	
	พุทธศาสนาในโลกกว้าง	
๕๖	■ ความจำเป็นที่จ้ต้องเข้าใจในลัทธิเพื่อน	ส. ศิวรักษ์
	ตามสถานการณ์	
๖๓	■ ความรุนแรงที่ปะคำ กลืนไอที่หลงเหลือในความทรงจำ	เสถียร ไสล่าเพาะ
๖๖	แขงแขวในดงขมิ้น	
	ปรัปวาท	
๖๘	■ โรคร้ายจากแม่น้ำมูล ฤาจะเป็นแม่น้ำมรณะ	น.พ. รังสฤษฏ์ กาญจนวนิชย์

สาราช โหมโรง

เรื่องหลวงพ่อบุระจักษ์ คุตตจิตโตกับความขัดแย้งกับรัฐ กรณีการอนุรักษ์ป่าดงใหญ่ ดูเหมือนจะไม่สามารถยุติลงได้โดยง่าย เมื่อภาครัฐรุกต่อด้วยนโยบาย “ซบไล้” พระที่อยู่ในป่า “อย่างผิดกฎหมาย” ออกจากป่า ดังที่อธิบดีกรมการศาสนาท่านางกฤษฎาเสนาสุมมาอ้าง พร้อมกับตัวเลข “ที่ปักธงชัยเดือน” ถึง ๙,๐๐๐ สำนัก และประกาศที่จะให้ทหารช่วยเคลื่อนย้ายพระสงฆ์เหล่านั้นออกมา เรื่องหลวงพ่อบุระจักษ์จึงจะเป็น “ฟางเส้นสุดท้าย” ของปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไปมากกว่า

พระผู้ใหญ่ผู้เป็นประธานกลุ่ม “เสขิยธรรม” อย่างหลวงพ่อนาน จึงมีรอช้าที่จะแผ่เมตตาบารมีมาช่วยปกป้อง และหาทางแก้ไขปัญหาเรื่องนี้

รวมทั้งกรมการเสขิยธรรมท่านอื่น ๆ ด้วย ดังที่ท่านจะพบจากรายงานการประชุมในเล่มครับ! ก็ต้องขยับ ๆ สู้กันบ้างล่ะครับ

และต้องฝากเรียนผ่านในที่นี้ด้วยว่า **พระสมาชิกเสขิยธรรมท่านใด ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือเห็นเพื่อนสหธรรมิกใดเดือดร้อน จากนโยบายการเคลื่อนย้ายพระสงฆ์ออกจากป่า ขอความกรุณาแจ้งมาที่เราเพื่อที่จะหาหนทางช่วยเหลือ และจะเป็นการเผยแพร่ต่อสมาชิกท่านอื่น ๆ ด้วย**

เรื่องของ **อ. สุลักษณ์ ศิวรักษ์** ก็ยังไม่จบ แม้จะลี้ภัยไปอยู่ต่างแดน ในฉบับก็ฝากบทความขึ้นล่า ซึ่งเดิมเป็นปาฐกถาที่จะกล่าวในงาน “ประชุมสตรีชาวพุทธนานาชาติ” ปลายเดือนตุลาคมนี้ (แต่คงไม่มีโอกาสพูดเสียแล้ว) เรื่อง **“ความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจในลัทธิเพื่อน”** นับเป็นแง่มุมมองทางศาสนาในระดับสากลที่น่าสนใจมาก

เจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์ ท่านก็เทศน์ทันสมัยมาก เพื่อให้ทันกับที่เขาประชุมเวิร์ลด์แบงก์กันเลยปาฐกถาเตือนสติด้วยเรื่อง **“มัจฉาพาณิชย์”** ซะเลย

หลวงพ่อดิสรา ปวทุณโณ แห่งภูคัง มีแกใจส่งบทความเรื่อง “ชมรมเด็กกรีกนก” มาให้ตีพิมพ์ ท่านที่เป็นนักกิจกรรมลองพิจารณาเนื้อหากิจกรรมของท่านดูครับ

ท้ายที่สุดจะขอเนื้อที่คอลัมน์นี้เพื่อชี้แจงข้อผิดพลาดบางประการ และผลสรุปการประเมินผล “เสขิยธรรม” ที่ส่งมาครับ

ฉบับที่แล้วเป็นความพยายามที่จะเปลี่ยนโรงพิมพ์เพื่อความคล่องตัวของกรพิมพ์ เลยทำให้เกิดข้อผิดพลาดหลายประการ

ที่ผิดพลาดอย่างมหันต์คือในหน้า ๒๙ ฉบับที่แล้ว เรื่องของพระปลัดสงวน จารุวัฒน์เณที่ทำการประกาศปาฐกชน ตรงตอนท้ายที่ท่านพูดว่า “ถ้าเราสามารถที่จะอนุรักษ์ป่านี้ไว้ได้เกิน ๑๐๐ ขึ้นไป อาตมาก็สามารถจะเบาใจได้”

โปรดแก้ “๑๐๐ ปี” เป็น “๑๐ ปี” นะครับ

เรื่องแบบสอบถามที่ทำการสำรวจไปนั้น มีผู้ตอบมา ๒๔ ฉบับเป็นพระและฆราวาสอย่างละเท่า ๆ กัน จำได้ว่าส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด ๒๐๐ กว่าฉบับ แสดงว่ามีบางท่านนอนหลับทับสิทธิ์ไม่เป็นไรครับ อาจจะเป็นความไม่สะดวกของท่าน แต่ก็ยังอยากจะขอความร่วมมือต่อไปนะครับ เขียนมาขอหนังสือจาก “ตู้หนังสือเสขิยธรรม” ด้วยก็ได้ครับ

แต่จากแบบสอบถามที่ส่งมา กำลังใจก็ดีขึ้นอีกโข **เพราะส่วนใหญ่ท่านจะเห็นว่าหนังสือเรามี**

“คุณภาพพอสมควร” ถึงมี “คุณภาพ” ส่วนคอลัมน์ต่าง ๆ ทุกท่านเห็นว่ดีแล้ว มีเพียงจะให้เพิ่มบางคอลัมน์ ซึ่งเราจะพิจารณาต่อไป และเรื่องจำนวนหน้า, การจัดหน้า, ขนาดตัวอักษรและระยะเวลาการผลิต ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว

เรื่องที่ติงมามากหน่อยเห็นจะเป็นเรื่องปก ส่วนมากจะเห็นว่ามันไม่ค่อยจะคงทนถาวรเท่าไร เรื่องนี้ก็ขอชี้แจงตรงนี้ว่า เราเองยังเลี้ยงตัวเองไม่ได้ ชำ้ต้นทุนในการผลิตก็ค่อนข้างสูงเพราะจำนวนพิมพ์

น้อย จึงต้องกราบเรียนว่าเราคงจะทำเท่าที่เราทำได้ไปก่อน บางท่านที่ติงว่าปกดูจืด ก็ขอปรับปรุงครับ

อีกคอลัมน์ที่ดูจะมีปัญหาคือ “แซงแซวในดวงขมิ้น” เพราะถูกโจมตีมามาก “ศีลพรต” ผู้เขียนฝากชี้แจงว่า ท่านเพิ่งเขียนตั้งแต่ฉบับที่ ๕ เป็นต้นมาก่อนหน้านั้นไม่เกี่ยวครับ ยังไงจะตาจะว่าก็ให้ระบุชื่อจำเลยมาด้วย จะได้หาทาง!

ความเห็นอื่น ๆ ยังมีอีกมาก เราจะนำมาพิจารณาและดำเนินการแก้ไขต่อไปครับ

การลดลงของการค้าอาวูของโลก

สนธิสัญญาการลดกำลังอาวูสามัญในยุโรป และการจับต้นลงของยุคสงครามเย็นกำลังทำให้อุตสาหกรรมการค้าอาวูของโลกสั้นคลอน เนื่องจากการลดลงของการนำเข้าอาวูในประเทศต่าง ๆ ก่อให้เกิดคนตกงานเป็นพัน ๆ คน

จากรายงานของสถาบันวิจัยสันติภาพสากล กรุงสตอคโฮล์ม พบว่า การค้าอาวูสามัญ (ไม่รวมอาวูนิวเคลียร์) ของโลกได้ลดลง ๓๕ เปอร์เซ็นต์ในปีพ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นจำนวนเงิน ๒๑.๗ พันล้านดอลลาร์ สหภาพโซเวียตและสหรัฐอเมริกาซึ่งมีมูลค่าการใช้จ่ายทางการทหารถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการใช้จ่ายทั่วโลกก็ได้ลดปริมาณการขายอาวูลง ๑% และ ๖% ตามลำดับ

เจ้าหน้าที่ของสถาบันดังกล่าวกล่าวว่า สหรัฐอเมริกา, สหภาพโซเวียตและประเทศทางยุโรปตะวันตก จะลดการใช้จ่ายทางด้านอาวูลง ๕% ในปีนี้ และค่าใช้จ่ายทางอาวู

ทั่วโลกจะลดลง ๑๕-๓๐% ในปีพ.ศ. ๒๕๓๔

ในบรรดาประเทศที่ผลิตอาวูทั้งเซคโกลโลวาเกีย, สวีเดน, สหรัฐอเมริกา, สหภาพโซเวียต, ฝรั่งเศส, อาร์เจนตินา, อังกฤษและจีน จะลดการผลิตอาวูลง หมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างแรงงานอย่างถึงรากฐาน ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนรูปโรงงานผลิตอาวูไปผลิตสินค้าด้านอื่น ๆ แทน และต้องมีการปลดคนงานออกเป็นจำนวนมาก

ในทางกลับกันทางบ้านเรานั้น เมื่อเร็ว ๆ นี้ที่ทางคณะนายทหารระดับนำของสภารสข. ได้ “ทวง” ถามถึงงบประมาณพิเศษ (ขอทั้ง ๆ ที่งบประมาณกระทรวงกลาโหมผ่านสภาฯ ไปเรียบร้อยแล้ว) ถึงสี่พันกว่าล้านบาท เพื่อที่จะซื้อฝูงบินรบใหม่ ทั้งนี้โดยการอ้างว่าเพื่อความมั่นคงของประเทศ จึงดูจะเป็นเรื่องที่ทวนกระแสโลกเป็นอย่างมาก และในขณะเดียวกันที่รสข. เองพยายามกระตุ้นให้รัฐบาลสนใจปัญหาการขาดแคลนบริการขั้นพื้นฐาน ทั้งเรื่องอาหาร, การรักษาพยาบาล, ที่อยู่อาศัย, การศึกษา ฯลฯ จึงไม่ดูจะเป็นเรื่องที่กินปูนร้อนท้องไปหรอกหรือ น่าจะทบทวนกันใหม่มีัยละครับ

ข่าวจากบางกอกโพสต์ ๑๔ ส.ค. ๒๕๓๔

จดหมายจาก สหાયธรรม

วัดบูรพา กุดกว้าง

ขอขอบคุณทางคณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ได้ส่งหนังสือจดหมายชาวเสขิยธรรมมาให้เท่าที่ได้อ่านดูบ้างเล็กน้อย ก็รู้สึกว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก สำหรับฉบับที่ ๖ นี้คงหมดอายุการเป็นสมาชิกแล้ว ผมหรืออาตมาเองคงจะขอต่อภายหลัง เพราะตอนนี้ผมยังขาดเงินอะไรบางอย่างอยู่และเป็นพระบ้านนอก

ขอขอบคุณมาก เจริญพร
พระนิยม อริยวงศ์

วัดถ้ำพระโพธิสัตว์ สระบุรี

อาตมาต้องขอชมเชยการทำงานของกลุ่มเสขิยธรรมเป็นอย่างมาก ที่มีความตั้งใจจริงในการที่จะทำให้คนผู้ที่หลงใหลในวัตรปฏิบัติ ได้เห็นความจริงในความจริงและทุกจุดประสงค์ของการทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา และขอให้กำลังใจต่อไป โดยเฉพาะ “คู่มือเสขิยธรรม” ที่มีการจัดหนังสือไว้บริการ นับเป็นการกระทำที่ตรงจุดมาก และอาตมาขอแจ้งความประสงค์ให้ทราบว่า ต้องการที่จะได้หนังสือ “ตามรอยพระอรหันต์” จึงแจ้งมาเพื่อทราบ อาตมาขออนุโมทนาและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญในธรรม
พระมาโนช กาญจน

ก่อนอื่นต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อคำชมเชยของพระคุณเจ้าทั้งสองรูป ทางกองสาราย ก็ดูจะมีกำลังใจมากขึ้นในการทำงานต่อไป ทางด้านปัจจัยนั้นคงไม่มีปัญหา หากว่าท่านสนใจจริง เราก็ยินดีที่จะจัดส่งไปให้ต่อไป ส่วนพระคุณเจ้าที่ขอหนังสือมานั้น ทางพวกกระผมจะรีบจัดหาและจัดส่งไปให้โดยเร็ว และทางพระคุณเจ้ารูปอื่นที่ทราบกตติการขอดี ก็ขอโปรดอย่ารื้ออเลศครับ ทางเรากำลังรอการรับใช้อยู่เสมอ

วัดท่ามะไฟหวาน ชัยภูมิ

อาตมาส่งบันทึกการทำงานเกี่ยวกับ “ชมรมเด็กรักนก” มาให้ตามที่ตกลงกันได้ ขอให้นำไปเรียบเรียงให้ความกระชับก่อน จึงนำลงตีพิมพ์ มีความหวังอยู่อย่างหนึ่งว่า พระสงฆ์จะได้เห็นความสำคัญของเด็ก ๆ ในฐานะผู้ที่จะมีมากอบกู้มนุษยชาติให้อยู่รอด เหมือนอย่างสมัยพระเจ้ามีสินที่เด็กเพียงคนเดียวสามารถกอบกู้พุทธศาสนาให้อยู่รอดมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ซึ่งงานชิ้นแรกของพระคือการสร้างความเป็นกัลยาณมิตรกับเด็ก ๆ ให้ได้ และขั้นที่สองคือการปลูกฝัง “ธรรมฉันทะ” ให้สำเร็จ จากนั้นกระบวนการทั้งหลายก็จะดำเนินไปเองตามเหตุปัจจัย เตี้ยวันนี้ล้างของเด็ก ๆ ที่บ้านท่ามะไฟหวาน เริ่มส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมแล้ว นกหลายชนิดเริ่มมาที่บ้านท่ามะไฟหวาน สนามหน้าโรงเรียนที่เคยมีนกกระจอกมาหากินเพียงแค่ตัวสองตัว เตี้ยวันนี้มาจับกลุ่มกันนับพัน (เพราะไม่มีใครไปยิงมัน) เด็ก ๆ มีความกระตือรือร้นที่จะปลูกต้นไม้เองโดยไม่ต้องมีการบังคับ ขอเพียงแต่รู้ว่าต้นไม้ชนิดนั้นเป็นประโยชน์ต่อกัน เขาก็เต็มใจที่จะปลูกเป็นอย่างยิ่ง และขณะนี้ได้เกิดกระบวนการที่เด็ก ๆ คอยห้ามเพื่อน ไม่ให้หักกิ่งระรานต้นไม้ โดยเราไม่ต้องไปสอนเขา บรรดาผู้ใหญ่

ที่ชอบยิงนกหลายคน เริ่มมองตัวเองแล้ว (ครูหลายคนถึงกับเลิกยิงนกเพราะอายเด็ก) เสี่ยงรถชนไม้เถื่อนในยามค่ำคืน เริ่มเป็นเสียงที่กระทบกระเทือนใจของเด็ก จากในอดีตที่ไม่เคยสนใจไยดีมาก่อน คิดว่าพลังเหล่านี้คงมีมากขึ้นกว่าเดิมและส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างแน่นอน เลยหวังว่าขบวนการอนุรักษ์ธรรมชาติแบบนี้ จะเกิดขึ้นทั่วชนบทในสังคมไทยเพื่อเป็นพลังอันมหาศาลในการที่จะยับยั้งการทำลายสิ่งแวดล้อมที่กำลังทวีความรุนแรงอยู่ในขณะนี้

พระอิศรา ปวัทธโน

ขออนุโมทนากับความสำเร็จของหลวงพี่ครับ กระทบคิดว่าพระคุณเจ้าท่านอื่น ๆ หากได้อ่านข้อเขียนของท่านแล้ว คงจะเกิดแรงบันดาลใจใหม่ ๆ ในการทำงานด้านการพัฒนาต่อไป พระสงฆ์เราถือว่าเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่มีศักยภาพสูงใน การที่จะทำงานพัฒนาต่าง ๆ ได้มาก เพราะมีความพร้อมทั้งปัจจัย, เวลาและสถานภาพที่สังคมยอมรับ แต่การทำงานเพื่อจะให้ประสบความสำเร็จใด ๆ ก็ จำต้องอาศัยทั้งความพากเพียรและกำลังสติปัญญา เข้าช่วย พระคุณเจ้าท่านอื่นที่มีข้อคิด หรืออยากที่จะถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานเพื่อเป็นวิทยาทาน ก็ขอให้เขียนส่งมาณะครับทาง “จดหมายข่าวเสขิยธรรม” เรายินดีจะเป็นสื่อกลางให้

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย นนทบุรี

ตามที่หนังสือเสขิยธรรมฉบับที่อ้างถึง ได้ตีพิมพ์บทความเรื่อง “เขื่อนปากมูล ภัยมืดจากการพัฒนาแบบฝรั่ง” หน้า ๔๒-๔๔ ดังรายละเอียดในบทความนั้น ทางกฟผ. เห็นว่าบทความดังกล่าวคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง จึงใคร่ขอเรียนชี้แจงดังนี้

๑. “กำลังไฟฟ้า ๑๓๖ เมกกะวัตต์ ผลิตแลกกับพื้นที่เกษตรกรรม ๓๐,๐๐๐ ไร่” ขอชี้แจงยืนยันว่าพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายนั้น มีเพียง ๕,๗๐๐ ไร่เท่านั้น และราษฎรที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ได้มีการตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างเช่น การถมที่ราษฎรที่ประสงค์จะอยู่ต่อในพื้นที่เดิม, มีการจัดสรรที่แห่งใหม่ให้ และจะมีเงินทดแทนพิเศษแก่ราษฎรที่อพยพไปหาที่อยู่ใหม่เอง

๒. “ก่อให้เกิดอุทกภัยอย่างฉับพลัน” ขอชี้แจงว่าขีดความสามารถการระบายน้ำของเขื่อนปากมูล จะไม่ก่อให้เกิดอุทกภัยแก่จังหวัดอุบลราชธานีเป็นอันขาด

๓. “น้ำเน่า พยาธิระบาด และการสูญพันธุ์ของปลา” ขอชี้แจงว่า เขื่อนปากมูลจะมีระบบการผลิตกระแสไฟฟ้าที่มีการระบายของเสียได้ตลอดเวลา ไม่เกิดการสะสมน้ำจึงไม่เน่า สำหรับปัญหาเรื่องโรคพยาธิระบาดนั้น กฟผ. ได้รับคำชี้แจงจากกระทรวงสาธารณสุขว่า จากการสำรวจในจังหวัดอุบลราชธานี ยังไม่เคยปรากฏว่ามีผู้ป่วยด้วยโรคนี้แม้แต่รายเดียว และขณะนี้ทางจังหวัดเร่งรณรงค์ให้มีการสร้างส้วม ๑๐๐ เปอร์เซนต์ให้ทันก่อนการสร้างเขื่อนเสร็จด้วย

ทางด้านพันธุ์ปลานั้น แม้จะมีการสร้างเขื่อนปลาเหล่านี้ยังคงอาศัยอยู่ในลำน้ำเหนือเขื่อนเช่นเดิมนอกจากนี้จำนวนพันธุ์ปลายังจะเพิ่มขึ้นอีก เพราะกรมประมงได้ออกแบบสร้างบันไดปลาโจน ให้ปลาวางไข่ได้ง่าย และยังจัดตั้งศูนย์เพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาชนิดต่าง ๆ ขึ้น

จดหมายจากสหายธรรม

๔. “แหล่งท่องเที่ยวและโบราณสถานจมน้ำ” ขอชี้แจงว่าแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จะถูกอนุรักษ์ให้คงสภาพเดิมไว้ มีการลดระดับน้ำของเขื่อนในฤดูแล้งเพื่อให้แก่งสะพือไหลพ้นน้ำ และวัดดอนธาตุน้ำจะไม่ท่วมอย่างแน่นอน เพราะอยู่สูงกว่าระดับน้ำสูงสุด จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอความกรุณาเผยแพร่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
นายสุพิน ปัญญามาก
ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์

ครับเราลงให้แล้วตามที่ท่านขอมาเรื่องเขื่อนปากมูลนี้รู้สึกว่าจะอาถรรพ์มากนะครับ ถ้ายังจำกันได้เราได้นำลงมาเล่าให้กับผู้อ่านทราบแล้วคือเรื่องที่เราจัดงานสัมมนาเรื่องสิ่งแวดล้อม ที่อุบลฯ แล้วเชิญพ่วงกรณ์เขื่อนปากมูลเข้ามาด้วย จึงเกิดเรื่องราวใหญ่โต เพราะท่านพ่อเมืองอุบลฯ เป็นห่วงพระสงฆ์ผู้เข้าร่วมการสัมมนา มาก เลยสั่งให้ทั้งทหารอาวุธครบมือ, ตำรวจทั้งในและนอกเครื่องแบบและยังเจ้าหน้าที่อื่น ๆ อีกเข้ารายล้อมพระสงฆ์ทุกขณะ อย่างสำนวนท่านพระครูมงคลวรวัฒน์เจ้าภาพการจัดงานว่า “ยังกับล้อมจับโจรห้าร้อย” และเมื่อเร็ว ๆ นี้เราจะจัดประยุกต์พิธีกรรมเพื่อการอนุรักษ์แม่น้ำมูลและวัดดอนธาตุ ก็เกิดมีคำสั่งจากพระผู้ใหญ่ในอุบลฯ ห้ามพระสงฆ์ทุกรูป เข้ายุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมในครั้งนี้ และยังส่งผลกระทบต่อพระภาคีสานไต่ทั้งหมดอีกด้วย และในวันจัดงานก็ทราบว่ามีมือดีเอาป้ายผ้าไปขึงที่จุดนัดพบที่แก่งสะพือว่า “ไม่ยินดีต้อนรับผู้เข้าร่วมพิธีดังกล่าว แถมด้วยใบปลิวโจมตีอีกต่างหาก ที่ร้ายกว่านั้น ดูเหมือนว่าจดหมายนิมนต์ที่เราส่งให้กับพระคุณเจ้าบางท่าน ไปถึงหลังจากงานเลิกไปแล้ว

จริง ๆ คำชี้แจงของทางฝ่ายภพ. มีหน่วยงานรองรับในการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ มากพอแล้ว แต่ก็น่าแปลกอยู่ที่มีการกีดกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามได้แสดงความคิดเห็นบ้าง ถ้าหากว่าโครงการเขื่อนปากมูลนี้ดีจริง ก็น่าที่จะมีการเปิดให้สื่อมวลชนหรือประชาชนที่สนใจได้รับข้อมูลอย่างเต็มที่ ด้วยการลงไปดูในพื้นที่เอง หรือแสดงผลสำรวจ “การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม” ที่มีการทำแล้วให้เปิดเผยเลย อย่าให้เป็นแต่เพียง “สถานที่หวงห้ามทางราชการ” อยู่ หรือเป็น “ข้อมูลลับเฉพาะ” อยู่เลยหรือมันมีลัทธิลมนิยมอะไรอยู่จึงไม่กล้าให้มีการเปิดเผย

วิคคอมราวตี อังกฤษ

ได้รับเสด็จธรรมเล่มใหม่แล้วทำให้ได้รู้เรื่องราวพระสงฆ์บ้านเรามากขึ้น แต่ข่าวการสัมมนาพระสงฆ์ประจำปีที่สุราษฎร์ไม่เห็นแล้วผลคือหน้าเลย มีเวลาช่วยเล่ามาให้หน่อยก็ดี หรือจะส่งเอกสารรายงานการประชุมมาให้อ่านก็ได้ เราเองอยู่ที่นี้ แม้จะไม่ค่อยได้มีเวลาคิดเรื่องงานที่เมืองไทยเท่าไร แต่ก็ยังสนใจอยากรู้ข่าวสารเผื่อว่ากลับไปจะได้ทำอะไรให้เข้าท่าเข้าทางบ้าง เดี่ยวจะปรับตัวไม่ทันกับเหตุการณ์และกาลเวลา

ความสนใจของคนที่นี่ต่อพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทมีมากขึ้นเรื่อย ๆ นี้ต้องยกให้เป็นผลงานของท่านสุเมโธและคณะ เพราะเมื่อก่อนพุทธศาสนิกายเซนกับทิเบตได้รับความสนใจเป็นอันดับต้น แต่เมื่อท่านสุเมโธมาตั้งวัดป่าจิตตวิเวกก็สามารถทำให้คนเห็นค่าของศีล วินัย ในฐานะเป็นอุปกรณ์พัฒนาตน ไม่ใช่เอาแต่วิปัสสนาสมาธิ โดยไม่สนใจเรื่อง

จดหมายจากสหાયธรรม

คิดเลย นอกจากนั้นท่านยังเน้นเรื่องทาน ซึ่งก็มีอิทธิพลต่อคนที่นั่นมากขึ้นเรื่อยๆ ก็รู้จักสหายนาน (ในเรื่องนี้) กันมากขึ้นเรื่อย ๆ อีกเรื่องที่ท่านทำได้อีกมากขึ้นคือให้คนเห็นคุณค่าของพระสงฆ์ ฝรั่งเศสไม่ค่อยสนใจพระเท่าไร เพราะเขานิยมความเสมอภาคและรู้สึกว่าพระสงฆ์คร่ำครึอยู่กับแบบแผนประเพณีที่เคร่งเครียดล้าหลัง แต่ท่านได้ช่วยให้คนตระหนักว่าพุทธบริษัทจะมีชีวิตดองงามได้ต้องมีพระสงฆ์เป็นแกนกลาง ในฐานะเป็นแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติ และเป็นผู้ช่วยสืบทอดธรรมะที่แท้เอาไว้ให้ผู้คนได้ศึกษาการเน้นตรงนี้ ช่วยให้ศาสนาพุทธที่นั่นไม่ใช่ศาสนาของขรราวาอย่างที่ญี่ปุ่นหรือที่อเมริกา กำลังจะเป็น ด้วยเหตุนี้ระยะหลังจึงมีคนรุ่นใหม่เข้าวัดอมราวดีและสาขามากขึ้น สำหรับประเพณีซึ่งอาจแปลกแยกสำหรับเขาและต้องก้มกราบไหว้พระแต่เขาก็เข้าใจมากขึ้น ว่ามันเป็นผลดีต่อตัวเขาและต่อพระศาสนาโดยรวม

ธรรมและพร
พระไพศาล วิสาโล

เรื่องความเคลื่อนไหวของกลุ่มเสขิยธรรมก็ได้ปรากฏอยู่ในเสขิยธรรมแล้วครับ ส่วนรายละเอียดการสัมมนาที่สุราษฎร์ กระผมจะจัดส่งไปให้แน่นอนครับ ชาว ศพพ. เชื่อว่าท่านกลับเมืองไทยคราวนี้คงจะทิ้งอะไร ๆ หลายอย่างแน่ เมื่อกลับมาก็คงจะทราบเอง

น มัสการด้วยความเคารพ

วัดท่าสะท้อน จ. สุราษฎร์ธานี

พร้อมกับ จ.ม. ฉบับนี้ อาตมา ได้ส่งสำเนาการร้องเรียนของ ราษฎร ต่อเจ้าหน้าที่ทางราชการ เรื่องกรณีที่ดินสาธารณะ บ่อน้ำร้อน และทุ่งกระเจ็ดของบ้านท่าสะท้อน ซึ่งกำลังมีปัญหาอยู่ เพราะเจ้าหน้าที่ ที่ทำการสำรวจจริงวัด ออกน.ส.ล. ร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน ไม่ได้ทำการสำรวจจริงวัด ให้เต็มพื้นที่ตามความเป็นจริง โดยเว้นให้เป็นที่ว่างไว้ดังรายละเอียดตามหนังสือที่แนบมา และจะขายให้กับนายทุน ซึ่งราษฎรต่างก็ไม่ยอมกัน และได้ทำหนังสือร้องเรียนถึง รมต. มหาดไทย อธิบดีกรมที่ดิน ไปแล้วแต่มาจนถึงบัดนี้ ก็ยังไม่มีการดำเนินการอย่างไรลงไป อาตมา จึงขอแจ้งข่าวเรื่องนี้ให้กับทาง ศพพ. ได้ทราบเรื่องด้วย

พระบุญณรงค์ อคฺคธมฺโม

ลงจดหมายให้ทราบกันแล้ว หากมีข้อมูลเพิ่มเติมใด ๆ ขอให้หลวงพี่ช่วยเสนอเพิ่มเติมด้วย และเสขิยธรรมท่านได้อยู่ใกล้ ๆ ก็น่าจะแวะเวียนไปดูบ้างนะครับ

เสขิยธรรมขยับไกลเกลี่ย กรณีไล่พระจากป่า

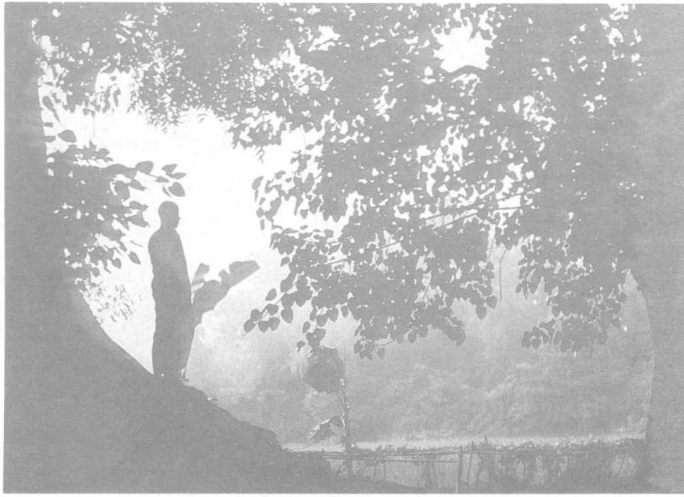

สืบเนื่องจากกรณีการใช้อำนาจตามโครงการจัดสรรที่ดินทำกินเพื่อผู้ยากไร้ (คจก.) โดยกองทัพภาคที่ ๒ เพื่อทำการจัดสรรพื้นที่ในบริเวณป่าดงใหญ่ อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์และบริเวณหมู่บ้านสระตะเคียนและหนองใหญ่ อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา นั้น ได้ก่อให้เกิดกรณีพิพาทกันอย่างรุนแรง นับตั้งแต่การใช้ความรุนแรงของทางการต่อกลุ่มชาวบ้านและพระประจักษ์ คุตตจิตโตซึ่งร่วมขบวนเดินทางไปเยี่ยมชาวบ้านที่บ้านหนองใหญ่และสระตะเคียนที่กำลังประสบปัญหาความเดือดร้อนจากการจัดสรรที่ทำกินดังกล่าว จนกระทั่งต่อมาได้มีการฟ้องร้องและจับกุมทั้งพระและชาวบ้าน อันเป็นเรื่องทีสะเทือนใจต่อพุทธศาสนิกชนชาวไทยทั่วประเทศ

ความพยายามที่จะขับไล่พระประจักษ์ และสำนักสงฆ์ห้วยน้ำผุด ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนดงใหญ่นั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดต่อเนื่องเรื่อยมา โดยทางราชการอาศัยความชอบธรรมจากพระราชบัญญัติ

ป่าสงวนแห่งชาติมาเล่นงานท่าน มีการกล่าวหาว่าการกระทำของท่าน “เป็นการบุกรุกป่าสงวน” ทั้งในเวลาต่อมาเรื่องราวนี้ยังได้ขยายวงกว้างออกไปจนถึงนโยบายที่จะขับไล่พระสงฆ์ที่อยู่ในป่าอย่างผิดกฎหมาย ให้ออกจากป่าทั้งหมด ดังคำสัมภาษณ์ของนายเสนอนาคพงษ์ อธิบดีกรมการศาสนาที่ว่า “ปัจจุบันมีที่พักสงฆ์ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนกับกรมการศาสนาอยู่ทั่วประเทศประมาณ ๙,๐๐๐ แห่ง ดังนั้นวัดใดซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนที่ผิดกฎหมาย ทหารจึงสามารถดำเนินการไล่ออกได้ทั้งหมดโดยไม่ต้องขออนุญาตจากกรมการศาสนา” (มติชน ๑๓ ก.ย. ๒๕๓๔)

นอกจากหน่วยงานทางศาสนาจะออกมายืนยันความประสงค์ที่จะขับไล่พระออกจากป่าแล้ว หน่วยงานด้านที่เกี่ยวกับป่าไม้ทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และอธิบดีกรมป่าไม้ ก็ยังออกมายืนยันเช่นเดียวกันว่า “จะต้องมีการโยกย้ายวัดที่อยู่ในป่า

“ปัจจุบันมีที่พักสงฆ์ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนกับกรมการศาสนาอยู่ทั่วประเทศประมาณ ๙,๐๐๐ แห่ง ดังนั้นวัดใดซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวน ทหารจึงสามารถดำเนินการไล่ออกได้ทั้งหมด โดยไม่ต้องขออนุญาตจากกรมการศาสนา”

สงวนที่ไม่ถูกกฎหมายทั้งหมดออกมา”

อนุสนธิจากการประชุมใหญ่ประจำปีกลุ่มเสขิยธรรมเมื่อกลางปีนี้ ได้กำหนดแผนการที่จะรับมือกับนโยบายการขับไล่พระออกจากป่าอยู่แล้ว ทั้งด้านการประสานงาน, การสื่อข่าวสารและการเผยแพร่ข้อมูลในกรณีที่เกิดการจับกุมหรือขับไล่พระ รวมทั้งกิจกรรมเยี่ยมเยียนต่าง ๆ ดังในกรณีของหลวงพ่อประจักษ์นั้น ทางกลุ่มเสขิยธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็ได้ออกมาแถลงข้อเท็จจริงอยู่เนือง ๆ ตลอดเวลา และมีการถวายข้อมูลแก่พระสมาชิก ดังจะพบจากรายงานทางสื่อมวลชนทั่วไป

ต่อมาทางพระครูพิพิธประชานาถ(หลวงพ่อนาน) ประธานกลุ่มเสขิยธรรมก็ได้จัดทำหนังสือในนามของกลุ่มฯ เพื่อ “ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีพระประจักษ์ คุตตจิตโต และเสนอแนวทางการอนุรักษ์ป่า” โดยมีสำเนาถึงนายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีกระทรวง

ที่เกี่ยวข้องอันได้แก่กระทรวงเกษตรฯ, กระทรวงศึกษาฯ, และกระทรวงมหาดไทย, อธิบดีกรมป่าไม้, อธิบดีกรมการศาสนา, แม่ทัพภาคที่ ๒ และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ มีใจความโดยย่อดังนี้

“พระประจักษ์ คุตตจิตโต เป็นพระที่ประพฤติธรรมตามแนวทางของพระพุทธองค์อย่างถูกต้อง และกระทำการอนุรักษ์อย่างจริงจังจนไปขัดแย้งกับผลประโยชน์ของผู้ลักลอบตัดไม้ นอกจากนี้การขับไล่พระออกจากป่ายังเป็นการกระทำที่ขัดกับธรรมเนียมปฏิบัติการอยู่ป่าที่ดีงามของพระสงฆ์ และยังเป็นการละเมิดสถาบันพระศาสนาด้วย” ในตอนท้ายท่านได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ๓ ประการคือ “ประการแรกให้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างพระสงฆ์ ข้าราชการและชาวบ้านเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงในกรณีนี้ ประการที่สอง

ควรสอบสวนพฤติกรรมการทำร้าย ช่มชู้พระ
ประจักษ์และชาวบ้าน และประการสุดท้ายคือ
ให้รัฐบาลทบทวนนโยบายที่จะขับไล่พระออก
จากป่าให้ถั่วอีกครึ่งหนึ่ง”

นอกจากนี้ท่านและกรรมการเสขิยธรรมบาง
ส่วนยังดำริให้มีการจัดการปรึกษาหารือเป็นกรณี
พิเศษ เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขความขัด
แย้งเรื่องหลวงพ่อประจักษ์ และปรับแผนเพื่อรับมือ
กับนโยบายการขับไล่พระออกจากป่า ซึ่งส่วนหนึ่ง
ก็จะเป็นการทบทวนของกลุ่มเสขิยธรรมที่ผ่านมา
ทั้งหมดด้วย (ดูรายละเอียดใน “อนุทินเสขิยธรรม”)

ต่อมาพระมหาเจิม สุวโจ ก็ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
เดิมว่าจากการเปิดเผยของอธิบดีกรมการศาสนา
พบว่า มีสำนักสงฆ์เถื่อนอยู่ในป่าทั่วประเทศ
ประมาณ ๙,๐๐๐ วัด โดยทางการได้ใช้ความชอบ
ธรรม ๒ ประการในการขับไล่พระออกจากป่าคือ

ประการแรก คำสั่งมหาเถรสมาคม พ.ศ.
๒๕๓๐ “เรื่องห้ามภิกษุสามเณรเข้าไปพำนักอาศัย
หรือดำเนินการใด ๆ ในสถานที่ซึ่งยังมิได้รับอนุญาต
สร้างเป็นวัด” และหากภิกษุสามเณรรูปใดเข้าไป
พำนักอาศัยหรือดำเนินการใด ๆ ในสถานที่ซึ่งไม่ได้อ
รับอนุญาต หากจะอยู่ต่อไป ต้องขออนุญาตเจ้าคณะ

“ในอินเดียช่วงที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ก็มีแต่ความวุ่นวายและความ
ไม่ชอบธรรมมากมาย แต่พระองค์ก็สามารถปฏิบัติตนจนเป็นที่
ยอมรับและได้รับการเคารพเป็นศาสดา เพราะพระองค์สามารถ
ผ่อนคลายเป็นบางสถานการณ์ และจริงจังในบางสถานการณ์
นั่นเอง”

วิเคราะห์สถานการณ์พระกับป่า

ในช่วงแรกของการประชุมเป็นการแลกเปลี่ยน
ข้อมูลสถานการณ์ของพระสมาชิก ที่ได้รับผลกระทบ
จากนโยบายการขับไล่พระออกจากป่าของรัฐบาล
ซึ่งในที่ประชุมมีกรรมการเสขิยธรรม ๒ ท่านที่กำลัง
ประสบปัญหานี้ หลวงพ่อคำเขียน สุวัฒน์ แห่ง
วัดป่าสุคะโต จ.ชัยภูมิ และพระสุทัศน์ วชิรญาณ
แห่งวัดป่าแดด จ.เชียงใหม่ ได้แจ้งแก่ที่ประชุมว่า
ท่านได้รับหนังสือจากทางการว่า วัดของท่านทั้งสอง
ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนและจะต้องทำการโยกย้ายออกไป
นอกจากนี้ที่วัดป่ามหาวัน หรือที่ภูหลวงก็ได้รับการ
แจ้งเป็นวาทาว่าจะต้องถูกย้ายลงเช่นเดียวกัน

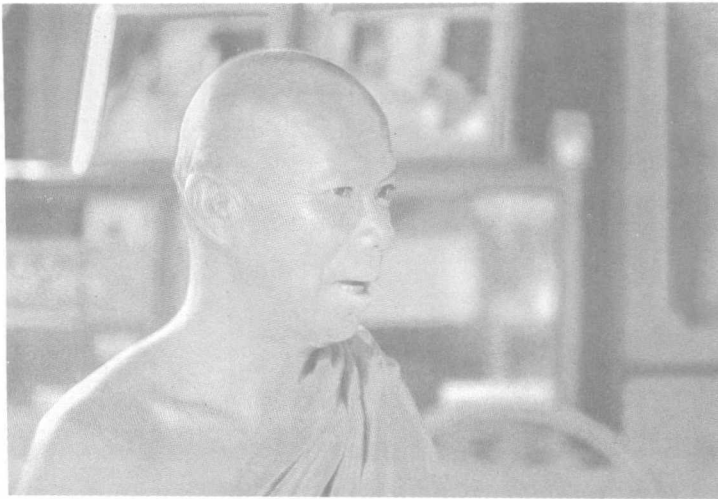
จังหวัดเจ้าสังกัดท้องที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ประการที่สอง คือการใช้อำนาจตามโครง
การคจก. ของกองทัพภาค ๒ ซึ่งให้อำนาจในการ
เคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้างและจัดสรรที่ดินในพื้นที่
เป้าหมาย

สำหรับประเด็นเรื่องคจก. นั้นที่ประชุมมีความ
เห็นว่า ทางกลุ่มควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ
เผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องเท่านั้น แต่การดำเนินการ
คัดค้านในประเด็นนี้ควรเป็นหน้าที่ขององค์กรพัฒนา
เอกชนอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว ในประเด็นแรกคือคำสั่ง
มหาเถรสมาคมนั้น ที่ประชุมมีความเห็นคล้าย
กันว่า “น่าจะขัดต่อพระธรรมวินัยบางส่วนและยัง

เป็นการขัดกับธรรมเนียมการอยู่ป่าของพระแต่เดิม”

ในเรื่องการออกคำสั่งห้ามพระอยู่ป่าของมหาเถรสมาคมเช่นนี้ พระมหาสมชัย กุศลจิตโตได้ให้ความเห็นว่า “เป็นเพราะการคณะสงฆ์อ่อนแอ อันเป็นผลมาจากกฎหมายการปกครองคณะสงฆ์ยังไม่มี การเปลี่ยนแปลง ทำให้อำนาจการตัดสินใจออกกฎใด ๆ อยู่ในมือของผู้บริหารคณะสงฆ์ซึ่งชราภาพมากแล้ว และไม่ค่อยมีเวลาคิด รวมทั้งยังมีการเกรงใจกันเองด้วย”

ท่านยังให้ความเห็นเป็นเชิงเตือนสติต่อภาคีคล้ายกรณีพระประจักษ์อีกด้วยว่า “ขอให้ดูพุทธจริยาวัตรเป็นหลัก ในอินเดียช่วงนั้นที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ก็มีแต่ความวุ่นวายและมีความไม่ชอบธรรมมากมาย แต่พระองค์ก็สามารถปฏิบัติตนจนเป็นที่ยอมรับและได้รับการเคารพเป็นศาสดาในเวลาต่อมา เพราะพระองค์สามารถอ่อนคลายได้ในบางสถานการณ์และจริงจังได้ในบางสถานการณ์นั่นเอง” ซึ่งความเห็นนี้ตรงกับมติที่ประชุมส่วนใหญ่ที่จะให้พระนิระพนอมในบางเรื่อง เพื่อลดความขัดแย้งลง แต่ก็ต้องมีความกล้าหาญทางศีลธรรมเพื่อปกป้องความถูกต้องดังตามกฎแห่งศีลธรรมของพระพุทธเจ้า

ทางออกของวัดป่า

ดังนั้น ช่องว่างหนึ่งในการพำนักในป่าของพระสงฆ์อย่างถูกต้องตามกฎหมายก็คือการขออนุญาต พระสังฆาธิการเจ้าของท้องที่ ในกรณีของหลวงพ่อประจักษ์นั้นมีการขออนุญาตต่อเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์และได้รับการอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ทำให้มีสิทธิเต็มที่จะไม่ต้องย้ายสำนัก แต่ที่ประชุมมีความเห็นให้พิจารณาผลกระทบจากปัจจัยอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะการเผชิญหน้ากับรัฐ

การขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าสงวนเพื่อตั้งเป็นสำนักสงฆ์นี้ เป็นแนวทางซึ่งเกิดจากการสัมมนาเรื่อง “พุทธศาสนากับการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้” เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๓๒ ที่วัดป่าภูเม็งทอง อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น อันเป็นโครงการร่วมกันระหว่างกรมป่าไม้และกรมการศาสนา ตามคำริของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (พระพิมลธรรม) วัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ มติที่ประชุมในครั้งนั้นเสนอให้ออกญาตให้พระสงฆ์สามารถเข้าพื้นที่ในเขตป่าสงวนจากกรมป่าไม้ได้ไม่เกิน ๑๕ ไร่หรือถ้าหากเกิน ๑๕ ไร่ต้องขออนุมัติจากรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี เว้นการขอใช้พื้นที่ในเขตวนอุทยานแห่งชาติ

ต่อมากรมป่าไม้ได้นำไปปรับปรุงเป็นโครงการส่งเสริมให้วัดหรือสำนักสงฆ์ เป็นแหล่งช่วยงานด้านป่าไม้ เพื่อให้วัดหรือสำนักสงฆ์ที่สนใจงานด้านป่าไม้ได้ทำงานอย่างเต็มที่ และให้เป็นแกนกลางในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้

พระมหาเจิมยังได้เสนอเพิ่มเติมอีกว่า โครงการนี้ยังขาดการสนับสนุนอย่างจริงจัง และมักเลือกปฏิบัติกับบางสำนักเท่านั้น ทำให้พระไม่สามารถปฏิบัติตามหลักการของการกำหนดพื้นที่ ๑๕ ไร่ได้ ยกตัวอย่างเช่นกรณีสำนักป่าสุญญตาราม ของพระอาจารย์ยันตระ อมโร ซึ่งก็ยังไม่มีการขออนุญาตอย่างถูกต้องเพราะเป็นเขตวนอุทยาน แต่มีการอ้อม-อวล้วยให้อยู่เพราะท่านมีบริวารมาก

สำหรับกรณีป่าดงใหญ่นี้ นอกจากมีทางออกสองแนวทางข้างต้น ที่ประชุมยังเสนอว่า อาจขออนุมัติประกาศเป็นเขตป่าชุมชน ตามพรบ. ป่าชุมชนที่กำลังออกมาได้ด้วย

สรุปแผนปฏิบัติการ

เมื่ออภิปรายกันเป็นเวลาพอสมควรแล้วที่ประชุมจึงได้ตกลงจะปรึกษากันในเรื่องการดำเนินการของกลุ่มต่อกรณีนี้ต่อไป โดยการพิจารณาข้อเสนอ ๕ ข้อของหลวงพ่อบุญธรรมและชาวบ้านกลุ่มอนุรักษ์ที่เสนอต่อทางรัฐบาล และได้ทำการกลั่นกรองเพื่อความเหมาะสมเป็นข้อเสนอของกลุ่มเสขิยธรรมต่อรัฐบาลดังนี้

ประการแรก ให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างพระ, ชาวบ้าน, ข้าราชการ, องค์กรพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ เพื่อหาทางออกกรณีความขัดแย้งป่าดงใหญ่

ประการที่สอง คือดำเนินการให้สำนักสงฆ์ รุดงคสถานหัวน้ำผุดนี้ เป็นสำนักสงฆ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และให้มีการปฏิบัติธรรมได้ตามพระธรรมวินัย

ประการสุดท้ายคือ ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูล และให้การศึกษาถึงผลดีผลเสียของโครงการคจก. ต่อชาวบ้าน โดยยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติและพระศาสนาเป็นหลัก

โดยหลักการทั่ว ๆ ไปนั้น หลวงพ่อนานเสนอว่าต้องมีการกำหนดลักษณะการใช้พื้นที่ต่าง ๆ ให้แน่นอน ทั้งพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์, พื้นที่ปลูกป่าเศรษฐกิจ (ยูคาลิปตัสหรือไผ่ตง) และที่ทำกินของชาวบ้าน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาทั้งของชาวบ้าน, ราชการและของพระ ส่วนขั้นตอนการดำเนินงานนั้นในขั้นแรกจะมีการระดมความคิดเห็นจากผู้หลักผู้ใหญ่ และคณะทำงานขององค์กรภาคเอกชน และนักวิชาการต่าง ๆ ก่อน เพื่อกลั่นกรองข้อเสนอทั้งสามขั้นต้น ต่อมาจึงจะประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทางออกร่วมกันต่อไป

กองเลขาฯ เสขิยธรรมรายงาน

พุทธศาสนา

กับสังคมไร้ระเบียบ

นักคิดชาวตะวันตกร่วมสมัยคนหนึ่งเคยพูดไว้ว่า เมื่อมนุษย์เราได้พัฒนาองคภาพพในส่วนของร่างกาย อาทิ แขน ขา หรือมันสมองได้จนถึงที่สุดแล้ว กล่าวคือเมื่อเราสามารถบังคับควบคุมอวัยวะทั้งหลายจนอาจใช้งานได้อย่างชำนาญชาญแคล่วคล่อง ยิ่งกว่าเครื่องจักรจำพวกอื่น ๆ นั้น ก้าวต่อไปในขั้นตอนแห่งการวิวัฒนาการจะเปลี่ยนจากพัฒนาการทางร่างกายมาสู่มิติของการพัฒนาในทางสังคมความเป็นอยู่แทน

แม้ว่านั่นจะเป็นความคิดของฝรั่ง และเราจะเป็นคนประเภทหลับตาเชื่อฝรั่งตายไปหรือหาไม้ก็ตาม ทว่าเมื่อรับฟังทัศนะข้อนี้ของเขาแล้วคิดตาม ประกอบกับพิจารณาเอาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ก็เห็นว่าคำของเขาอย่างน้อยก็น่าจะมีเหตุผลอยู่

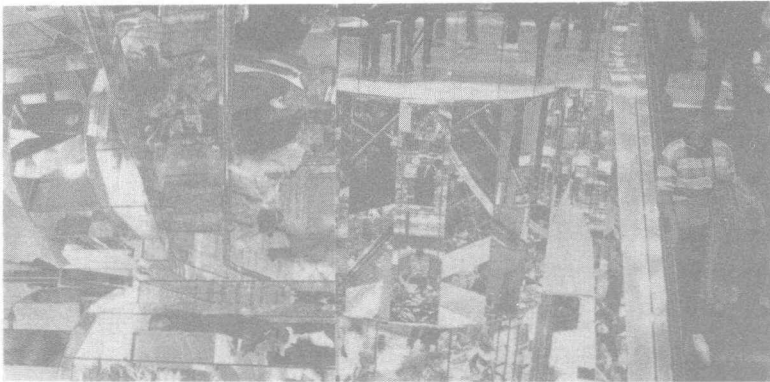
ในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของมนุษย์ อย่างที่การศึกษาสอนเรานั้น ย่อมทำให้เราเชื่อว่า การเริ่มต้นของความเป็น “เรา” จะในสถานะแห่งมนุษยชาติก็ตาม ชนชาติก็ตาม ต่างก็มีจุดแรกอยู่ที่การสร้างบ้านแปลงเมืองทั้งสิ้น จนในฝ่ายของตะวันตกเองได้ยื่นย่อเอาหลักการอันนี้มาเป็นคำที่ใช้เรียกความเป็นอยู่อย่างของพวกตนว่า “อารยธรรม” ซึ่งหากแปลโดยพยัญชนะย่อมหมายถึงการอยู่เมือง หากโดยอรรถะหมายความว่าขวางไปถึงการมีความเป็นอยู่

อย่างผู้ซึ่งจำเริญแล้ว ปลอดภัยจากอาการอันป่าเถื่อนโดยประการทั้งปวง

ที่กล่าวว่าคำของฝรั่งนักคิดร่วมสมัยคนนั้นฟังขึ้นก็ตรงที่ว่า ตลอดมาในประวัติศาสตร์ มนุษย์พยายามอย่างยิ่งที่จะจัดระเบียบความเป็นอยู่ร่วมกันของตน ๆ ให้เข้าร่องเข้ารอย ทั้งนี้เขาย่อมอาศัยทุกสิ่งทีฟังแสวงหาได้ ดังเช่นที่บรรพชนของเราในยุคก่อนโน้นได้กำหนดเอาจารีตประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรม ตลอดจนกระทั่งศาสนธรรม ให้เป็นตัวครรลองหรือนิติแบบอย่างเพื่อควบคุมประคับประคองกลุ่มสังคมนั้น ๆ ดำเนินไปอย่างมีปัญหาให้น้อยที่สุด โดยเมื่อมาจนถึงวันนี้ การศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ประดามี ที่พร่ำสอนกันตามสำนักเรียนทั้งหลายเป็นส่วนข้างมาก ก็อาจสรุปรวมลงในวิทยาการอันว่าด้วยการอยู่ร่วมกันของมนุษย์หรือสังคมศาสตร์นั้นเอง แต่ก็มีมีความหมายเพียงแค่ว่า คนเราพยายามที่จะแสวงหากฎเกณฑ์อันเหมาะสมสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ร่มเย็น เท่านั้น โดยจะเคยค้นพบตลอดจนสามารถเข้าถึงกฎเกณฑ์และสภาวะอันพึงประสงค์ดังกล่าวหรือไม่ นั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม เห็นทีจะต้องยอมรับว่า เมื่อแรกเริ่มของการมีสังคม หรือการรวมตัวกันในเรื่องความเป็นอยู่ของมนุษย์หลาย ๆ คนนั้น ก็ย่อมแสดงนัย

อยู่เองแล้วว่า บรรดาผู้ที่มาอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น อย่างน้อยโดยพื้นฐาน เขาทั้งหลายเหล่านั้นย่อมยอมรับในกฎระเบียบ หรือค่านิยมใด ๆ ที่คนส่วนใหญ่ในที่นั้นถือเป็นหลักกลางมาประพฤติปฏิบัติ โดยที่ในระยะต่อ ๆ มากฎระเบียบต่าง ๆ ที่ยึดถือกันมาย่อมได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อความเหมาะสมกับกาลเทศะเป็นลำดับ ๆ มา

ในโลกปัจจุบันซึ่งความห่างไกลกันโดยระยะทางของสังคมหนึ่ง ๆ ถูกเอาชนะด้วยพัฒนาการในทางประวัติศาสตร์ การสื่อสารคมนาคมสมัยใหม่ได้ลบล้างอุปสรรคในทางภูมิศาสตร์ของกลุ่มสังคมทั้งหลาย ยังผลให้โลกทั้งหลายกลายเป็นดังหมู่บ้านเล็ก ๆ หมู่บ้านหนึ่ง ซึ่งความเป็นอยู่ของประชาคมทั้งหมดต่างก็มีความกระทบเกี่ยวเนื่องถึงกันและกันโดยตลอด อย่างกว้างขวางและรวดเร็วยิ่งกว่าแต่ก่อนอย่างเปรียบเทียบไม่ได้ ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนั้นค่านิยมและกฎเกณฑ์เดิมของสังคมซึ่งมีการปรับเปลี่ยนอยู่เป็นปกติแล้ว ก็ยังมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงรวดเร็วขึ้น

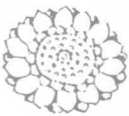
เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของสังคมเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของครอบครัว จนในที่สุดวิถีการดำเนินชีวิต อันได้แก่การทำงาน การหลับนอน การพักผ่อนหย่อนใจ การกิน การขับถ่าย แม้กระทั่งการเสพงามของผู้คนย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ผลของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าว ที่ปรากฏชัดขึ้นในสังคมที่ต่อเนื่องถึงกันในเวลานี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสังคมในยุคที่ยังแยกห่างกันอยู่นั้น มีการรายงานเป็นข้อสรุปโดยแยกเป็นประเภท ๆ ไว้ว่า ในกรณีของโรคภัยไข้เจ็บนั้น โรคติดต่อต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบันมีน้อยกว่าสังคมในอดีต แต่สังคมปัจจุบันมีอุบัติเหตุมากกว่า (ในประเทศไทย อุบัติเหตุเฉพาะ

ในกรณีของยานพาหนะเพิ่มมากขึ้นร้อยละ ๒๕ ต่อปี) และมีอาการของโรคจิตประสาทมากกว่าสังคมในอดีตด้วย ซึ่งสภาวะการบ่งชี้ของสภาพสุขภาพจิตก็คือสังคมไร้ระเบียบแบบแผน ซึ่งแต่เดิมคนเคยถือปฏิบัติอยู่ ปรากฏเป็นปัญหาเด็กทารกถูกทอดทิ้ง เด็กถูกกระทำทารุณกรรม หรือการใช้แรงงานเด็ก การทำอัตวินิบาตกรรมเพราะเหตุแห่งการหาทางออกให้กับชีวิตไม่ได้ (ประเทศไทยมีสถิติการฆ่าตัวตาย ๘.๘-๑๐.๘ คน ต่อ ประชากร ๑ แสนคน) การก่ออาชญากรรมหรือฆ่ากันตาย มีความรุนแรงทั้งรูปแบบที่กระทำและวัตถุประสงค์หรือเครื่องมือที่ใช้เพิ่มมากขึ้นด้วย (ในประเทศไทยสถิติการตายด้วยอาชญากรรมสูงเป็นลำดับที่ ๓ ของสาเหตุการตายของคนไทย ในโลกนี้ประเทศเม็กซิโกมีสถิติการฆ่ากันตายสูงสุด ประเทศไทยเป็นลำดับที่ ๒) ภาวะการติดสุราและยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น โดยที่ยาเสพติด ยังมีผลไปถึงการแพร่เชื้อไวรัสเอดส์ดังในกรณีเอโรอิน และอุบัติเหตุอันมี

เหตุมาแต่การใช้ยาม้า

หากพิจารณาปัญหาเหล่านี้ในจุดยืนของ พุทธศาสนิกชน เราคงไม่สามารถโยนความผิดให้กับผู้หนึ่งผู้ใดในฐานะเป็นตัวต้นเหตุ หรือ เร่งเร้าให้เกิดความไร้ระเบียบในทางสังคม จน กลายเป็นอาการอันขัดกับความผาสุก สงบ ร่มเย็น เพราะเชื่อได้แน่ๆ ไม่มีผู้ใดในสังคม จะต้อง การให้มีสภาพดังกล่าวเกิดขึ้นกับตน (ดังเช่น การตั้งคณะหรือสภากันเพื่อทำหน้าที่พิทักษ์รักษา ความสงบเรียบร้อยก็มีมาโดยตลอดในสังคมไทย) หากควรไถ่ถาม ทบทวนตนเองในเรื่องหน้าที่ของ พุทธศาสนิกในตลอดเวลาที่ผ่านมา โดยเฉพาะ หน้าที่ในการแสวงหาความถูกต้อง ความเป็น ธรรมขั้นพื้นฐาน ตามนัยแห่งพระอภัยรungskิมรรค ซึ่งองค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธทรงชี้แนะไว้ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ในทางสังคม ทั้งนี้และทั้งนั้นโดยความ หวังว่าพุทธศาสนิกจะมีส่วนช่วยในการบรรเทา เบาบาง เกื้อกูล ตลอดจนจรโลงสังคมให้คลี่คลายจากปัญหา และวิวัฒนาการไปในทางที่ถูกต้อง เป็นธรรมมากขึ้น จนขึ้นสู่ระดับสูงสุดตาม อุดมคติแห่งพระพุทธศาสนา ในความหมายแห่ง “อริยธรรม” หรือสังคมที่ไปพ้นจากข้าศึกคือ กิเลสมารทั้งหลายทั้งปวง ไม่ว่าจะอยู่ในเมือง หรือในป่าก็ตาม

มัจฉาพาณิชย์

ขอเจริญพรญาติโยมสาธุชนทุกท่าน ในช่วง วันสองวันนี้จะมีการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งปรกติกการ ประชุมอย่างนี้ ทั่ว ๆ ไปคงจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับหรือ สัมพันธ์อะไรกับคนทั่วไปมากนัก แต่เนื่องจากว่า มีการประชุมเช่นนี้ในประเทศไทยเรา ทางราชการ ก็ให้ความสำคัญคือประกาศให้มีวันหยุดราชการ ๒ วัน ในวันพุธนี้คือวันจันทร์และอังคารต่อไป (๑๔-๑๕ ตุลาคม) หลายคนก็อาจจะได้ยินหรือได้เห็น เกี่ยวกับการประชุมในครั้งนี้

หลายคนก็อาจจะตั้งข้อสงสัยว่า ทำไมเรา จึงให้ความสำคัญกับการประชุมครั้งนี้มากมายเช่นนี้ ถึงขนาดต้องมีการหยุดราชการกัน ในเรื่องนี้นั้นเหตุจะเป็นอย่างไรก็ตาม แต่ที่แน่นอนก็คือการประชุมครั้งนี้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเศรษฐกิจของประเทศไทย ในความ หมายที่ว่าธนาคารโลกตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งเงิน สำหรับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินระหว่าง

ประเทศ และสนับสนุนการค้าขายระหว่างประเทศ ให้เกิดความสมดุล

ธนาคารโลกนี้ตั้งขึ้นมาตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๘๙ ถือว่าเป็นทบวงการชำนัญพิเศษขององค์การสหประชาชาติ วัตถุประสงค์ที่สำคัญก็ถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประเทศต่างๆ มีทุนกู้ยืมไปพัฒนาประเทศ แต่ที่คนตั้งคำถามมากก็คือว่าเป็นไปได้ไหมที่เราควรจะได้เงินกู้ขึ้นมาพัฒนาประเทศ ฝ่ายที่พอใจยินดีก็บอกว่าน่าจะดีมากๆ แต่หลายฝ่ายเห็นว่าเงินกู้นั้นถูกกำหนดโดยประเทศที่มีโควตาหุ้นในธนาคารมาก ๆ

อย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เป็นต้น จะกู้ไปพัฒนาตามใจชอบไม่ได้

การพัฒนาโดยการกู้เงินเขามาก็ถูกกำหนดโดยเจ้าหน้าที่ ต้องพัฒนาอย่างนั้นต้องพัฒนาอย่างนี้ ซึ่งอาจจะพัฒนาในทางตรงข้ามกับความต้องการของคนในประเทศก็เป็นได้ เพราะฉะนั้นฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยก็คงจะมี ฝ่ายที่สนับสนุนก็คงจะมี ข้อนี้เป็นเครื่องชี้ว่า “เรื่องเดียวกันคนมักจะมีมุมมองต่างกัน” ฝ่ายที่เห็นชอบที่จะได้รับเงินกู้และพยายามชูธงในการประชุมครั้งนี้ ก็มีเหตุผล ฝ่ายที่เตือนว่าจะพัฒนาทั้ง

ที่จะเอาเงินมาทั้งที่ ควรจะพัฒนาให้ทั่วถึงก็มีเหตุผล

การที่คนมองต่างมุมกันจึงเป็นเรื่องธรรมดา เหตุเพราะคนมีนานาจิตตังคือจิตที่ต่างกัน พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ปัจเจกจิตตา ปุณฺณ สัพพสตุตา” “บรรดาสรรพสัตว์ทั้งหลายต่างคนก็ต่างจิตต่างใจ” เราจะไปบังคับให้คนคิด, เห็นคล้ายตามไปทางเดียวกันคงไม่ได้ คนจึงอาจจะมองการพัฒนาในคนละมุม เราอยากพัฒนาไปด้านนี้แต่คนอื่นบอกว่าจะทำไปด้านโน้น หรือพัฒนาไปแล้วควรจะกระจายผลของการพัฒนาให้ทั่วถึงไปยังคนทั่วไป

บางคนที่มีมุ่งพัฒนาความดีก็ดู ด่าเหมือนกัน เพราะคนที่ไม่ได้ผลประโยชน์ก็ด่าเอา ทั้งมีเรื่องหนึ่งเล่าเป็นอุทาหรณ์ว่า ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งอยู่กลางทาง ใครเดินทางผ่านไปผ่านมาก็มักจะแวะที่หมู่บ้านนี้ เพื่อขอน้ำดื่มจากชาวบ้าน พอไปขอที่บ้านนั้นบ้านนี้หลายครั้งชาวบ้านก็เริ่มลำบากและรำคาญมากขึ้น แต่มีคน ๆ หนึ่งความคิดดี เขาขุดบ่อน้ำขึ้น เพื่อให้คนเดินทางตักน้ำโดยไม่ต้องไปรบกวนชาวบ้าน ๆ ก็ชอบใจบอกว่า “ใครกันนะมีความคิดดีเหลือเกิน ต้องเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน” ต่อมาอีก ๒-๓ วันในเวลากลางวัน มีคนเมาเดินโซเซตกลงไปในบ่อจมน้ำตาย ชาวบ้านมาเห็นเข้าก็รีบมาคนชุดบ่อ “ใครกันนะโง่จริง มีที่ตั้งเยอะแยะไม่ไปขุดบ่อมาขุดบ่อเอาริมทาง คนเมาเลยตกบ่อตายไปได้”

จะเห็นว่าเรื่องเดียวกัน คนที่ได้ประโยชน์ก็ชื่นชม คนที่สูญเสียก็ไม่พอใจ เพราะต่างคนก็ต่างจิตต่างใจ พระพุทธเจ้าตรัสว่า “สิ่งเดียวกันจะให้คนแก่คนหนึ่ง และให้โทษแก่อีกคนหนึ่งก็เป็นได้” ฉะนั้นกลุ่มคนที่วางแผนในการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจจึงต้องคิดให้รอบคอบ การพัฒนาจะต้องกระจายให้มากที่สุดเพื่อผลแก่คนทั่วไป การลงทุนทางเศรษฐกิจที่ได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโลก ต้องมีการวางแผนที่ดี

ทุกวันนี้คนคิดจะทำมาค้าขายกับต่างประเทศ

มากขึ้น ซึ่งเรื่องการค้าขายการประกอบธุรกิจนี้ พระพุทธเจ้าได้ให้ธรรมะไว้เตือนใจ ๓ ประการคือ ประการที่หนึ่งคือ **“จักขุมา”** คือผู้มีสายตายาวไกล ประการที่สองคือ **“วิรุโร”** คือผู้จัดการธุระได้ดี มีความเชี่ยวชาญชำนาญพิเศษ และประการที่สามคือ **“นิสสัยสัมปันโน”** คือมีแหล่งที่พึ่งพาได้

ทั้งสามประการนี้เป็นสิ่งที่ผู้ทำธุรกิจค้าขาย ตั้งแต่กิจการเล็ก ๆ จนถึงระดับบริษัทข้ามชาติ จะต้องนำมาพิจารณาใส่ใจ หรือแม้แต่ในเรื่องการพัฒนา ตั้งแต่การพัฒนาเล็ก ๆ ไปจนใหญ่ระดับชาติ ก็ต้องมีธรรมะทั้ง ๓ ประการนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่งคือ **“จักขุมา”** คือมีสายตายาวไกล คนที่ทำธุรกิจนั้นจะต้องมองการณ์ไกล มองว่าสิ่งที่เราผลิตนั้นในอนาคตจะขายได้หรือไม่ หรือสิ่งที่เราซื้อไปนั้น เราต้องรู้ว่าถูกโฉลกถูกถูกโฉลกตรงราคา สินค้าที่ไหนมีวัตถุดิบที่มีราคาถูก เพื่อที่จะไปขายในที่ที่มีราคาแพง

ส่วนข้อที่สอง **“วิรุโร”** คือจัดการธุระได้ดี หมายถึง มีความรู้ในเรื่องสินค้าที่ตนเองผลิตเป็น อย่างดี ไม่ใช่จะไปค้าเพชรค้าพลอย แต่เราดูเพชร ดูพลอยไม่เป็น ก็จะโดนเขาหลอก และจะได้ของปลอมมา

ข้อที่สาม **“นิสสัยสัมปันโน”** คือมีที่พึ่งพาอาศัยได้ หมายถึงมีแหล่งการเงินให้กู้ มีเครดิตดี คนเชื่อถือ ไปที่ไหนก็มีคนยินดีช่วยเหลือ เพราะการทำธุรกิจจะทำคนเดียวไม่ได้ การทำธุรกิจต้องมีคนค้าประกัน ต้องมีคนให้กู้ อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ถ้าไม่มีทุนเราก็อะไรไม่ได้ ถ้าเราจะทำอะไร เราก็ต้องทำตัวเราให้มีความน่าเชื่อถือคือมีธรรมะ, มีความซื่อสัตย์ และเป็นคนมีความสามารถ เรียกว่าเก่งและน่าไว้วางใจ

ธรรมะนี้ไม่เพียงแต่ใช้กับผู้ที่ทำธุรกิจเท่านั้น แม้แต่ผู้ที่วางนโยบาย, วางแผนการพัฒนาก็ต้องมี **“จักขุมา”** มีสายตายาวไกล ไม่ใช่วางแผนไปแล้ว

พัฒนาไปแล้วต้องรื้อใหม่ให้ลำบากเสียงบประมาณไปหมด อย่างการพัฒนากรุงเทพฯ เขาก็บอกว่าต้องมีแผนพัฒนาแม่บท มีการวางผังเมืองที่ดี หรือเรื่องการแก้ปัญหาจราจรที่จะให้มีทางด่วน, ทางรถไฟยกระดับ, รถไฟฟ้า ถ้าวางแผนไม่ถูกต้อง มันก็จะซ้ำซ้อนและมีปัญหา

ข้อที่สองคือ **“วิรุโร”** คือต้องมีการให้ผู้เชี่ยวชาญชำนาญพิเศษมาดูว่าที่วางแผนกันไปใช้การได้หรือเปล่า มีเช่นนั้นการพัฒนาจะเน้นซ้ำเสียเวลา และข้อที่สามคือจะต้องมีคนเห็นด้วย ช่วยกันคนละไม้คนละมือ คนที่ไม่มีคนช่วยทำอะไรก็ไม่สำเร็จ อย่างที่เขาบอกว่า **“นกไม่มีขน คนไม่มีเพื่อน ขึ้นสู่ที่สูงไม่ได้”** มนุษย์สัมพันธ์จึงจะต้องมี

ธรรมะทั้งสามประการที่กล่าวมา จะช่วยในการพัฒนาประเทศชาติ, เศรษฐกิจ หรือกระทั่งเรื่องส่วนตัว แต่มีข้อควรระวังว่า การทำงานเพื่อให้ได้เงินก็ตาม การพัฒนาประเทศชาติก็ตามต้องมีธรรมะ ไม่ใช่พัฒนาเพื่อมุ่งจะกอบโกยเงินตรา มุ่งที่จะพัฒนาแสวงหารายได้มาสู่ตนเองและประเทศชาติโดยไม่เลือกวิถีทาง บางคนถือการทำธุรกิจต้องหวังกำไร ลงทุนให้น้อยที่สุดเพื่อหวังกำไรตอบแทนมากที่สุด บางทีเขาไม่เลือกวิธี อาจจะทำสิ่งผิดกฎหมายหรือการโกงก็ได้

อย่างนี้พระพุทธเจ้าไม่ทรงสรรเสริญ ทรงตำหนิด้วยซ้ำไปเพราะถ้าทำธุรกิจหรือค้าขายในสิ่งที่ไม่ดี พระองค์ตรัสว่าเป็น **“มิจฉาพานิษฐ์”** ชาวพุทธจะต้องเอาหลักศีลธรรมมาประกอบกับการดำเนินชีวิตเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการค้าขาย ก็ต้องเป็นการค้าขายที่มีศีลธรรม การปกครองก็ต้องมีศีลธรรม หรือการพัฒนาก็ต้องมีศีลธรรม

พระพุทธเจ้าตรัสว่า การค้าขายที่ชาวพุทธไม่ควรกระทำมี ๕ ประการด้วยกันคือ

ประการที่หนึ่งคือ**การซื้อขายอาวุธ**เพื่อให้คนเช่นฆ่าประหัตประหารกัน

ประการที่สองคือ**การค้าขายมนุษย์**เพื่อไป

เป็นทาสหรือใช้แรงงานอย่างทาส เพื่อไปเป็นโสเภณี ประเทศไทยเราถึงจะประกาศเลิกทาสไปนานแล้ว แต่ก็ยังมีแรงงานทาส มีการขายเด็กไปเป็นโสเภณี เหล่านี้ผิดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ประเทศที่เป็นเมืองพุทธไม่ควรจะมี

ประการที่สามคือ **“การค้าขายสัตว์เป็นอาหาร”** สมัยนี้มีการพัฒนาไปกันใหญ่ ถึงขนาดเอาสัตว์สงวน สัตว์ที่หายากมาทำเป็นอาหารขายชาวต่างประเทศ

ประการที่สี่คือ **“การค้าขายสุราและยาเสพติด”**

ประการที่ห้าคือ **“การค้าขายยาพิษ”** ซึ่งเป็นเครื่องมือประหารคนเช่นกัน

จะเห็นได้ว่าการพาณิชย์ที่เป็นที่ชอบที่ควรนั้น ควรเว้นจากสิ่งที่เป็นการเบียดเบียน, ประหาร, ทำร้ายซึ่งกันและกัน ในประเทศเรามักจะมีสิ่งทั้งห้าประการอยู่ครบทีเดียว

จากสถิติของกรมตำรวจบอกว่า ในรอบ ๑๔ ปีที่ผ่านมา มีคนไทยเอาอาวุธปืนไปจดทะเบียนมากมายถึง ๒๒ ล้านกระบอก นี่เป็นปืนที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งยังไม่รวมถึงอาวุธสงครามที่ทะลักเข้ามาจากชายแดน หรืออาวุธเถื่อนต่าง ๆ อธิบดีกรมตำรวจจึงกับบอกว่า **“คนไทยสมัยนี้มีอาวุธมากกว่าสมัยที่ความอยุ่เทึกซ์ครองเมืองเสียอีก”** และเขามีการใช้อาวุธนี้ป้องกันตนเองบ้างและทำร้ายผู้อื่นบ้าง เป็นไปได้ไหมที่จะมีการควบคุมการค้าขายอาวุธ, การครอบครองอาวุธ ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นของคนในต่างจังหวัดเรื่องการพกปืนในที่สาธารณะ ๑๗ จังหวัด คนกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์เห็นว่ามีมาตรการห้ามคนพกพาอาวุธในที่สาธารณะ

ประเทศมาเลเซียห้ามพกปืนในที่สาธารณะ และสถิติอาชญากรรมในมาเลเซียก็ลดลงอย่างมาก แต่หลายคนอาจจะแย้งว่าเมืองไทยยังทำได้ยาก ก็ควรเริ่มจากการทำให้เขตปลอดอาวุธนั้นศักดิ์สิทธิ์ก่อน

และขยายเขตไปให้มากขึ้น และดูตัวอย่างจากประเทศอื่นที่เขาประสบความสำเร็จในเรื่องนี้ ซึ่งจะช่วยลดความรุนแรงลงได้มากที่สุด

นี่รวมถึงเรื่องสุรา ยาเสพติด สุราเขาเรียกอีกอย่างว่า **“น้ำจัณฑ์”** แปลว่าน้ำที่คนดื่มเข้าไปแล้วดูร้าย เมื่อดูร้ายแล้วพอมืออาวุธก็ฆ่ากัน หรือขบถคึกคะนองชนกัน ความรุนแรงต่าง ๆ เกิดขึ้นเพราะสุรา แต่ก็ห้ามยากเหลือเกิน เพราะสถิติแสดงว่าคนไทยที่บริโภคหรือเสพสุรามากเป็นอันดับที่สี่ของโลก รองจากประเทศเนเธอร์แลนด์, สวีเดนและนอร์เวย์ เราจึงน่าจะรณรงค์ให้มี **“เขตปลอดสุรา”** กันด้วย ผู้ใหญ่อย่าดื่มเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนในที่สาธารณะ และควรห้ามขายในบางวันอย่างวันสำคัญทางศาสนา และอย่าให้มีการโฆษณาสุรากันมากนัก

ประเทศในพุทธศาสนาอย่างประเทศไทย น่าจะมีมาตรการในการควบคุม **“มิชฌาพาณิชย์”** ทั้งหลาย คือการค้าขายอาวุธ, การค้าขายมนุษย์, การค้าขายสัตว์เป็นอาหาร, การค้าขายสุรายาเสพติด และการค้าขายยาพิษ เราต้องควบคุมอันนี้จึงชื่อว่าเมืองไทยเป็นเมืองพุทธที่สมบูรณ์

การพัฒนาเศรษฐกิจก็ต้องมีธรรมะ ธรรมะถ้าแยกจากเศรษฐกิจ, แยกจากการเมือง ก็เป็นความหายนะ เหมือนรถที่วิ่งไม่ตรง อาจจะตกถนนตกเหวไปได้ เพราะฉะนั้นก็ขอฝากธรรมะในการพัฒนาเศรษฐกิจและด้านการเมือง แก่สาธุชนทั้งหลายด้วยเวลาที่มีเพียงเท่านี้

พระเมธีธรรมาภรณ์

รายการ “พุทธประทีป” ที่วีซีของ ๕, ๑๓ ต.ค. ๒๕๓๔

ชมรมเด็กรักนกที่ภูโด้ง

นักอนุรักษ์รุ่นจิ๋ว

เป็นเรื่องราวกิจกรรมโดยย่อของพระอิศรา ปวิฑฒโน แห่งวัดท่ามะไฟหวาน ชัยภูมิ ที่จัดกิจกรรมเพื่อให้เด็ก ๆ เกิดความรักธรรมชาติ โดยผ่านความประทับใจกับการดูนก ช่างในท่านจะได้พบกับเทคนิคการสร้าง “ธรรมฉันทะ” ต่อธรรมชาติ ซึ่งนับเป็นการประยุกต์ธรรมที่น่าสนใจมาก ประกอบกับการมีการวางแผนงานอย่างมีขั้นตอน อันเป็นสิ่งที่คุณเจ้าที่สนใจงานด้านการพัฒนา หรืองานด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติจะได้ศึกษา หากพระคุณเจ้ารูปใดที่อ่านแล้ว อยากรู้จะได้ข้อมูลฉบับเต็ม ขอความกรุณาเขียนมาขอที่เราได้เลย เรายินดีที่จะจัดส่งไปให้ นอกจากนี้โครงการ “ชมรมเด็กรักนก” นี้แล้ว หลวงที่ท่านยังมีโครงการที่น่าสนใจอื่น ๆ อีกอย่างเช่น โครงการ “พ่อช่วยลูก” (เพื่อต่อต้านอบายมุข) และโครงการ “ฝึกจริยธรรมกับวิถีไอเกมส์” (การพัฒนาคุณธรรมของเด็กด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่) หากได้รับความสนใจจะมีการนำเสนอเป็นการต่อไป

ความมุ่งหมายการจัดตั้ง “ชมรมเด็กรักนก”

เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็ก ๆ เกิดความรักธรรมชาติโดยการใช้นกเป็นสื่อ ทั้งนี้เนื่องจาก

ธรรมชาติของนกมีความสวยงามน่ารักอยู่แล้ว หากแต่ว่าเด็ก ๆ ไม่มีโอกาสได้สัมผัสหรือพบเห็นนกอย่างใกล้ชิด จึงไม่เห็นความน่ารักของนก อีกทั้งยังถูกปลูกฝังให้มีนิสัยชอบล่านก เพื่อนำมาเป็นอาหารเด็กจึงเห็นนกเป็นแค่เหยื่อเพียงอย่างเดียว ดังนั้นถ้าหากได้มีการปลูกฝังให้เด็ก ๆ เกิดความรักนกขึ้นมาได้ ก็จะมีผลที่ดีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการช่วยอนุรักษ์และการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมโดยเด็ก เพราะเขารู้ว่าต้นไม้มีคุณค่าต่อนกอย่างไร

สภาพปัญหา

เด็ก ๆ ที่บ้านท่ามะไฟหวานโดยเฉพาะเด็กผู้ชายกว่า ๘๐% มีนิสัยชอบล่าอินกเหมือน ๆ กับบรรดาผู้ใหญ่ที่ประพฤติดังเป็นตัวอย่าง ทำให้จำนวนนกบนภูโด้งลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วจนเหลือน้อยมาก อีกทั้งเด็ก ๆ ยังไม่รักป่าไม่รักต้นไม้ ทำให้การให้การศึกษาเรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติไม่เป็นที่สนใจของเด็ก ๆ ดังจะสังเกตได้จากการตัดไม้ทำลายป่าที่เกิดขึ้นอยู่บนภูโด้งเป็นประจำ เด็กจะไม่รู้สึกเดือดร้อน

ประยุกต์ธรรมเพื่อสังคม

หรือใส่ใจแต่ประการใด จึงเป็นที่น่าหวั่นวิตกว่าในอนาคต เด็ก ๆ ซึ่งจะต้องมาเป็นผู้รับผิดชอบปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม แต่กลับไม่ค่อยให้ความสนใจต่อ ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นเช่นนี้ คงจะไม่สามารถแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กำลังทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ ได้อย่างแน่นอน

ธรรมชาติ ซึ่งถ้าสามารถทำได้สำเร็จ ผู้ได้รับการศึกษาก็จะมีความพร้อม ที่จะให้ความสนใจในปัญหา เรื่องสิ่งแวดล้อม และมีความคิดที่จะอนุรักษ์ธรรมชาติ ขึ้นมาเอง ตามหลักปัจจัยทางการทางการศึกษาแนว พุทธธรรม

ประยุกต์หลักพุทธธรรม

ตามหลักพุทธธรรมถือว่าบุคคลจะเริ่มมีการศึกษาได้ก็ต่อเมื่อองค์ประกอบภายในมีความพร้อมที่จะได้รับการศึกษา องค์ประกอบภายในที่ว่านี้มีชื่อว่า “ธรรมฉันทะ” แปลว่า ความใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์ ใฝ่ดีงาม รักความถูกต้องและรักธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความใส่ใจและสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ อย่างแท้จริง

ดังนั้นในกรณีการจัดการศึกษาการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม งานชิ้นแรกที่จะต้องทำให้สำเร็จก็คือ การปลูกฝัง “ธรรมฉันทะ” ในความหมายว่าความรัก ธรรมชาติ ความซาบซึ้งและประทับใจในคุณค่าของ

วิธีการ

ใช้วิธีการพาเด็กไปดูนกตามธรรมชาติด้วยกล้อง เทเลสโคปหรือกล้องสองตา เพื่อให้เด็กได้สัมผัสกับ ความงามของนกอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งจัดกระบวนการ ศึกษาให้เด็กรู้จักการจดบันทึก, การค้นคว้า ด้วย การจัดหาตำราคู่มือดูนกและสมุดภาพรูปนกให้เด็กได้ ศึกษาอย่างเต็มที่ สนับสนุนให้เด็กได้เพลิดเพลิน สนุกสนานกับการวาดรูปนกที่ได้ค้นพบ-เพื่อเป็นการ พัฒนาด้านศิลปศึกษา

เชื่อว่ากระบวนการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เด็กเกิดความรักนกรักขึ้นมาได้ จากขั้นนี้ก็จะ นำไปสู่ขั้นต่อไปคือการโยนไปสู่ความเข้าใจเรื่องระบบ

นิเวศน์ สิ่งแวดล้อม ทำให้เด็กเห็นคุณค่าของต้นไม้ มีความคิดที่จะอนุรักษ์หรือปลูกต้นไม้ต่อไป

ผลการปฏิบัติงาน (ตั้งแต่เดือนก.พ. ถึงเดือน

มิ.ย.)

เดือนก.พ. มีการประกาศจัดตั้ง “ชมรมเด็กรักนก” พร้อมประกาศรับสมัครสมาชิก และมีการจัดวาดภาพประกวด ปรากฏว่ามีเด็กมาสมัครเป็นสมาชิกและสนใจที่จะเข้าร่วมวาดภาพมากพอสมควร จึงได้มีการติดต่อกับมูลนิธิเด็ก และเขียนเป็นโครงการเพื่อขอทุนมาจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเช่นกล้องสองตา, ตำราดูนก รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องเขียนอื่นๆ

เดือนมี.ค. เริ่มรณรงค์ให้เด็กที่สมัครเป็นสมาชิกรวมดูนกในช่วงวันหยุดหรือหลังจากเลิกเรียน แต่ไม่ค่อยได้ผลเพราะว่าเด็กติดรายการโทรทัศน์ และอยากเล่นกับเพื่อนมากกว่า จึงทำการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายจากกลุ่มเด็กที่สมัครไว้เดิม ไปเป็นกลุ่มเด็กที่ชอบยิงนก ซึ่งปรากฏว่าเป็นเด็กผู้ชายถึง ๘๐% ของเด็กผู้ชายในวัยเรียนทั้งหมด (ทั้งหมดมี ๑๗๕ คน) และปรับปรุงวิธีการให้มีความสนุกสนานมากขึ้น คือให้มีการสะสมการวาดภาพรูปนกและมีการบันทึกข้อมูล

ลงบนแบบฟอร์มที่จัดไว้ให้ หากใครส่องดูนก ทำบันทึก และวาดภาพได้ครบ ๒๐ ตัว ก็จะได้รับเหรียญของชมรมที่จัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการแสดงความสามารถ

เดือนเม.ย. เป็นช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนจึงมีการพาเด็กไปเที่ยวป่าภูหลง โดยการจัดหารถพาเด็กไปดูนกในป่าเป็นประจำอาทิตย์ละ ๒-๓ ครั้ง ด้วยทุนของผู้มีจิตศรัทธาภายนอกบริจาคมา และยังมีกรทดลองให้เด็ก ๆ ดูนกประกอบการฟังเพลงด้วยเครื่องเทปขนาดเล็ก ปรากฏว่าเด็กมีอารมณ์อ่อนโยนมากขึ้น และรู้สึกรักนกมากขึ้นกว่าเดิม

เดือนมิ.ย. สมาชิกของกลุ่มไม่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งวิเคราะห์ดูแล้วพบว่าอาจเป็นเพราะการให้เด็กบันทึกและวาดภาพนกถึง ๒๐ ตัวเป็นการยากเกินไปสำหรับเด็กบางคน เพื่อการขยายกลุ่มสมาชิกจึงลดเงื่อนไขลงเป็นเพียงการดูนกให้ครบ ๑๐ ตัวโดยไม่ต้องมีการบันทึกหรือวาดรูป ก็จะได้รับเหรียญสมาชิกที่สั่งทำเพิ่มด้วย

จำนวนสมาชิกจึงเพิ่มเป็นเกือบ ๒๐๐ คน และจำนวนเด็กที่ยิงนก ก็ได้ลดลงถึง ๘๐% และคาดว่า จะลดลงจนหมดในไม่ช้า

สรุปผลการจัดตั้งชมรมฯ และกิจกรรมในอนาคต

ทางด้านผลกระทบต่อเด็กนั้น พบว่าเด็กมีความรักในป่าไม้และธรรมชาติมากขึ้น ไม่อยากให้ใครตัดต้นไม้, เกิดความสุขที่จะอยู่กับสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง และได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ คือการฝึกทักษะการสังเกตและการบันทึก รวมทั้งยังมีการพัฒนาทางด้านคุณธรรมและความเมตตากรุณาด้วย

ผลกระทบต่อชุมชนนั้น ผู้ใหญ่หลายๆ คนที่เป็นนักล่านก ก็เริ่มอายุต่อเด็กเพราะเด็ก ๆ มาเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์นกกันเกือบหมดหมู่บ้าน จึงมีบางส่วนเริ่มวางปืนที่ใช้ล่านกลง

ส่วนเป้าหมายในอนาคตนั้นจะมีการขยายกลุ่มเป้าหมาย ที่จะทำการรณรงค์ให้เลิกล่านก ไปยังเยาวชนที่จบชั้นประถมฯ ไปแล้ว และผู้ใหญ่ในชุมชนด้วย และจะมีการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมทั้งการขยายพื้นที่เป้าหมายไปยังเด็ก ๆ ในหมู่บ้านอื่น ๆ บนภูโค้งด้วย

ท้ายที่สุดหลวงพี่อัครายังย้ำอีกว่า “ก่อนที่จะปลูกฝัง “ธรรมฉันทะ” หรือความรักธรรมชาติอันเป็นองค์ประกอบภายในให้แก่เด็กได้ สิ่งที่จะถูกละเลยไปไม่ได้เป็นอันขาดก็คือ “ความเป็นกัลยาณมิตร” อันเป็นองค์ประกอบภายนอกที่สำคัญขั้นแรกของกระบวนการศึกษา อันได้แก่การวางตัวของผู้สอนให้เป็นที่รัก (ปิยะ) น่าเคารพ เป็นครูของเด็ก ๆ ทำให้เด็ก ๆ ออยากอยู่ใกล้ ๆ ด้วย”

พระอัครา ปวิฑฒโน

ผ้าป่าต้นไม้วัด : สำนักสงฆ์บ้านตาเปอะ

สำนักสงฆ์บ้านตาเปอะ ต. บ้านค้อ อ. คำชะอี จ. มุกดาหาร โดยพระอาจารย์วีรวัฒน์ วีรธัมโม เจ้าสำนัก ร่วมกับคณะสงฆ์อำเภอคำชะอี ท่านพระครูสิริปภาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอเป็นผู้นำ จัดทอดผ้าป่าพันธุ์ไม้ขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ ทอด ณ สำนักสงฆ์บ้านตาเปอะ มีพระสงฆ์จากต่างจังหวัดที่สนใจงานด้านอนุรักษ์ป่ามาร่วมพิธี อาทิ จ. ร้อยเอ็ด จ. กาฬสินธุ์ จ. อุดรธานี ประมาณ ๓๐ รูป

การจัดทอดผ้าป่าครั้งนี้ เกิดจากท่านอาจารย์ผู้ต้องการแสวงหาวิเวกธรรมในป่า ได้จุดดั่งฝ่าผ่นเข้าไปในพื้นที่ป่าบริเวณเทือกเขาภูพาน ได้พบปะชาวบ้านที่มีความเป็นอยู่ค่อนข้างขาดแคลน ขาดความเหลียวแลจากทางราชการมานาน การคมนาคมเข้าออกหมู่บ้านเดินทางไปมาลำบาก ชาวบ้านในบริเวณนี้ต่างก็อาศัยป่ารอบ ๆ หมู่บ้าน เป็นแหล่งปัจจัยสี่เกื้อหนุนชีวิตมาตลอดหลายสิบปี พวกเขาล้วนแลเห็นและสัมผัสกับสภาพป่าธรรมชาติที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งบัดนี้ได้กลับกลายเป็นป่าเสื่อมโทรม สวนป่ายุคาลิปตัสของธุรกิจเอกชนเข้ามาแทนที่หลายพันไร่

ประยุกต์ธรรมเพื่อสังคม

แม้กระนั้นก็ยังคงมีสภาพพื้นที่ป่าซึ่งไม่สมบูรณ์นัก ที่รอการฟื้นฟูให้เห็นอยู่บ้าง ชาวบ้านยังไม่มียี่ดึนทำกินอย่างถูกต้องอยู่ ๓-๔ หมู่บ้าน รวมแล้วประมาณ ๒๕๐ ครอบครัว เด็กและเยาวชนชนชาติการศึกษาเพราะไม่มีโรงเรียน แต่ด้วยความอดุสหาะที่เห็นการศึกษาเป็นลิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เด็กกว่า ๑๐๐ คนเดินทางไปโรงเรียนด้วยเท้า ซึ่งมึระยะทางห่างจากหมู่บ้านเดินทางไป-กลับประมาณ ๘ กิโลเมตร ครั้นเมื่อเข้าฤดูฝน การเดินทางต้องข้ามลำห้วยที่มีน้ำป่าไหลเชี่ยวมาก ถึงกับต้องชิงเชือกเพื่อประคองตนเองข้ามฝั่ง

พระอาจารย์วิวัฒน์ วิวัธน์โม เดินดูจุดค้ผ่านไปได้แลเห็นสภาพความเป็นอยู่ ความขาดแคลนแหลังให้การศึกษาของเด็กเยาวชน จึงปักกลดพ้่านักอยู่ตามคำนิมนต์ ขอของชาวบ้าน ช่วยสอนหนังสือติดต่อกับทางการประถมศึกษาอำเภอ ขอสร้างสถานที่เรียนแก่เด็ก ครั้งแรก ๆ ไม่มีครูสอน พระสงฆ์ต้องทำหน้าที่เป็นครูสอนเสียเอง ระยะเวลาตั้งแต่ ๒๕๓๑ ถึงปัจจุบัน จึงมีผู้มึจิตศรัทธาบริจาคเงินสร้างอาคารถาวร ๑ หลัง ทางการจึงได้ส่งครูมาสอน

ความผูกพัน ความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ ได้แปรกิจกรรมมาสู่ขบวนการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติ และฟื้นฟูสภาพป่า พระอาจารย์วิวัฒน์

วิวัธน์โม ได้ริเริ่มให้การศึกษา ปลูกสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้ กิจกรรมที่มีขึ้นจะต้องเกิดจากความคิดของชาวบ้าน และมีส่วนร่วมในการจัดการป่าไม้ของชุมชนเอง โครงการทอดผ้าป่าพันธุ์ไม้เพื่อเป็นต้นไม้คู่ชีวิต จึงเกิดขึ้น

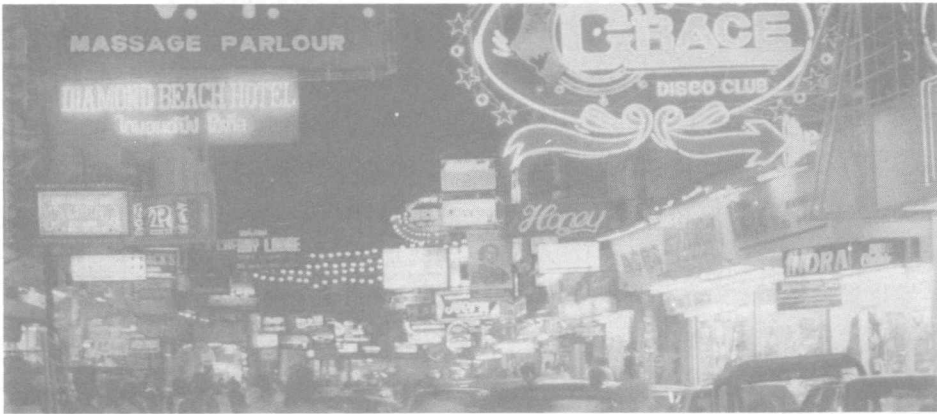
ชาวบ้านได้นำพันธุ์ไม้ที่ได้จากการเพาะกล้าไว้มาถวายเป็นทานแก่พระสงฆ์ แล้วพระสงฆ์ทำพิธีปลุกเสก เจริญพุทธมนต์ และร่วมกันแผ่บุญกุศลถึงสรรพชีวิตทั้งหลาย หลังจากนั้นก็แบ่งให้ชาวบ้านนำไปปลูกในที่ดินของตนเอง โดยตั้งลัจจาธิษฐานว่า “ต้นไม้เสมือนการมีชีวิตของตน ความเจริญงอกงามหรือเสื่อมลงจะอยู่ที่การดูแลต้นไม้ที่นำมาปลูกนี้ จึงขอรับต้นไม้นี้ไว้เป็น “ต้นไม้คู่ชีวิต” “คู่ครอบครัว” และเพื่อการดำเนินกิจกรรมให้เกิดมรรคผลอย่างต่อเนื่อง ชาวบ้านจึงตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดูแลรักษา การรับต้นไม้จากคณะกรรมการไปปลูกต้องอยู่ในเงื่อนไขที่ว่า ปลูกไม้ผลจะต้องปลูกไม้ยืนต้น สลับแซมด้วย ไม้ที่ปลูกได้แก่ มะขาม ใผ่ มะม่วง ไม้ประดู่ มะค่า ตะเคียน

การทอดผ้าป่าครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือดีด้วยดีจากข้าราชการอำเภอ ทั้งป่าไม้และเจ้าหน้าที่การประถมศึกษา

สังฆเสนา รายงาน

พินิจธรรม สร้างคุณค่าชีวิต

ในสังคมเมืองหลวง

ผู้คนที่พำนักอยู่ในกรุงเทพฯ คงจะทราบดีว่า จากเมื่อระยะเวลาเพียง ๔-๕ ปีที่ผ่านมา ความเจริญเติบโตของกรุงเทพฯ เป็นไปอย่างรวดเร็วมาก ไม่ว่าจะเป็นอาคารบ้านเรือน จำนวนรถยนต์ตลอดจนจำนวนประชากรต่างก็เพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ จนเกิดภาวะความแออัดยัดเยียดและก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ติดตามมา อาทิ ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมในเมือง ปัญหามลภาวะ ปัญหาการจราจรติดขัดอย่างรุนแรง หรือแม้กระทั่งอุณหภูมิภายในเมืองก็ร้อนขึ้นกว่าเดิมมาก ปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะมีเหตุปัจจัยหนุนเนื่องกันอยู่หลายตัวแต่ที่สำคัญคือ เป็นผลพวงมาจาก การมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างบ้าคลั่งและขาดการพิจารณาถึงผลกระทบรอบด้าน จึงปรากฏผลอย่างที่เราท่านแลเห็นกันในทุกวันนี้

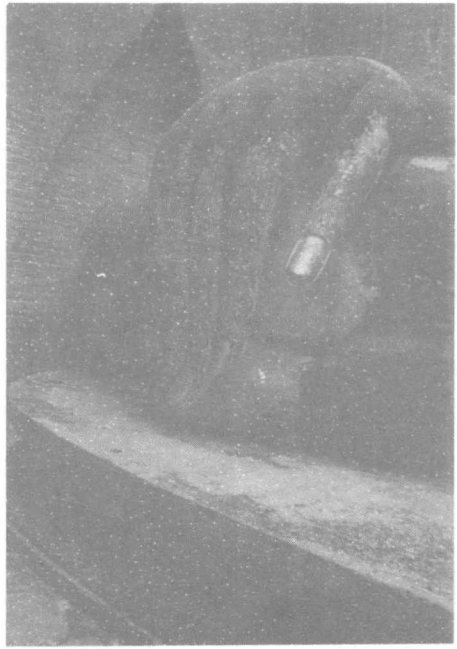
ความจริงแล้ววิถีชีวิตของคนกรุงเทพฯ จะมีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างไปจากที่อื่น ๆ คือการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวันจะเต็มไปด้วยความเร่งร้อน มีแรงบีบคั้นจากภาวะการแข่งขันสูง เวลาทุกนาทีล้วนมีค่า ลักษณะเหล่านี้ อาจเนื่องมาจาก

วิถีชีวิตของคนกรุงเทพฯ ได้ถูกกำหนดเป็นแบบแผนแทบจะตายตัว ประกอบกับสภาพแวดล้อมภายในเมือง มีปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมากจึงส่งผลอย่างที่เป็นอยู่ คนกรุงเทพฯ จึงมักจะมีอารมณ์ตึงเครียดได้ง่าย พร้อมกับการคลี่คลายปัญหา มักจะใช้ความรุนแรงยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากที่ทำงานหรือปัญหาภายในครอบครัวหากเป็นเช่นนี้เรื่อย ๆ น่ากลัวว่าสถิติการฆ่าตัวตายอาจสูงขึ้นอีกมาก และจำนวนคนเป็นโรคประสาทก็คงจะสูงขึ้นเช่นกัน

ด้วยสถานการณ์เช่นนี้แต่ละคนจำเป็นต้องช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุด หากรอหวังพึ่งพาให้ระบบของรัฐมาช่วยแก้ไขสภาพแวดล้อมในเมืองอย่างเดียว อาจจะเป็นการสายไปเสียก่อนแล้ว การช่วยเหลือตัวเองในที่นี้หมายถึง การปรับปรุงสภาพจิตใจให้ผ่อนคลาย พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันซึ่งอาจหมายถึง การพัฒนาปัญญา (ทัศนคติหรือความคิด) ให้เท่าทันกระบวนการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาบีบคั้นบุคคลให้เป็นทุกข์ แม้กระนั้นคนส่วนใหญ่ก็คงจะไม่สนใจความ

ปีบค้นจนเครียด ของตนเองพุด่างๆ ก็คือ ปล่อยให้เป็นไปตามกระแส จนเมื่อเกิดปัญหาใหญ่โตที่ชัดเจน จึงต้องมานั่งเสียใจภายหลัง ฉะนั้นสิ่งแรกที่ควรกระทำคือหันกลับมาทบทวนไตร่ตรองความเป็นจริงที่ตนเองประสบอยู่ ด้วยทัศนะใหม่ นั่นคือตรีกตรองกระแสชีวิตตามที่เป็นจริงเท่าที่จะมองเห็นได้ ฟังมองปัญหาที่อย่างมีเหตุและปัจจัย

สำหรับวิถีชีวิตในเมืองหลวงแห่งนี้้อาจจะมีความซับซ้อนของเหตุแห่งปัญหามากเป็นพิเศษกว่าที่อื่น ๆ ซึ่งถ้าหากเรามองหรือวิเคราะห์ปัญหาอย่างผิวเผิน เราจะแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุดและกลับเสียเวลาเปล่า ดังนั้นหลักสำคัญของการเผชิญชีวิตในสภาพเช่นนี้ควรจะมีองค์ประกอบสำคัญสามประการด้วยกัน *ประการแรกคือ การยับยั้งชั่งใจหรือการระลึกรู้ตัวพร้อมอยู่เสมอ* ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ควรหมั่นปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จะโดยเทคนิคใดก็ตาม ขอเพียงให้เราสามารถยังคิดอย่างรอบคอบไม่ปล่อยไปตามความต้องการที่ยึดถือมานาน (โดยเฉพาะการตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดอันเป็นความเคยชินของตน) การยังคิดจะช่วยให้เราตัดสินใจปัญหาได้ผิดพลาดน้อยลงและยังทำให้สามารถพิจารณาเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องตามที่เป็นจริง *ประการที่สองได้แก่การหมั่นตรีกตรองให้เป็น* เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นย่อมมีปัจจัยหนุนเนื่องกันอยู่หลายปัจจัย หากเราพิจารณาด้วยความระลึกรู้ก็ย่อมค้นหาสาเหตุของปัญหานั้น ๆ และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดยิ่งขึ้น และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมต้องอาศัยปัจจัยเสริมกันให้เกิดขึ้นมา การหมั่นพิจารณาด้วยเหตุและผลเช่นนี้จะทำให้เราเป็นคน คิดเป็น เกิดประโยชน์ต่อตนเอง แต่ละคนก็อาจจะจะมีเทคนิคในการพิจารณาแตกต่างกันบ้าง แต่ความสำคัญอยู่ที่การคลี่คลายปัญหาได้ถูกต้อง (และจะต้องไม่เป็นการเพิ่มปัญหาอีกชั้นหนึ่งหรือเพิ่มปัญหาใหม่ขึ้นมาอีก) สามารถเข้าใจชัดถึงผลที่ตามมา *ประการสุดท้ายที่เรา*

ต้องการคือความหนักแน่นของเราเองที่จะคอยช่วยให้เราเผชิญชีวิตด้วยความทนทานเป็นพิเศษและไม่ทอดยถ่อุปสรรคได้ง่าย ทั้งสามประการหากเรานำมาเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิตก็ย่อมสามารถทำให้คลี่คลายปัญหาได้ง่ายและถูกต้อง บรรเทาความตึงเครียดและย่อมจะสกัดกั้นการใช้ความรุนแรง (ที่ยิ่งจะแรงขึ้นเรื่อย ๆ) ในแต่ละปัญหาได้

ประโยชน์จากการปฏิบัติดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยให้สภาพจิตของผู้ปฏิบัติดีขึ้นเท่านั้น มันยังส่งผลถึงการสร้างบรรยากาศที่ดี (สิ่งแวดล้อมที่ดี) ได้เช่นกัน กลายเป็นว่าเกิดการแก้ไขสภาพแวดล้อมภายในเมืองได้อีกชั้นหนึ่ง เพียงแต่เราต้องหมั่นปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอก็หวังได้ว่า วิถีชีวิตในเมืองหลวงนี้ก็ย่อมจะดีขึ้นกว่าเดิมบ้าง หรือเราจะนั่งคอยให้มันดีเองก็เห็นจะไม่ประเสริฐเป็นแน่ ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งคือในขณะนี้เราอย่ามัวถ่ถอยคิดว่าจะแก้ไขอะไรไม่ได้แล้ว เพราะความจริงมีว่า ทุกสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลงหากมีปัจจัยให้เปลี่ยนแปลง และเปลี่ยนไปสู่ทิศทางใดก็ คงต้องเลือกสรรกันเอง

กัมมณีโย

ประชุมทบทวนงาน กลุ่มเสชียธรรม

๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๔ วัดอมรคีรี กรุงเทพฯ

อนุสนธิจากการประชุมใหญ่ประจำปีของกลุ่มเสชียธรรม ณ วัดกรวด จ. สุราษฎร์ธานี เมื่อเดือนมิถุนายน ศกนั้นนั้น ได้เกิดเป็นแผนการดำเนินงานของกลุ่มประจำปี ๒๕๓๔-๒๕๓๕ หลายประการ ซึ่งมีการนำเสนอไปแล้ว และสามารถสรุปเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ ๔ ประเด็น ดังนี้

๑) การแบ่งความรับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อม อันเป็นผลมาจากการประชุมกลุ่มย่อยเรื่องพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ป่า

๒) การประชุมปรึกษาหารือการสร้างหลักสูตรการศึกษาคณะสงฆ์ ประกอบด้วย ๒ หลักสูตรอบรมคือ หลักสูตรอบรมพระระยะสั้นเน้นพระบวชใหม่ (ดูรายละเอียดในเสชียธรรม ฉบับที่ ๗) และหลักสูตรอบรมพระนักพัฒนา

๓) การผลักดันให้เกิดการก่อตัวของกลุ่มเสชียธรรมภาค อันเป็นคำริของพระครูพิพิธประชานาถประธานกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มสามารถทำกิจกรรมได้ในระยะยาว และเกิดการประสานงานกันในห้องถิ่นมากขึ้น

๔) การหาทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาประมาณ ๔ เดือนงานบางส่วนได้พบอุปสรรคบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับกรณีของหลวงพ่อบุญศรีคุณุตตจิตโต แห่งสำนักถุดงคสถานเขาหัวน้ำผุด จ. บุรีรัมย์ และกรณีพระอนุรักษ์ป่าทั้งหลายที่กำลังเผชิญกับนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐในการโยกย้ายสำนักออกจากป่า ซึ่งทั้งหมดเกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่ม ทางกรรมการของกลุ่มบางท่านโดยเฉพาะท่านประธานกลุ่ม จึงมีดำริที่จะจัดประชุมวิสามัญขึ้นระหว่างกรรมการของกลุ่มด้วยกัน ในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๔ ที่ผ่านมา เพื่อร่วมกันทบทวนและหารือกรณีเร่งด่วน ปรากฏเป็นผลการประชุมโดยสังเขปดังนี้

ประเด็นแรกการแบ่งความรับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อม เรื่องการจัดประชุมพระสงฆ์กับภาครัฐในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิ่งแวดล้อม ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการเรื่องการศึกษาและรวบรวม

ข้อมูลเรื่องปัญหาญาติปฏิบัติ, ปัญหาที่ดิน, กฎหมายทางด้านการป่าไม้และนโยบายป่าไม้ของรัฐบาล ซึ่งมีพระมหาเจิม สุวโจ กับศพพ. เป็นผู้รับผิดชอบงานนั้น ได้มีการเผยแพร่ไปยังแล้วบางส่วน เมื่อคราวการจัดประชุมสัมมนา “พระสงฆ์กับการอนุรักษ์ป่าไม้” ที่วัดสวนแก้ว เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา

ทางด้านการออกศึกษาและการออกเยี่ยมเยียนพระและชาวบ้านที่ถูกขับไล่ ก็มีการทำอยู่ ดังกรณีของหลวงพ่อประจักษ์เป็นต้น ส่วนทางด้านหน่วยงานที่ทำการประสานเฉพาะกิจ กรณีการขับไล่พระออกจากป่า ก็ได้มีการจัดทำทั้งเอกสารถวายข้อมูลแก่สมาชิกกลุ่มและพระเถระผู้ใหญ่เป็นประจำอยู่แล้ว รวมทั้งมีการป้อนข้อมูลข่าวสารด้านนี้แก่สื่อมวลชนตลอดเวลา

ทางด้านการดำเนินงานช่วยเหลือกรณีการจับกุมคุมขังพระและชาวบ้าน ในกรณีการจับกุมหลวงพ่อประจักษ์และชาวบ้านที่ปะคำ ก็มีองค์กรเอกชนหลายหน่วยงานช่วยกันประสานงาน เป็นหน่วยกลางในการติดต่อสื่อสาร แต่การระดมหลักทรัพย์สำหรับการประกันตัวชาวบ้าน ยังไม่สามารถที่จะกระทำได้, ส่วนการปรึกษาหารือกับพระผู้ใหญ่ในพื้นที่ ระหว่างการเกิดเรื่องก็มีการติดต่อกับพระราชาสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมาอยู่ตลอดเวลา แต่กับเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ไม่สามารถที่จะติดต่อกันได้

และสุดท้ายคือเรื่องของการรวบรวมข้อมูลของพระที่ถูกจับกุม ก็มีความพยายามที่จะดำเนินการอยู่ แต่ผลยังไม่คืบหน้ามากนัก

ประเด็นเรื่อง**หลักสูตรการศึกษาของคณะสงฆ์** ทางด้านโครงการประชุมเพื่อหารือหลักสูตรอบรมพระระยะสั้น ได้ผลสรุปออกมาแล้วและมีการตีพิมพ์ในเสขิยธรรมแล้วเช่นเดียวกัน ส่วนหลักสูตรอบรมพระระยะสั้นโดยละเอียดนั้น พระเทพเวทีซึ่งมีหน้าที่การจัดทำโดยตรง ตามตำแหน่งในการศึกษา

คณะสงฆ์แห่งชาติ กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการเมื่อเสร็จ จะมีการเผยแพร่อีกครั้งหนึ่ง

ส่วนหลักสูตรการอบรมพระนักพัฒนาที่เกิดจากการดำริของพระเถระในกลุ่ม ที่ต้องการสร้างศาสนทายาทขึ้นสืบต่องานพัฒนานั้น แต่เดิมกำหนดไว้ว่าจะมีการทดลองสอนในช่วงเดือนธันวาคม แต่เนื่องจากความไม่พร้อมของศพพ. ที่เป็นองค์รองรับ ที่ประชุมจึงมีมติให้เลื่อนการดำเนินงานออกไปก่อน

ประเด็นเรื่อง**การผลักดันให้เกิดกลุ่มเสขิยธรรมภาค** จากการประชุมของกลุ่มเสขิยธรรมภาค ๆ แรกคือ “กลุ่มเสขิยธรรมอีสานใต้” ไปเมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ได้มีมติที่จะจัดการประชุมอีกครั้งในช่วงเดือนธันวาคมนี้ ณ วัดเทพมงคล

สุดท้ายประเด็นเรื่อง**การหาทุนเข้ากลุ่มเสขิยธรรม** ที่ตกลงกันคือจะมีการจัด “ทอดผ้าป่าเพื่อกองทุนพระนักพัฒนา” ขึ้นมา ต่อมาเมื่อมีการบางท่านได้เสนอให้ใช้วิธีการแบ่งปัจจัยบางส่วนจากการทอดผ้าป่าหรือทอดกฐินของแต่ละวัด มารวมเป็นกองกลางเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แต่จากการเสนอเข้าที่ประชุม ๆ มีความเห็นว่า วิธีการดังกล่าว ในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก เพราะอาจจะเกิดความขัดแย้งกับกรรมการวัดหรือชาวบ้านได้ง่าย ข้อเสนอจึงตกไป

ทางด้านหลวงพ่อนาน ท่านก็เสนอให้มีการจัดการระดมทุนของกลุ่มเป็นรายภาคไปก่อน โดยพิจารณาความพร้อมเป็นแต่ละภาคไป ส่วนการระดมทุนในส่วนกลางก็อาจจะมิไปพร้อม ๆ กันได้ นอกจากนี้ยังมีการเสนอแนวทางที่จะหาทุน โดยพิจารณาการเขียนโครงการเพื่อขอเงินทุนสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชน เป็นคราว ๆ ไป อย่างเช่นการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ก็อาจจะเขียนเป็นโครงการเพื่อขอทุนการดำเนินงานจากมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งประเทศไทยได้

พระมหาเจิม สุวโจ ยังได้เสนอต่อไปอีกว่า ในอนาคตภายหลังจากการระดมทุนอย่างพอเพียงแล้ว

ก็อาจจะจัดตั้งเป็นองค์กรนิติบุคคลขึ้นมาเพื่อดำเนิน-
การบริหารกองทุน และจะทำให้การดำเนินกิจกรรม
ต่าง ๆ สะดวกมากกว่าเดิมอีกด้วย

“กองสาราฯ”

อุปสรรคที่กั้นขวางทางเจริญ

● ยังมีชาวนครรัฐซึ่งผู้หนึ่งเปิดร้านค้า
สุราขึ้น นอกจากจะชั่งตวง จำหน่ายสุราด้วย
ความซื่อตรงและบริการลูกค้าด้วยมารยาท
อันเพียบพร้อมไร้ที่ติแล้ว สุราที่นำมาจำหน่าย
ก็ล้วนแล้วแต่เป็นสุราชั้นเลิศมีชื่อเสียงเป็นที่
รู้จักทั่วไปอีกด้วย แต่กระนั้นก็ตาม สุรา
เหล่านั้นก็ขายไม่ออก มักจะค้างอยู่ในร้านค้า
จนมีรสเปรี้ยวเสียไป เจ้าของร้านสุราให้รู้สึก
ฉงนนิทนาทหาสาเหตุไม่ออก จึงไปขอคำแนะนำ
จากหยางซิงผู้รู้ประจำถิ่น

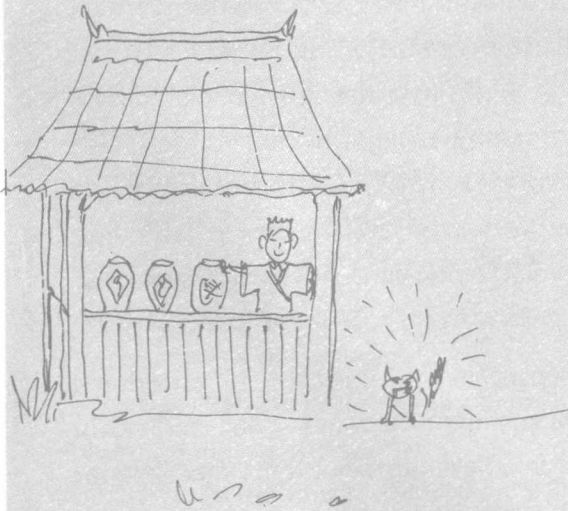
“ที่ร้านของท่านมีสุนัขดูอยู่ตัวหนึ่งมิใช่
หรือ?”

“ถูกแล้ว แต่สุนัขดูตัวนั้นเกี่ยวข้องกับ
การขายสุราไม่ออกอย่างไรด้วยเล่า?”

“ก็ผู้คนต่างก็พากันหวาดกลัวสุนัขตัว
นั้นลิเป็นเหตุ บางคนใช้สอยเด็กให้ไปซื้อสุรา
ก็ยังไม่วายถูกสุนัขดุวิ่งเห่าไล่กัด สุราของ
ท่านจึงขายไม่ออก ต้องวางทิ้งไว้จนเปรี้ยว
เช่นนี้แล”

รัฐอาณาจักรก็มีสุนัขดูประจำอยู่เช่นกัน
แม้เกิดผู้มีปัญญาเปี่ยมด้วยกุศโลบายอันเลิศ
และปรารถนาจะเสนอความคิดเห็นต่อเจ้า
ผู้ปกครอง ก็อาจจะประสบกับอำมาตย์ผู้ใหญ่
ยิ่งทำตนดูขงสุนัขดูไล่เห่าไล่กัดผู้ทรงความรู้
เหล่านั้น ดังกล่าวมานี้ คือเหตุปัจจัยสำคัญซึ่ง
ส่งผลให้เจ้าผู้ปกครองถูกปิดงำจากแสงแห่ง
ปัญญา และปราชญ์ผู้รักดีถูกขัดขวางมิให้ได้
แสดงตนเห็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ●

* จาก “ตำรับหานเฟย” บท “ประมวลด
วจนะ ภาคสอง” *

พุทธศาสนากับเงินตรา

การหลงใหลบูชาเงินตราทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ควบคู่กับสังคมที่กำลังแปรเปลี่ยนไปเป็นสังคมที่นิยมการบริโภค ดังที่เราชาวเอเชียธรรมกำลังขับเคลื่อนต่อสู้ด้วยอย่างหนักในเวลานี้ กับคำพูดในสมัยนี้ที่ว่า “เงินคือพระเจ้า” นั้น มีความเท็จจริงอยู่มากน้อยสักเพียงใด? มันมีอิทธิพลต่อสังคมเนื่องมาจากความเชื่อทางด้านศาสนา และมีสาเหตุเบื้องหลังของมันอย่างไร ขอจงโปรดได้ลองพิจารณาเนื้อหาใจความดังนี้

เราต้องเริ่มด้วยการทำการเรียนรู้จากบทฐานความเข้าใจเรื่องของจิตใจมนุษย์ โดยเฉพาะในโลกตะวันตก เบื้องหลังของทฤษฎีจิตวิทยาทางตะวันตกที่เป็นหลักใหญ่หนั้นมีอยู่ ๒ กระแสกล่าวคือ “ทฤษฎีจิตวิเคราะห์” และ “ลัทธิอัตถิภาวะนิยม” (หรือที่บางท่านเรียกว่า “ลัทธิอัตถิภาวะนิยม” : Existentialism) แต่ดูเหมือนว่าในภายหลังต่อมาทฤษฎีหลังจะได้รับการยอมรับมากขึ้นกว่าทฤษฎีแรก

โดยรวมแล้วทั้ง ๒ ทฤษฎีกล่าวถึง “การเก็บกอด” ความรู้สึกที่ไม่เป็นที่ปรารถนาต่าง ๆ ของมนุษย์ ด้วยการพยายามที่จะละทิ้งหรือแกเล้งลิมความรู้สึกนั้น ๆ ไปเสีย หรือไม่ก็จัดการกับมันอย่างไม่มีสติ ดังเช่น การที่เราพยายามที่จะดื่มสุราให้เมาเพื่อที่จะให้ประสาทความรู้ของเรา “มีนชา” กว่าที่จะรับฟังหรือคิดคำนึงเกี่ยวกับคำพูดใด ๆ ที่อาจจะเสียดแทงหรือทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจต่าง ๆ ได้

ความรู้สึกกลัวที่จะตายเป็นสิ่งทีทฤษฎีจิตวิทยาทางตะวันตก เชื่อว่าเป็นเบื้องหลังพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเชื่อว่าเราจะต้องเอาชนะความกลัวนี้ โดยการเข้าสู่โลกแห่งสัญลักษณ์ คือการที่เราจินตนาการตัวเองเพื่อให้หลุดจากโลกแห่งความเป็นจริง เพราะถ้าเรายังมีความกลัวเช่นนี้อยู่ เราจะไม่สามารถที่จะทำงานต่าง ๆ ได้อย่างมีความรู้สึกมั่นคงและมั่นใจในตัวเองเลย

เพราะความกลัวนี้จะเป็นเหมือนกับ “หนอนที่กัดกินหัวใจ” เราอยู่ตลอดเวลา トラบที่เรามีสติและอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้นมนุษย์จึงจำเป็นที่จะต้องพยายามเผชิญหน้ากับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตด้วยสติที่ไม่ครบสมบูรณ์ (หรือบางครั้งก็ด้วยการพยายามทำให้หัวสมองของเราให้มันชาด้วยเครื่องดองของเมาหรือยาเสพติดชนิดต่าง ๆ)

และกระบวนการที่จะเอาชนะความกลัวตายนี้สร้างให้เกิดได้โดยการพยายามที่จะเป็น “เจ้าของ” ของตัวเอง เพื่อที่ว่าความตายจะไม่สามารถมาพรากเอา “ตัวเอง” ไปจากโลกนี้ นี่เป็นกระบวนการทางจิตเพื่อที่จะสามารถหายจากอาการหวาดกลัวความตายนั้นไปได้เทียบกันทางพุทธศาสนา การกระทำเช่นนี้ก็คือ การสร้างความรู้สึกว่ามี “ตัวตน” ขึ้นมาเป็นการพยายามที่จะหลอกตัวเองว่า จริง ๆ ชีวิตที่ไม่มีรากฐานอะไรเลยนั้น มีรากฐานอยู่บนตัวตนที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยกระบวนการการ

“ปรุ้งแต่ง” ทางจิตใจ

ยกตัวอย่างเช่นการที่คนส่วนใหญ่ใครจะมีชื่อเสียงนั้น เป็นการสะท้อนภาพของวิธีการสำคัญที่เราพยายามที่จะทำให้ “ตัวตน” ของเราเป็นจริงขึ้นมาโดยผ่านสายตาของคนอื่นเพราะความรู้สึกว่า “พร่อง” อยู่ที่นี่ มีผลทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความผิดบางอย่างอยู่ และสร้างความกลัดกลุ้มให้กับเราอยู่ตลอดเวลา เราจะต้องพยายามที่จะแปรเปลี่ยนความรู้สึกกลัดกลุ้มนี้ให้เป็นความรู้สึก “กลัว” ในบางสิ่งขึ้นมา (อย่างเช่น การกังวลในเรื่องบุคลิกภาพของตนเอง) เพื่อที่เราจะได้รู้ว่าเราควรที่จะทำอะไร เพื่อป้องกันตัวเราออกจากสิ่งที่เรากลัวอยู่นั้น

ลอย ๆ หากแต่มีการก่อรูปเป็นกระบวนการถึง ๑๒ ชั้น การแก้ปัญหาที่สาเหตุคือการแก้ปัญหาที่ “อวิชชา” คือความไม่รู้ แต่ตามทฤษฎีจิตวิทยาทางตะวันตกนั้นมองว่า “ทุกข์” หรือ “ความกลัว” หรือ “ความกลัดกลุ้ม” ในรูปแบบต่าง ๆ นั้น เป็นสิ่งที่เกิดติดตัวมากับมนุษย์ วิธีการมองปัญหา จึงพุ่งไปที่ “ตัวทุกข์” หรือ “ความกลัว” ว่าเป็นสาเหตุหลัก ทั้งที่มันเป็นเพียง “อาการ” หรือ “ผล” ของเหตุปัจจัยต่าง ๆ ไม่ได้พิจารณาสาเหตุของ “ทุกข์” หรือ “ความกลัว” นั้นเลย : ผู้เรียบเรียง)

เมื่อพิจารณาได้ว่า “อึดตาหรือตัวตน” นั้น

“การสร้างความรู้สึกว่ามี “ตัวตน” ขึ้นมา เป็นการพยายามที่จะหลอกตัวเองว่า จริง ๆ ชีวิตที่ไม่มีรากฐานอะไรเลยนั้น มีรากฐานอยู่บนตัวตนที่ถูกสร้างขึ้นมา โดยกระบวนการ “ปรุ้งแต่ง” ทางจิตใจ”

แต่ความพยายามที่จะสนองตอบต่อความต้องการของ “ตัวตน” ของเราเองให้ได้ อย่างสมบูรณ์นั้นเป็นไปได้ เพราะความรู้สึกที่ต้องการของเราไม่มีขีดจำกัด เพราะเหตุใด? เพราะเหตุว่า “ความรู้สึกพร่อง” ที่ทำให้เราต้องขวนขวายหาสิ่งต่าง ๆ ทั้ง ชื่อเสียง, เงินทอง, ทรัพย์สิน ฯลฯ มาเพื่อที่จะตอบสนองกับความรู้สึกที่ขาด เพื่อที่จะทำให้ “ตัวตน” ของเราเป็นจริงขึ้นมา นั้น เป็นเพียง “อาการ” ที่เกิดจากความรู้สึกอยากที่จะทำให้ “ตัวตน” ที่แท้จริงเกิดขึ้นมา ไม่ได้เป็นการแก้ที่สาเหตุโดยตรง (โปรดพิจารณาหลักการของปฏิจจนมูขุบาทเพื่อความเข้าใจว่า “ทุกข์” หรือความรู้สึกว่าไม่สบายกายสบายใจต่าง ๆ นั้น ไม่ได้เกิดขึ้นมา

มิได้เป็นสิ่งที่ เป็นจริง แต่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของความคิดที่พยายามที่จะคว้าจับตนเองไว้ และพยายามที่จะทำให้ “ตัวตน” ที่คว้าจับนั้นเป็นจริงขึ้นมา การที่เราสามารถจะสลัดทิ้งซึ่งตัวตนนั้นไปได้ โดยที่ไม่ต้องรอความตายทางของร่างกาย จึงเป็นสิ่งที่เราเรียกว่า “การตายก่อนตาย” นั้นเอง

ปมแห่งเงินตรา

เงินตรามีส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนาในแง่ที่ว่า การที่เราสามารถจะหาเงินมาได้มาก ๆ นั้นดูเสมือนเป็น “การไถ่บาป” ให้กับตัวเองอย่างหนึ่ง (ศาสนาคริสต์มีความเชื่อว่าทุกคนมี “บาปกำเนิด” ที่ติดตัว

เรามาตั้งแต่เกิด และการเข้าถึงพระเจ้าเท่านั้นที่จะเป็นการล้างบาปนี้ให้แก่เราได้) เป็นการพยายามเติมความรู้สึกว่า “พร่อง” นั้นให้เต็ม และทำให้ “ตัวตน” นั้นเป็นจริงขึ้นมา โดยการจับยึดไปที่จิตวิญญาณในโลกปัจจุบัน (คือเงิน) ซึ่งกระทำอย่างไร้สติผ่านทางสัญลักษณ์

มนุษย์ทุกวันนี้ชอบความสุขที่เป็นสัญลักษณ์ มากกว่าความสุขที่แท้จริงอย่างการทำงานให้ลุล่วงไปด้วยดี, การสนทนากับเพื่อน หรือการฟังเสียงนกร้อง เงินเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดในโลกปัจจุบัน โดยตัวมันเองเราไม่สามารถที่จะกินมัน, ซึ่มันหรือสวมมันได้ แต่มันเป็น

ชีวิตในดินแดนของพระเจ้าเป็นชีวิตอมตะ) แต่ถ้าเราเปลี่ยนคำว่า “ชีวิตอมตะ” เป็น “การพยายามที่จะสร้างตัวตน” ให้เกิดขึ้นในทางพุทธศาสนา เงินจึงเข้ามาเป็นสิ่งที่ให้อำนาจแก่เรา ในการสร้าง “ตัวตน” นั้นเอง

เงินเป็นสัญลักษณ์ในโลกที่เราเห็นได้ ความสำคัญของมันอยู่ที่การบันดล “อำนาจ” และ “สถานะ” ที่เหนือกว่าให้แก่ผู้ที่ครอบครองมัน สิ่งที่เราต้องการไม่ใช่สิ่งที่เงินจะซื้อได้อย่างเช่นการที่คนซื้อรถเบนซ์ขับ ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ “รถเบนซ์” นั้น แต่อยู่ที่ “การมีรถเบนซ์” ให้แก่เราต่างหาก

“พระคัมภีร์ใหม่ของพระคัมภีร์กล่าวว่า “วัดสำหรับคนสมัยใหม่คือตลาดหุ้น และพิธีบูชาศีลมหาสนิทคือการติดตามดัชนีเฉลี่ยหุ้น ดาวน์โจนส์อย่างใกล้ชิด สิ่งที่เราจะได้กลับมาก็คือเงิน และสัญญาว่ามันจะมากขึ้นเรื่อย ๆ”

สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนกับสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งการมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นั้นจะเป็นการบันดล “อำนาจ” และ “สถานะ” บางอย่างให้แก่เรา การไม่มีเงินในปัจจุบันจึงร้ายแรงถึงขั้นเป็น “บาปกำเนิด” เลยทีเดียว

เมื่อพิจารณาคุณประวัติศาสตร์ของเงิน จะพบว่าเงินเป็นสิ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์มาตั้งแต่ต้น เงินเหรียญ ๆ แรกถูกผลิตขึ้นโดยบาทหลวง และโรงกษาปณ์คือวัด รวมทั้งรูปที่อยู่บนเหรียญนั้นก็เป็กรูปของพระเจ้า นั่นหมายถึงว่า เงินนั้นเป็นตัวแทนของพระเจ้าและเป็นตัวแทนของอำนาจแห่งจักรวาลตามนัยของทฤษฎีจิตวิทยาทางตะวันตกข้างต้น เงินจึงเป็นตัวแทนของชีวิตที่อมตะ (ชาวคริสต์เชื่อว่า

เรากำลังเชื่อว่าการที่เรามีบ้านหลังใหญ่กว่าข้างบ้าน, การที่เรามีของใช้ที่หรูหรากว่า ฯลฯ จะทำให้เราเข้าสู่ “ชีวิตที่อมตะ” หรือ “การหลุดพ้น” ได้ง่ายกว่า เพราะเราไม่เชื่อถือการหลุดพ้นด้วยจิตอีกต่อไปแล้ว เราไม่เชื่อว่าพระเจ้าจะเป็นผู้ที่ไถ่บาปให้แก่เรา เงินได้กลายมาเป็น “อำนาจของจักรวาล” หรือ “พระเจ้า” ในโลกที่เรามองเห็นไปเสียแล้ว

คำสอนของพระเจ้าในปัจจุบันจึงกลายเป็น “การพยายามรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ให้ได้” (เพราะว่าจำนวนบริษัทต่าง ๆ และตัวเลขรายได้ประชาชาติต่อหัวไม่เคยที่จะมากพอสำหรับเรา) **พระคัมภีร์ใหม่ของพระคัมภีร์กล่าวว่า “วัดสำหรับคนสมัยใหม่คือตลาดหุ้น และพิธีบูชาศีล**

มหาสนิท (เป็นพินิฐษาทางคริสต์เพื่อที่จะทำให้จิตวิญญาณของเราเข้าใกล้ชิดกับพระเจ้ามากยิ่งขึ้น) **คือการติดตามดัชนีเนลสันหุนดวาร์โนจนส์** (ชื่อของตลาดซื้อขายหลักทรัพย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา) **อย่างใกล้ชิด สิ่งที่เราจะได้กลับมาก็คือเงิน และสัญญาว่ามันจะมากขึ้นเรื่อย ๆ**

เราพยายามที่จะชวนขวายในสิ่งที่สังคมบอกแก่เราว่าสำคัญ แต่เราก็ไม่เข้าใจว่าทำไมมันจึงไม่สามารถสร้างความสุขแก่เราได้ และทำไมมันจึงไม่สามารถที่จะขจัดความรู้สึกพร่องในจิตใจเราไปได้

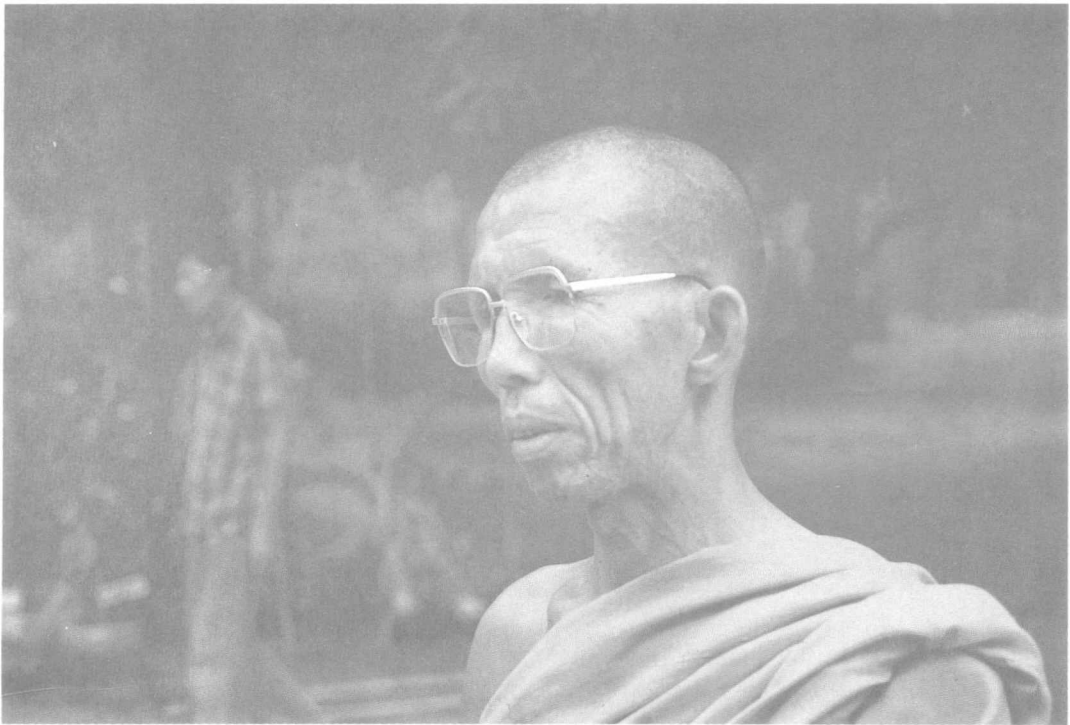
เทียบกันเ็นทางพุทธศาสนา เราให้เงินเป็นสัญลักษณ์ของการมีตัวตนขึ้นมา และเราพบว่าเราไม่เคยมีตัวตนอย่างแท้จริงได้เลยสักครั้ง แต่กลับทำให้ความรู้สึกว่า “พร่อง” ในตัวเอง เป็นจริงมากขึ้นเรื่อย ๆ

พุทธศาสนาและเงินตราจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกันเ็นลักษณะของ **“ฐภินทาง”** ความรู้สึกที่ว่า “พร่อง” ทำให้เกิดความต้องการที่จะหาสิ่งต่าง ๆ มาเติมให้ชีวิต (หรือความรู้สึกว่ามีตัวตน) ให้เติม ตามความหมายเ็นโลกของสัญลักษณ์ โดยผ่านสายตาของผู้อื่นหรือค่านิยมทางสังคม และเงินจึงเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดเ็นปัจจุบันนี้ เพราะเงินสามารถจะบันดาลทั้งสถานะและอำนาจให้แก่เรา แต่ในท้ายที่สุดเงินก็ไม่อาจที่จะขจัดความรู้สึกว่า “พร่อง” นั้นให้หมดไปได้ เพราะความรู้สึกพร่องนั้นเป็นเพียงอาการที่ปรากฏ หาได้เป็นสาเหตุเ็นตัวของมันเองไม่ การตระหนักว่าความรู้สึกพร่องที่อยู่เบื้องหลังความรู้สึกว่ามีตัวตน เกิดจากกระบวนการปรุงแต่งทางจิตใจ และความกลัวหาญที่จะละทิ้ง “ตัวตน” นั้น จึงจะนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยพุทธวิธีที่ถูกต้องได้

จาก “Buddism and Money” แต่งโดย David Loyd จากหนังสือ Radical Conservatism “อรชุน” เก็บความ

พระครูสุภาจารวัฒน์ : หมอพระแห่งบ้านท่าลาด

435

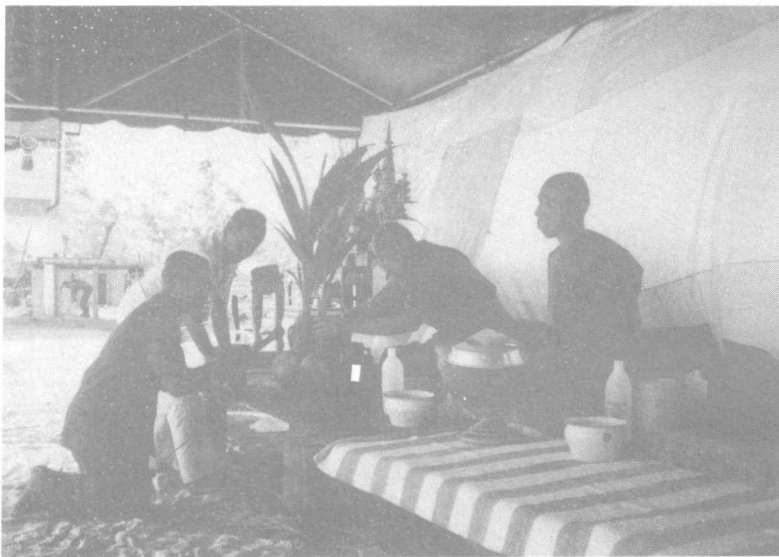
แม้ว่าในปัจจุบันสถาบันสงฆ์จะมีบทบาทต่อสังคมไทยน้อยกว่าเมื่อสมัยก่อนแผ่นดินรัชกาลที่ ๖ แต่สถาบันสงฆ์ก็ยังคงต้องแบกรับภาระที่ทางสังคมได้ยึดเหนี่ยวไว้รับผิดชอบ ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ สถาบันสงฆ์จะต้องแบ่งเบาภาระทางด้านการศึกษาที่ทางภาครัฐไม่สามารถสนองรับต่อความต้องการของคนในชาติได้ทั้งหมด โดยเฉพาะลูกหลานชาวชนบทส่วนใหญ่ก็ได้อาศัยพึ่งพิงสถาบันสงฆ์ในการเลื่อน

ฐานะในสังคมเท่าที่จะสามารถกระทำได้นอกเหนือจากนี้แล้วพระสงฆ์ที่พำนักในชนบทก็ยังเป็นหัวจักรสำคัญอันหนึ่งในการนำชุมชนไปสู่ความจำเริญของงามทั้งในแง่เศรษฐกิจและคุณภาพจิตใจของบุคคลในชุมชน

นับแต่อดีตที่ผ่านมา บ้านเมืองเราก็ได้ปรากฏพระสงฆ์ที่ปฏิบัติศาสนกิจอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมอยู่เสมอ ซึ่งแต่ละท่านต่างก็เกี่ยวข้องข้องกับงาน

ที่แตกต่างกันตามสภาพแต่ละชุมชน สำหรับทางภาคอีสานแล้ว ปัญหาเรื่องปากท้องของชาวบ้านก็นับได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง หลายๆ ฝ่ายต่างพยายามร่วมกันแก้ไขเยียวยาโดยตลอด **ณ บ้านท่าลาด ต.นาโสี อ.กุฉุขุม จ.ยโสธร** ก็เป็นเช่นเดียวกับชุมชนอื่น ๆ ในภาคอีสานที่ต้องเผชิญปัญหาความยากจน ปัญหาการเจ็บไข้ อันมีกระบวนการก่อตัวของปัญหาคล้ายคลึงกัน

กลับไปบ้านเดิมแล้วจะพยายามพัฒนาหมู่บ้านให้ดีขึ้นให้ได้ หลังจากที่ฉันกลับมาเป็นเจ้าอาวาสวัดท่าลาดแล้ว ก็ได้ชักชวนชาวบ้านมาปฏิบัติธรรม โดยมีการเทศน์อบรมและสอนการปฏิบัติสมาธิภาวนา และได้นำพระเถระในวัดพร้อมด้วยชาวบ้านพากันทำถนนจากบ้านท่าลาดไปสู่ถนนหลวงที่ไปยังอำเภอกุฉุขุม และในเวลาไฉนี้เรียกกันนี้นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้มาออกค่ายเพื่อสร้างโรงเรียนระดับประถมที่บ้าน

สำหรับบ้านท่าลาดนั้นนอกจากจะมีผู้ใหญ่บ้านแล้วยังมี**พระครูสุภาจารวัฒน์** (เดิมชื่อหา ทองน้อย) เจ้าคณะตำบลนาโสี เป็นแกนนำสำคัญของชาวบ้าน จะกล่าวได้ว่า ท้าวทั้งตำบลก็ดูจะไม่ผิดเพี้ยนนัก ด้วยวัยห้าสิบปีเศษท่านมีความอุตสาหะในการผนึกรวมชาวบ้านจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ขึ้นมาเช่น กลุ่มผู้สนใจการทอผ้า กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สนทนาธรรม เป็นต้น ท่านเล่าถึงบางช่วงของชีวิตให้ฟังว่า “เมื่อตอนที่ฉันบวชได้ ๒ พรรษา (บวชเมื่อ ๘ พ.ค. ๒๕๐๔) ได้ไปศึกษาและปฏิบัติธรรมที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งในขณะนั้นท้องที่นั้นมีความเจริญกว่าแถวบ้านเรา จึงคิดอยู่ในใจว่า ถ้าหากฉัน

โคกชุมปูน (อยู่ห่างจากบ้านท่าลาดราว ๒ กม.) งานนี้ฉันได้ขอร้องชาวบ้านหลายหมู่บ้านไปช่วย นักศึกษาสร้างโรงเรียนจนแล้วเสร็จ นี่เป็นงานพัฒนาท้องถิ่นในช่วงแรก”

จากงานพัฒนาท้องถิ่นที่หลวงพ่อดีทำร่วมกับชาวบ้านนี้เอง ทางผู้ใหญ่บ้านและกำนันตำบลนาโสี ก็ได้จัดให้หมู่บ้านท่าลาดเข้าประกวดหมู่บ้านพัฒนาของรพ.จนได้อันดับ ๓ ของจังหวัด และภายใน ๒ ปี บ้านท่าลาดก็ได้ถูกผลักดันเข้าประกวดหมู่บ้านพัฒนาของทางบ้านเมืองอีกถึง ๓ ครั้ง เมื่อจะเข้าประกวดก็ส่งผลให้ทั้งชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนจนหลวงพร้อมกายร่วมใจกันพัฒนาหมู่บ้าน

อย่างเต็มที่ ซึ่งเห็นจะได้แก่ การทำถนนหลายสายเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน, การทำลั้วม, การก่อตั้งกลุ่มชาวบ้านต่าง ๆ ขึ้นมา แต่แล้วเมื่อเสร็จสิ้นการประกวดหมู่บ้านพัฒนาครั้งสุดท้ายแล้ว (ปลายปี ๒๕๒๗) หลวงพ่อหันกลับประเมินผลที่ได้ทำไป ท่านถึงกับรำพึงกับตนเองว่า **“ความจริงการพัฒนาสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวนี้แม้จะมีประโยชน์ในการให้ความสะดวก แต่มันต้องใช้เงินสูงทีเดียว หากเราจะเร่งรัดทำต่อไปก็อาจจะรุ่ง แต่จะสูญสิ้นงบประมาณมากมาย ชาวบ้านเองก็ยังติดหนี้สินกับธกส. เช่นเดิม หากแต่จะทวีให้หนักยิ่งขึ้นด้วยซ้ำ”** จุดนี้เองที่คณะเรื่องการพัฒนาของจึงเปลี่ยนเป้าหมายไปเป็นการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาที่ชาวบ้านกำลังประสบอย่างแท้จริง

ประการแรกท่านได้ริเริ่มจัดตั้งกองทุนพัฒนาของบ้านท่าลาด โดยจัดเป็นกองทุนคลังยาและสหกรณ์ร้านค้าเพื่อให้ชาวบ้านได้มีเงินทุนหมุนเวียนไปใช้ในเรื่องจำเป็น โดยพยายามหลีกเลี่ยงการกู้ยืมจากนายทุนหรือธกส. ประการที่สอง เมื่อหลวงพ่อบริการชาวบ้านประสบโรคภัยไข้เจ็บบ่อยครั้ง และชาวบ้านยังคงต้องพึ่งพาหลวงพ่อในเรื่องการขอยาสมุนไพรเพื่อบำบัดโรค (เนื่องด้วยในอดีตหลวงพ่อเคยมีความรู้เรื่องสมุนไพรอยู่ระดับหนึ่ง อีกทั้งยาสมุนไพรก็เก็บไว้ที่วัดท่าน ๆ จึงเป็นหมอยาพื้นบ้านไปในตัวด้วย) หลวงพ่อจึงคิดจัดตั้งกลุ่มสมุนไพรในหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และประกอบกับเมื่อคุณรุจิรา มิตราวงศ์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้เข้ามาให้ความรู้เรื่องสาธารณสุขมูลฐานแก่ชาวบ้าน และต้องการที่จะเผยแพร่เรื่องสาธารณสุขให้กว้างขวางออกไป เธอจึงเห็นว่าควรที่จะให้ชาวบ้านได้เป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เมื่อเธอเห็นว่าชาวบ้านมีกลุ่มสมุนไพรอยู่แล้วจึงได้ปรึกษากับหลวงพ่อเพื่อชักชวนชาวบ้านก่อตั้ง **ชมรมหมอยาพื้นบ้านและผู้สนใจสมุนไพร** อ. กุดชุมขันธ์

จากการมีชมรมฯ นี้เอง สมุนไพรก็ถูกกระตือรือร้นให้ชาวบ้านได้เห็นประโยชน์ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ช่วงหนึ่งนั้นเคยถูกระบุว่าเป็นยาที่ผิดกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ตำรวจถึงกับประกาศห้ามไม่ให้มีการซื้อขายรักษาแผนนี้ เหล่าหมอยาพื้นบ้านต่างพากันละเลยตำรับยา (สูตรตำยาและสรรพคุณ) จนเกือบสูญสิ้น การเล่าเรียนในศาสตร์แขนงนี้ก็แทบจะไม่มี การสืบสานต่อเนื่อง เมื่อทางสาธารณสุขของโรงพยาบาลกุดชุมได้ร่วมมือกับทางชมรมฯ นี้ก็ส่งผลให้การใช้ยาที่อันตรายและไม่จำเป็น เช่น ยาชุด ยากระตุ้นประสาททั้งหลาย ถูกผลักดันออกจากหลาย ๆ หมู่บ้านพร้อมกับการฟื้นฟูยาสมุนไพรขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง กิจกรรมของชมรมจะเน้นหนักให้มีการสอนให้ชาวบ้านรู้จักใช้ยาสมุนไพรเพื่อการพึ่งตนเอง ตลอดจนรู้จักปลูกต้นยาสมุนไพรและกรรมวิธีในการปรุงยา โดยจะจัดให้มีการอบรมให้สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับหลวงพ่อบริการแล้วนอกจากท่านจะเป็นที่ปรึกษาของชมรมฯ แล้ว ท่านก็ได้เริ่มพัฒนาความรู้เรื่องสมุนไพรของท่านอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ท่านได้อาศัยความศรัทธาของชาวบ้านที่มีต่อท่าน ชี้แจงประโยชน์จากภูมิปัญญาขึ้นนี้ให้แก่ชาวบ้าน จวบจนขณะนี้ชาวบ้านหรือแม้กระทั่งเด็กนักเรียนเอง ต่างก็รู้จักใช้ยาสมุนไพรพร้อมทั้งรู้ถึงกรรมวิธีในการปรุงยา (หลวงพ่อบริการให้มีการสาธิตการปรุงยาหลายครั้ง) เพื่อใช้บำบัดโรคได้และพึ่งพิงแพทย์แผนปัจจุบันน้อยลงกว่าเดิม

สำหรับงานแก้ไขปัญหาคความยากจนหรือในรูปของภาระหนี้สินของชาวบ้าน หลวงพ่อบริการถึงที่มาของหนี้สินเหล่านี้ว่ามาจากกรณีที่ชาวบ้านต้องกู้ยืมไปซื้อปุ๋ยเคมีเพื่อใช้ในการทำนา ดังนั้นท่านจึงคิดส่งเสริมให้ชาวบ้านได้ริเริ่มทำการ **เกษตรกรรมผสมผสานควบคู่กับเกษตรกรรมธรรมชาติ** (แนวทางการเกษตรกรรมทั้ง ๒ นี้ท่านได้ศึกษาจากประสบ-

การณ์โดยตรงจาก มหาอยู่ สุธนรัชย์ ผู้ใหญ่ฝ่าย สร้อยสระกลาง และพ่อคำเตื่อง ภาษี) ท่านได้ย้า กับชาวบ้านว่า “การจะทำเกษตรกรรมธรรมชาติ นี้ จะทำบนพื้นฐานความโลภไม่ได้ และต้องตั้งเป้าหมายการผลิตเพื่ออยู่เพื่อกินก่อนเมื่อเหลือจึงค่อยขาย” ในปัจจุบันแม้ว่าชาวบ้านยังไม่ค่อยเชื่อถือ ในการเกษตรแนวนี้ แต่ท่านก็ได้เร่งรื้อให้ชาวบ้าน ต้องเชื่อ ดังนั้นในปี ๒๕๓๓ ท่านจึงขอให้ชาวบ้านที่เป็นเครือญาติเดิมของท่านทดลองทำคนละสัก ๔-๕ ไร่ ขณะนี้ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็เริ่มให้ความสนใจมากขึ้น มีการรวมกลุ่มถกถึงกรณีกการทำเกษตรแผนนี้ อย่างจริงจัง

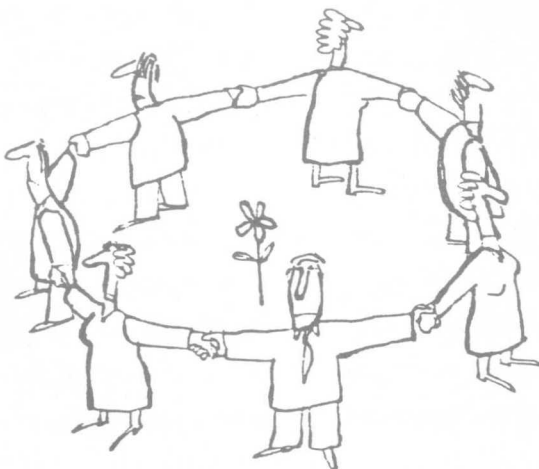
จากนิมิตหมายต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมเป็นบาทฐานที่จะนำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชนในที่สุด อนึ่ง หลวงพ่อได้ตั้งข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่า “เมื่อนายทุนปุ๋ยเคมีไม่ได้ประโยชน์จากชาวนาแล้ว พวกเขาคงมีอะไรมาให้ชาวบ้านต้องหลงมกมาย อีกเป็นแน่ เพราะพวกเขาเจริญอยู่ได้เพราะหากินกับคนที่ฉลาดน้อยกว่าเขา”

นอกจากงานที่หลวงพ่อดำรงร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชนอื่น ๆ เช่น ครูและผู้ใหญ่บ้านตลอดจนองค์กรภายนอกที่เข้ามาศึกษาและสนับสนุนงานแล้ว

หลวงพ่อยังริเริ่มจัดตั้ง “กลุ่มสังฆอาสาพัฒนา” ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้พระสงฆ์พัฒนาในโยธธรรมมีกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมของกลุ่มพระสงฆ์นี้ มีทั้งการส่งเสริมความรู้ในหมู่พระสงฆ์และร่วมเผยแพร่ไปสู่อุบายบ้าน

เมื่อถามถึงเหตุผลที่ทำให้หลวงพ่อยินยัดต่อการเป็นพระนักพัฒนา ก็คงมีหลายเหตุปัจจัย แต่ที่สำคัญคือ อุดมคติในพุทธศาสนาประกอบกับพื้นฐานด้านในของชีวิตที่ต้องเพียรสร้างให้แข็งแกร่งอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยพุงให้ท่านดำรงในสมณธรรมเป็นขวัญกำลังใจแก่ชาวบ้านได้อย่างแท้จริง เมื่อเราสังเกตให้ดีจะพบว่างานของท่านแต่ละชิ้นท่านจะอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากหลายฝ่ายเป็นสำคัญ ท่านจะไม่กระทำอะไรลำพังเฉพาะตนเองเท่านั้น ดังนั้นผลงานแต่ละชิ้นกล่าวได้ว่าเป็นของส่วนรวมและทุกฝ่ายก็ย่อมต้องใส่ใจรักษา และประสานประโยชน์ได้ตลอดแม้ว่าจะไม่มีท่านก็ตามแต่ ทั้งนี้เนื่องจากหลวงพ่อดคิดว่าท่านเป็นเพียงส่วนหนึ่งของผลงานเท่านั้น พระครูสุภาจาวรวัฒน์จึงเป็นเสมือนเมล็ดพันธุ์แห่งโพธิญาณที่ไต่ดงอกงามประดับพื้นดินอีสานอีกแห่งหนึ่งที่เราน้อมนมัสการได้อย่างสนิทใจ

ปรีดา เรื่องวิชาการ

โลกร้อนขึ้นหรือไม่?

ปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระดับอุณหภูมิของโลก ดูเหมือนจะเป็นเรื่องที่กำลังถกเถียงกันอยู่ และไม่มีทางว่าจะจบง่าย ๆ สืบเนื่องจากว่าการประเมินสถานการณ์การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุณหภูมิโลก เนื่องจากภาวะการณ์เรือนกระจกหรือภาวะที่ “ก๊าซเรือนกระจก” ซึ่งเป็นก๊าซที่ดูดซับความร้อนได้ดีห่อหุ้มโลกอยู่ ยังขึ้นอยู่กับหลักฐานข้อมูลที่ตั้งอยู่บนความไม่แน่นอนอีกมาก อย่างเช่น การพยายามที่จะค้นคว้าเรื่องวัฏจักรของคาร์บอน อันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของก๊าซเรือนกระจก, จำนวนคาร์บอนที่ปรากฏในสิ่งแวดล้อมขณะนี้ รวมทั้งมันยังต้องการการคาดการณ์และสมมติฐานที่มีรายละเอียดมาก ทั้งด้านบรรยากาศ, แบบแผนของพายุ และความยาวของฤดูกาลเพาะปลูก การคาดการณ์เหล่านี้เป็นไปได้อย่างมากก็เพียงแค่ “การเดาอย่างมีการศึกษา” เท่านั้น (EI.1 P. 61-62)

แต่ทว่าความเป็นจริงที่เกิดขึ้นแล้วก็คือว่า เรากำลังเผชิญกับคลื่นของความร้อน โลกเราได้ร้อนขึ้น

ประมาณ ๑.๕ องศาเซลเซียสนับจากศตวรรษที่แล้ว และมันอาจจะร้อนเพิ่มขึ้นถึง ๕ องศาเซลเซียสในศตวรรษหน้า และหากว่าการเพิ่มขึ้นของความร้อนของโลกนี้จะเล็กน้อยเกินกว่าจะนำมาคำนึง ของโปรดทราบไว้ด้วยว่าอุณหภูมิของโลกในยุคน้ำแข็ง กล่าวคือในช่วงที่โลกส่วนใหญ่ยังถูกปกคลุมด้วยน้ำแข็ง เย็นกว่านี้เพียง ๕ องศาเซลเซียสเท่านั้น

และถึงแม้ว่าบรรดานักวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องบรรยากาศ จะคาดการณ์ว่าโลกเราอาจจะร้อนขึ้นถึง ๕ องศาเซลเซียสในศตวรรษหน้า ก็ยังไม่มีใครคาดการณ์ได้อย่างแจ่มชัดถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมา เพราะโลกเราไม่เคยร้อนมากขึ้นและรวดเร็วเช่นนี้เลย ในช่วงหนึ่งหมื่นปีของอารยธรรมโลก (GH. P. 78)

จึงเห็นได้ว่า เหตุผลอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้การประเมินสถานการณ์ “ภาวะเรือนกระจก” ของโลกค่อนข้างจะไม่ชัดเจน นอกจากเป็นการคาดการณ์บนข้อมูลที่ต้องใช้เวลาค้นคว้าอีกมาก ยังเนื่องมาจากการที่ผลกระทบของภาวะการณ์เรือน

กระจกต่อการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก เป็นผลกระทบในระยะยาว คือเป็นระยะเวลาศตวรรษ เพราะผลระยะสั้นเป็นสิ่งที่ศึกษาได้ยากมาก แต่จากข้อมูลที่มีอยู่ก็น่าเชื่อว่าอุณหภูมิของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปจริง

กรุงเทพฯ : เมืองที่ร้อนขึ้น?

หากจะถามคนกรุงเทพฯ ว่า “เขารู้สึกว่าในเมืองร้อนขึ้นหรือไม่?” มันยังอาจจะเป็นคำถามที่เขาตอบได้ไม่ชัดเจนนัก เพราะแม้แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพยากรณ์อากาศ คือกรมอุตุนิยมวิทยา ก็คงยังไม่กล้ายืนยันอย่างไรไป แต่หากจะถามในทางตรงข้าม คือถามความรู้สึกในฤดู

“หากจะถามคนกรุงเทพฯ ว่า รู้สึกร้อนขึ้นหรือไม่ ยังอาจจะได้คำตอบไม่ชัดเจนนัก แต่หากจะถามในทางตรงข้าม คือ ถามความรู้สึกในฤดูหนาว จะพบว่าเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยหนาวแล้ว ซึ่งดูจะเป็นคำตอบที่มันอกมันใจมากขึ้น”

หนาวจะพบว่าเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยหนาวแล้ว และฤดูหนาวสั้นลงด้วย ซึ่งดูจะเป็นคำตอบที่มันอกมันใจมากขึ้น และดูเหมือนความรู้สึกนี้จะเป็นความจริงที่มีนัยเสียด้วย จากสถิติของกรมอุตุนิยมวิทยาได้แสดงให้เห็นว่า อุณหภูมิของกรุงเทพฯ ในช่วงเดือนฤดูหนาว ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๓๑ ได้เพิ่ม ๑.๐๒ องศาเซลเซียส จากเมื่อช่วงปีพ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๓ นั้นหมายความว่าอุณหภูมิในช่วงฤดูหนาวได้สูงขึ้นกว่าที่มันเคยเป็นเมื่อสิบปีที่แล้ว (Nation Aug, 11) 1991) และผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้ก็ยืนยันว่าการเพิ่มขึ้นของความร้อนในกรุงเทพฯ มีมากขึ้นเรื่อยๆ พร้อมกับการเพิ่มขึ้นของความร้อนโลก ซึ่งเชื่อว่ามาจากภาวะการณ์เรือนกระจกนั่นเอง

สาเหตุของภาวะการณ์เรือนกระจก

สาเหตุที่สำคัญของการเพิ่มขึ้นของความร้อนโลก อาจจะสรุปรวมได้ง่ายๆ เป็นสองประการ คือ กิจกรรมของมนุษย์อันเนื่องมาจากการประกอบอุตสาหกรรม และการลดลงของพื้นที่ป่า

การประกอบอุตสาหกรรมต่างๆ นับตั้งแต่การปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา มีส่วนอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของบรรยากาศโลก แก๊สจำนวนหนึ่งซึ่งไม่มากชนิดที่ถูกปล่อยออกมาในปริมาณมาก ได้ดูดซับรังสีอินฟราเรดที่สะท้อนมาจากผิวโลกด้วยการสะสมตัวของก๊าซที่ดูดซับความร้อนเหล่านี้ในชั้นบรรยากาศโลก ระดับอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกจึงได้สูงขึ้น

ผลพลอยได้อย่างก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ที่ทำให้ระดับความร้อนของโลกสูงขึ้น เพราะมีส่วนรับผิดชอบประมาณครึ่งหนึ่งของปัญหา นี้ นับจากช่วงกลางของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ (๒๐๐ ปีมาแล้ว) คาร์บอนไดออกไซด์ที่อยู่ในชั้นบรรยากาศได้เพิ่มขึ้นประมาณ ๒๕% และยังคงเพิ่มต่อไปด้วยอัตราเฉลี่ย ๐.๕% ต่อปี การเพิ่มขึ้นของการสะสมตัวของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นผลอย่างมาก จากการเผาผลาญพลังงานจากซากพืชซากสัตว์คือ ถ่านหิน น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ

การลดลงของพื้นที่ป่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจกมากขึ้นเช่นกัน เพราะว่าป่านั้นเป็น

แหล่งสะสมของคาร์บอนที่ใหญ่มากแหล่งหนึ่ง การสูญเสียพื้นที่ป่าของโลกจะทำให้ปัญหานี้ย่ำแย่ลงไปอีก การตัดไม้ในประเทศโลกที่สามปัจจุบันเป็นเรื่องที่รุนแรงอย่างมากด้วยการทำลายป่าฝนเขตร้อนในประเทศอย่างเช่นบราซิล อินโดนีเซียมากกว่า ๒๕ ล้านไร่ต่อปี จากกิจกรรมทั้งการเผา การชักลากไม้ และการแปรเปลี่ยนพื้นที่ป่าไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ จำนวนคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศที่เพิ่มขึ้นในบรรยากาศ อันเป็นผลจากการสูญเสียพื้นที่ป่า จึงมีประมาณ ๒,๐๐๐ ล้านถึง ๑๐,๐๐๐ ล้านตันต่อปี

สารอีกชนิดหนึ่งที่เป็นตัวคุกคามการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของโลกที่สำคัญคือ *คลอโรฟลูออ-*

CFCs รับผิดชอบปัญหาภาวะการณ้เรือนกระจกนี้ถึง ๑๕-๒๐% ของปัญหาที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้มีเฮนก็เป็นก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง ที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์ การปลูกข้าว และการทำเหมืองแร่ เป็นต้น รวมทั้งก๊าซโอโซนในบรรยากาศชั้นต่ำ ที่ไม่ใช่ในชั้นสตราโตสเฟียร์

โลกกำลังจะจมน้ำ? ระบบนิเวศน์จะล่มสลาย?

ผลกระทบจากภาวะการณ้เรือนกระจก จะถูกประจักษ์ได้ชัดเจนก็ต่อเมื่อเกิดความเสียหายใหญ่หลวงขึ้นมานั่นเอง เพราะคงไม่มีใครคาดเดาเหตุการณ์นี้

“การแปรปรวนของดินฟ้าอากาศเช่นนี้ แม้จะไม่สามารถยืนยันอย่างชัดเจนว่ามาจากภาวะการณ้เรือนกระจก แต่เราก็คงไม่สามารถหาคำอธิบายความแปรปรวนเช่นนี้ได้ดีกว่านี้อีกแล้ว”

โรคาร์บอน (CFCs) เป็นสารมหัศจรรย์ทางวงการอุตสาหกรรมเพราะมีต้นทุนในการผลิตต่ำแต่มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งถูกประดิษฐ์ขึ้นเมื่อช่วงต้นของคริสต์ทศวรรษนี้เอง *CFCs* เป็นส่วนประกอบสำคัญในการทำโฟม, ใช้บรรจุในกระป๋องสเปรย์ชนิดต่าง ๆ และใช้เป็นน้ำยาทำความสะอาดเครื่องคอมพิวเตอร้ด้วย (ดูรายละเอียดใน “การทำลายโอโซนในมิติโลก” เสขิยธรรมฉบับที่ ๗) *CFCs* นี้มีหลายชนิด ถึงแม้ว่าการสะสมตัวของมันในชั้นบรรยากาศจะมีน้อยเมื่อเทียบกับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ แต่ *CFCs* ก็มีความสามารถดูดซับรังสีอินฟราเรดได้มากกว่าถึง ๑๐,๐๐๐ เท่า และมันยังคงอยู่ในบรรยากาศได้เป็นร้อยปีหรือมากกว่านั้น ทำให้

ในอนาคตอีกเป็นร้อยปีได้อย่างชัดเจนแน่ อย่างไรก็ตามในบรรดาผลกระทบที่รุนแรงและอาจเป็นไปได้มากที่สุดก็คือ การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มของระดับความร้อนในมหาสมุทร และการหลอมละลายของแผ่นน้ำแข็งและแท่งน้ำแข็ง ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยมีน้อยกว่า ๑๕ เซนติเมตร แต่ในช่วงจนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๖๑๘ หรืออีกเกือบร้อยปีข้างหน้า ระดับน้ำทะเลจะเพิ่มขึ้น ๓๐ ถึง ๒๑๓ เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับระดับความร้อนของโลกที่เปลี่ยนแปลง

การเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล จะทำให้เกิดการกัดเซาะของชายฝั่งมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการประมงเพราะพื้นที่ชายฝั่งจะถูกน้ำท่วม การทำให้

ผลกระทบจากภาวะการณ์เรือนกระจก

ระบบนิเวศน์ทั้งมวล จะล่มสลาย เพราะ- การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก เพียง ๑ องศาเซลเซียส จะทำให้อัตราการสลายตัวของอินทรีย์วัตถุเพิ่มเร็ว- ขึ้นอย่างน้อย ๑๐ %

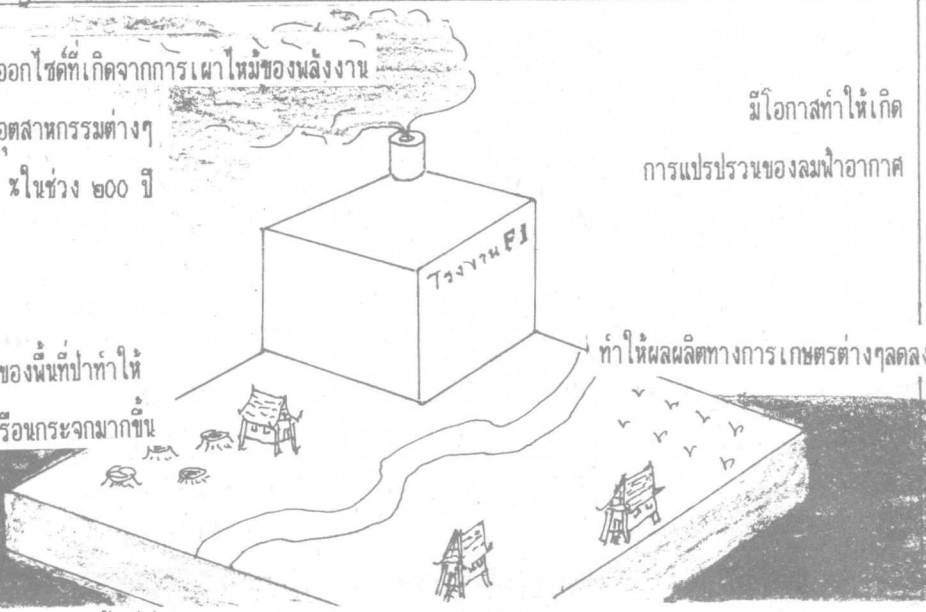
คาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากการเผาไหม้ของพลังงาน ในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น ๒๕ % ในช่วง ๒๐๐ ปี ที่ผ่านมา

มีโอกาทำให้เกิด การแปรปรวนของลมฟ้าอากาศ

การลดลงของพื้นที่ป่าทำให้ เกิดก๊าซเรือนกระจกมากขึ้น

ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรต่างๆลดลง

ระดับน้ำทะเลในช่วงทศวรรษหน้า จะสูงขึ้น ๓๐-๒๑๓ เซนติเมตร

เกิดเกลือในน้ำดื่มมากขึ้น และจะท่วมพื้นที่ที่ประชากรอาศัยอยู่มากมาย อย่างเช่น ในประเทศบังคลาเทศ ถ้าระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ๑ เมตร จะทำให้น้ำท่วมพื้นที่ ๑๑.๕% ของพื้นที่ดินทั่วประเทศ ทำให้เกิดผู้ไร้ที่อยู่อาศัย ๘% ของประชากรทั้งหมด ๑๑๒.๓ ล้านคน และกระทบต่อการลดลง ๘% ของรายได้ประชาชาติ

พบว่าชีวิตคนมากกว่า ๘๐,๐๐๐ ราย และมีผลกระทบต่อคน ๒๐๐ ล้านคน หรือ มากกว่านั้น จะยิ่งเลวร้ายลงไปอีก (EI.)

ผลกระทบต่อระบบนิเวศน์โดยรวมจะมีขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง เพราะการเพิ่มขึ้นของความร้อนเพียง ๑ องศาเซลเซียส จะมีผลให้มีการเพิ่มขึ้นของอัตราการสลายตัวของอินทรีย์วัตถุในดินอย่างน้อย ๑๐% ซึ่งจะทำให้เกิดคาร์บอนจากดิน กลายเป็นสองเท่าของคาร์บอนที่ถูกปล่อยออกมาเนื่องจากการลดลงของพื้นที่ป่า (B.P.)

และเป็นที่แน่นอนว่า กรุงเทพฯ ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปกติเพียง ๑ เมตร จะต้องถูกน้ำท่วมโดยไม่ต้องสงสัย

ความจริงที่เราต้องเผชิญ

การเพิ่มขึ้นของความร้อนจะทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง เพราะแม้ในระดับความร้อนปานกลาง ยังมีผลทำให้ผลผลิตของข้าวสาลีและธัญพืชลดลงตั้งแต่ ๓ ถึง ๑๗% แล้ว และประเทศที่อยู่ในเขตบรรยากาศแบบเขตร้อนจะต้องพบกับผลลัพธ์ที่รุนแรงเป็นพิเศษ พื้นที่กึ่งแห้งแล้งจะประสบกับการลดลงของปริมาณฝน บรรยากาศในเขตร้อนที่ขึ้นจะร้อนขึ้นและขึ้นมากขึ้น พร้อมกับการเพิ่มบ่อยขึ้นและรุนแรงขึ้นของพายุในเขตร้อน เหตุการณ์น้ำท่วมหลายครั้งในช่วงพ.ศ. ๒๕๑๑-พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งได้

หายนภัยที่เกิดจากภาวะการณ์เรือนกระจกที่แสดงมาทั้งหมดนี้ ดูเหมือนว่าจะตั้งอยู่บนการคาดการณ์ไปเสียหมด และยังเป็นผลในระยะยาวเสียด้วย แต่เราก็ต้องยอมรับว่า สิ่งเหล่านี้เกิดจากการคาดการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และหากเราไม่หลอกตนเองจนเกินไป ก็ได้มีหลักฐานที่ใกล้ตัวบางอย่างที่บ่งชี้ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศโลกนี้แล้ว

จากสถิติของกรมอุตุฯ มหาวิทยาลัยเรื่องปริมาณ

ฝนตกในประเทศไทย พบว่าปริมาณฝนตกเฉลี่ยโดยรวมในช่วง พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๓๓ ในภาคเหนือลดลง ๗.๑% ของอัตราการตกปรกติ, ลดลง ๑.๖% ในภาคอีสาน, ลดลง ๓% ในภาคกลาง, ลดลง ๘.๘% ในภาคตะวันออก, ลดลง ๑๐.๔% ในภาคใต้ฝั่งตะวันออก และลดลง ๕.๓% ในภาคใต้ฝั่งตะวันตก ในขณะที่ในช่วงเวลาเดียวกัน ปริมาณฝนตกเฉลี่ยในกรุงเทพฯ กลับเพิ่มสูงขึ้น ๙.๓% จากอัตราการตกปรกติ (NATION)

การแปรปรวนของดินฟ้าอากาศเช่นนี้ แม้จะไม่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนว่ามาจากภาวะการณ์เรือนกระจก แต่ก็คงมีส่วนอยู่บ้าง เพราะเราก็ยังไม่สามารถหาคำอธิบายการแปรปรวนเช่นนี้ได้ดีกว่านี้อีกแล้ว

ทางรอดคือลดการบริโภคและเปลี่ยนแนวทางการพัฒนา

หากชาวโลกเรายังคงตั้งหน้าตั้งตาเผาไหม้พลังงานต่างๆ ที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเหล่านี้ออกมา เชื่อแน่ว่าภายในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ จะมีจำนวนคาร์บอนไดออกไซด์อยู่ในบรรยากาศเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่าของปริมาณในปัจจุบัน นั่นหมายถึงหายนภัยที่ไม่อาจจะคาดคิดได้ จะต้องติดตามมา

การอนุรักษ์พลังงานจึงดูจะเป็นเพียงคำตอบเดียว ที่เหลืออยู่เวลานี้ ทั้งด้วยการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และการพิจารณาปริมาณของการบริโภคทรัพยากรต่างๆ ของเราให้เหมาะสมด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่ใกล้ตัวเรามากที่สุดคือน้ำมันและไฟฟ้า (ซึ่งก็เกิดจากการเผาถ่านหินน้ำมันอีกทีหนึ่ง) ปัจจุบันประเทศไทยมีรถยนต์ ๑,๘๗๐,๐๐๐ คัน แต่ละคันใช้น้ำมัน ๕๐ ลิตร และปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา ๓๕ กิโลกรัม นั่นหมายความว่าหากรถทั่วประเทศพร้อมใจกันปล่อยก๊าซพิษ

ออกมาถึง ๖,๕๔๕,๐๐๐ กิโลกรัม ซึ่งยังไม่นับรวมมอเตอร์ไซค์อีกร่วม ๔ ล้านคัน (สารคดี กพ. ๒๕๓๔ หน้า ๘๐)

สิ่งเหล่านี้กำลังจะเป็นผลร้ายต่อการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศ หากเราไม่มีการดำเนินถึง กล่าวในระดับปัจเจกชน ทุกคนสามารถจะช่วยอนุรักษ์พลังงานได้หลายประการ ซึ่งมีการทำคำแนะนำต่างๆ ออกมามากมาย ทั้งการใช้หลอดไฟนีออนแทนหลอดมิไส้ การปิดไฟดวงที่ไม่จำเป็นทั้งการใช้น้ำอย่างประหยัด หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก ประหยัดการใช้รถยนต์ ฯลฯ ซึ่งสรุปรวมกันได้คือ “การพิจารณาก่อนการบริโภค” นั่นเอง

กล่าวในระดับสังคม ภาคอุตสาหกรรมรับผิดชอบการใช้ไฟฟ้าสูงถึง ๗๗% ของปริมาณการใช้ไฟฟ้าทั้งประเทศ (ข้อมูลสำนักงานพลังงานแห่งชาติ ปี ๒๕๓๓) รวมทั้งการปลดปล่อยของเสียต่างๆ ออกสู่บรรยากาศ จึงดูจะเป็นที่น่าหนักใจกว่าในระดับครัวเรือน แต่การเปลี่ยนแปลงใดๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างแท้จริงจะหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายการพัฒนาประเทศเลยทีเดียว ซึ่งรัฐบาลจะมีความกล้าหาญพอที่จะทำได้หรือไม่ ก็เป็นสิ่งที่เราต้องติดตามกันต่อไป

พิภพ อุดมอิทธิพงศ์ เรียบเรียง

แหล่งข้อมูล

BP : Bangkok Post June 23, 1991

EI : Economic Impact, 1989/3 No. 68 “Coping with climate chaos”, David A. Wirth

GH : Goodhousekeeping April, 1991, “Dealing with the greenhouse effect” Stephen H. Schneider

Nation : Nation, August 11, 1991

สารคดี : นิตยสารสารคดี ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

มองลอด หน้าต่างวัด

“กลุ่มเสรีชนธรรม” ดั่งไปถึงต่างประเทศ”

นาย Paul Handley ได้รายงานในนิตยสาร Far Eastern Economic Review ฉบับประจำเดือน กรกฎาคมคคนี้ เกี่ยวกับงานพัฒนาของพระสงฆ์ในประเทศไทยเริ่มได้รับการยอมรับมากขึ้น กลุ่มดังกล่าวที่ว่ามีสมาชิกประมาณ ๒๕๐-๓๐๐ รูป ซึ่งมีงานที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านการพัฒนาชนบท และการอนุรักษ์ธรรมชาติ จากคำสัมภาษณ์ของ อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ กลุ่มนี้ใช้ชื่อว่า “เสรีชนธรรม” ซึ่งหมายถึง คำสอนที่ควรปฏิบัติ พระประจักษ์ คุตตจิตโต ซึ่งนำชาวบ้านสร้างป่าชุมชนที่ปะคำ แล้วถูกทางการจับก็เป็นหนึ่งในแกนนำกลุ่มพลังสงฆ์นี้ด้วย

Far Eastern Economic Review : July 1991

“อาจารย์มธ. จวก ชื่อ เอฟ-๑๖”

นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กล่าวในการอภิปรายเมื่อเร็วๆ นี้ว่า การที่ผู้นำรศช. เสนอให้ซื้อเครื่องบิน เอฟ-๑๖ จำนวน ๑๘ ลำ ซึ่งแต่ละลำเมื่อรวมอุปกรณ์ก็ตกกว่าล้านละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท รัฐบาลสามารถนำงบประมาณส่วนนี้มาตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้สบายๆ เครื่องละ ๑ คณะ และการลงทุนการศึกษาภายใน ๕-๑๐ ปี ก็จะได้รับคืนทุนเพราะทำให้

คนมีความสามารถมากขึ้นในการทำงาน แต่ถ้าซื้อ เอฟ-๑๖ ราคา ๒,๐๐๐ ล้านบาท จอดไว้ ๕ ปีไม่ได้ใช้ก็กลายเป็นเศษเหล็ก

มติชน ๒๐ ก.ย. ๒๕๓๔

“กรุงเทพฯ โจรชุมกว่ายูง”

มีรายงานจากกองบัญชาการตำรวจนครบาลว่า สถิติการเกิดขึ้นของคดีลักทรัพย์ในเคหสถานในกรุงเทพฯ ตั้งแต่เดือนม.ค. -ก.ค. ปีนี้ มียอดรวมทั้งหมด ๒,๒๕๐ ราย เฉลี่ยวันหนึ่ง ๆ จะมีคดีประเภทนี้ไม่ต่ำกว่า ๑๐ รายขึ้นไป แต่ในความเป็นจริงแล้ว สถิตินี้ไม่น่าจะตรงกับความจริงเท่าไร เพราะว่ายังมีประชาชนหลายรายที่ไม่มาแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ เนื่องจากไม่เชื่อว่าแจ้งความแล้วจะได้ของคืน

ไทยรัฐ ๒๙ ส.ค. ๒๕๓๔

“แบงก์โลกชะลอการพิจารณาเงินกู้ปากมูล”

ขณะนี้เป็นที่แน่ชัดแล้วว่าคณะกรรมการบริหารแบงก์โลกกรุงวอชิงตัน ดีซี ประเทศสหรัฐอเมริกา มีมติเลื่อนการพิจารณาให้เงินกู้แก่โครงการเขื่อนปากมูล ออกไปจากวันที่ ๑๐ ก.ย. ซึ่งเคยกำหนดเอาไว้อย่างไม่มีการกำหนด เหตุผลเนื่องจากทางธนาคารโลกพิจารณาถึงผลกระทบของสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่

มติชน ๑๒ ก.ย. ๒๕๓๔

“เด็ก ๆ ๑๐ ล้านคนเป็นเอตส์ร้บปีสุขภาพดีถ้วนหน้า”

จากการที่องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้ปี ค.ศ. ๒๐๐๐ หรือ พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นปีที่ประชากรมีสุขภาพดีถ้วนหน้าทารกปลอดภัยจากโรคต่าง ๆ แต่ในทางตรงกันข้าม ผู้เชี่ยวชาญสูตินารีแพทย์นานาชาติ

ชาติ ได้กล่าวในการเปิดประชุมใหญ่สุดินาภิเษกโลก ที่ประเทศสิงคโปร์เมื่อเร็วๆ นี้ว่า ภายในปีพ.ศ. ๒๕๔๓ จะมีทารกติดเชื้อไวรัส เอชไอวี (เอดส์) เป็นจำนวนถึง ๑๐ ล้านคน และจะมีประชากรที่ติดเชื้อไวรัสดังกล่าว ๒๕-๓๐ ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากสถิติในปีนี้ที่คาดว่าผู้ติดเชื้อเอดส์อยู่ราว ๙-๒๐ ล้านคน

ไทยรัฐ ๑๗ ก.ย. ๒๕๓๔

“อธิบดีกรมการศาสนาห่วงพระสอนเอดส์”

นายเสมอ นาคพงศ์ อธิบดีกรมการศาสนา เปิดเผยว่า การที่รัฐบาลแบ่งงบประมาณสำหรับโครงการต่อต้าน

โรคเอดส์ ให้กรมศาสนาเป็นจำนวน ๓ ล้านบาทนั้น คงเป็นเพราะรัฐบาลเห็นว่าพระสงฆ์น่าจะเป็นปากเสียงในการการอบรมสั่งสอนประชาชนในเรื่องภัยเอดส์ได้ แต่ตนเป็นห่วงว่าการที่จะให้พระสอนเรื่องนี้ซึ่งเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ จะเป็นการผิดธรรมเนียมหรือไม่ ต้องรอให้มหาเถรฯ อนุมัติมาก่อน ทางด้านพระราชรัตนอารมณ์ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิราชาวาส กล่าวว่าตนเห็นด้วยที่จะให้พระเข้าร่วมรณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ เพราะพระเป็นผู้นำชาวบ้านอยู่แล้ว

อัตราการฆาตกรรมในสหรัฐเพิ่มมากขึ้น

คณะวุฒิสมาชิกที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาได้มีรายงานทำนายว่า คนอเมริกันจำนวน ๒๓,๗๐๐ คน จะตายเนื่องจากการฆาตกรรมที่โหดร้ายก่อนปีใหม่ที่จะเริ่มต้นนี้

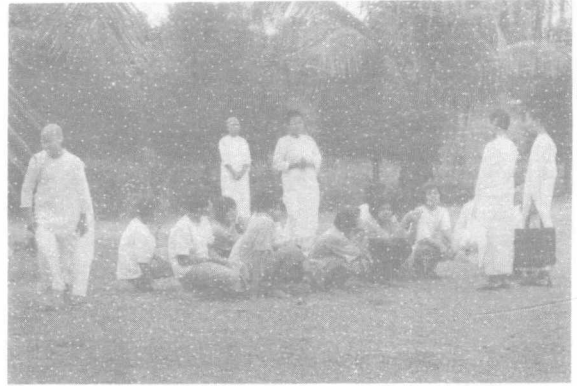
เป็นการเพิ่มขึ้นถึง ๒๖๐ รายจากที่เกิดขึ้นในปีที่แล้ว

วุฒิสมาชิก โจเซฟ อาร์ บัดเดน จูเนียร์ ประธานคณะกรรมการด้านตุลาการของวุฒิสภาสหรัฐฯ ได้กล่าวโทษสาเหตุของการเกิดคดีฆาตกรรมเหล่านี้ว่า มาจากสาเหตุ ๓ ประการคือ “ยาเสพติดคือการประทุษร้ายจากพวกที่ติดยาเสพติดอย่างหนักและพ่อค้ายา, อาวุธร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาวุธสงครามที่สามารถหาซื้อเอาได้ง่าย ๆ และลักษณะทางประชากรคือมีการเพิ่มขึ้นอย่างมากของพวกแก๊งค์วัยรุ่นที่ชอบก่อความรุนแรง”

กรรมการท่านหนึ่งในคณะกรรมการชุดดังกล่าวยังกล่าวอีกว่า “อาชญากรรมพยากรณ์การเกิดฆาตกรรมในช่วงครึ่งปีแรกนี้ และการปรับค่าตัวเลขเล็กน้อย พบว่าความเสี่ยงที่จะถูกฆาตกรรมในสหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าของเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว

ข่าวจากบางกอกโพสต์ ๖ ส.ค. ๒๕๓๔

ธรรมจารินี

ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๔ ณ วัดพระพุทธบาทตากผ้า ต. มะกอก อ. ป่าซาง จ. ลำพูน ในเวลาเช้า เมื่อเสียงระฆังบอกเวลาบิณฑบาตรดังขึ้น ภิกษุสามเณร แม่ชี อุบาสกและอุบาสิกา ต่างมาเข้าแถวตามกลุ่มของตน เมื่อแถวพร้อมเรียบร้อย ระฆังดังขึ้นอีกครั้ง แถวภิกษุก็เคลื่อนที่โดยมีท่านครูบาพรหมจักรสังวร (พรหมมา พรหมจักโก) เป็นผู้นำ ขบวนแถวของพระภิกษุสงฆ์เคลื่อนไปตามแถวของญาติโยมที่กำลังใส่บาตรอย่างเชื่องช้าด้วยอาการสงบ สวรรวม

หลังฉันเช้าแล้ว ต่างก็แยกย้ายไปทำหน้าที่ของตน ผู้ที่มุ่งปฏิบัติกรรมฐานก็รีบเร่งทำความเพียร ผู้ที่ศึกษาเล่าเรียนก็มุ่งหน้าสู่โรงเรียน โรงเรียนเป็นอาคารทรงไทยชั้นเดียวหลังใหญ่ ตั้งอยู่ทางด้านขวาสุดของวัด ที่นี่มีการเรียนปริยัติธรรม เมื่อพระหนุ่มเณรน้อยเดินเข้าสู่อาคารเรียนพร้อมสมุด หนังสืออยู่ในมือ ทำให้เรารู้ว่านี่คือโรงเรียนประจำในพระพุทธศาสนา เรารู้สึกว่า เด็กผู้ชายนั้นโชคดีที่พระพุทธศาสนาเปิดโอกาสไว้ให้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนทั้งทางโลกและทางธรรม ตั้งแต่ชั้นต้นไปจนถึงสูงถึงระดับมหาวิทยาลัย หน่อเนื้อพุทธางกูรเหล่านี้คือผู้ที่สืบต่อพระพุทธศาสนา

จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาอบรมที่ดี แม้หากว่าท่านจะลาสิกขาออกไปครองเพศฆราวาส มีเหย้าเรือน ท่านก็จะเป็นพ่อบ้านที่ดี ปกครอง ดูแลครอบครัวโดยธรรม เมื่อครอบครัวเป็นสุข สังคมก็เป็นสุขไปด้วย เพราะสังคมมาจากครอบครัว

เราหันมามองดูตัวเอง ความเป็นผู้หญิงทำให้เราคิดถึงลูกผู้หญิงด้วยกัน ตัวเราเองค่อนข้างโชคดี มีโอกาสดี ได้รับการศึกษาที่ดี โดยเฉพาะการศึกษาทางพุทธศาสนาที่แม้ว่าเพิ่งได้มาเล่าเรียนเอาตอนโต ทำให้เราได้รู้จักตัวเอง การรู้จักตัวเองทำให้รู้จักผู้อื่น ได้เข้าใจความหมายและได้คำตอบของชีวิตเราอัศจรรย์ใจยิ่งนัก เมื่อได้ศึกษาคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่งศึกษา ยิ่งรู้สึกมหัศจรรย์ ความปิติ ซาบซึ้ง บังเกิดขึ้นในจิต และจากความรู้สึกนี้เองที่เป็นส่วนผลักดันอย่างสำคัญที่ทำให้เราคิดการอะไรบางอย่างกับชีวิตของเรา **“คนที่ไม่มีศาสนา ไม่มีโอกาสได้รับรสพระธรรม ชีวิตของเขาจะเป็นอย่างไร?”** คำถามนี้ผุดขึ้นในจิตพอดีกับที่ช่วงนั้น ปัญหาสังคมเรื่องโสเภณีกำลังโด่งดัง (และยังคงดังมาจนถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะเรื่องโสเภณีเด็ก ซึ่งก่อให้เกิดความสะเทือนใจมาก) ชาวไฟไหม้ช่องที่ภูเก็ต ผู้หญิงที่ถูก

หลอกลวงมาเป็นโสเภณีถูกขังขังตายในกองไฟหลายศพ สภาพศพถูกกล่ามด้วยโซ่ตรวน แล้วขังไว้ในห้องที่เป็นกรงเหล็ก เมื่อไฟไหม้ ไม่สามารถหนีออกมาได้ จึงตายในกองเพลิง นานา นานา ยิ่งนัก

เด็กผู้หญิง ๒ คนมาจากครอบครัวยากจนทั้งคู่ หนีความยากจนคนหนึ่งหาทางออกให้แก่ชีวิตด้วยการออกบวชเป็นแม่ชี ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ อยู่ในศีลในธรรม มีชีวิตอย่างสงบร่มเย็น และสามารถช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ทุกข์ยากเดือดร้อนได้ตามวิถีทางธรรม กับอีกคนหนึ่งออกไปทำงานทำ ความรู้ก็ไม่มี ความอดทนหนักเอาเบาสู้ ก็ไม่มี เลือกอາชีฟ่างๆ คือการเป็นโสเภณี ไม่ต้องคิดอะไรมาก เรื่องศักดิ์ศรีอะไรไม่ต้องพูดถึง ไม่มี

กิจกรรมใดๆ ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่สังคมได้มากกว่านี้ คงจะเป็นที่น่ายินดี เราฝันถึงโรงเรียนแม่ชีทำไม ในสังคมไทยจึงไม่มีโรงเรียนสำหรับแม่ชี เวลาผ่านไป ...นาน...หลายปี..เราได้สบโอกาสเมื่อได้เข้ามาทำงานในโครงการศึกษาปัญหา และส่งเสริมงานแม่ชีไทย คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา (ศ.พ.พ.) และที่ที่เราได้มีโอกาสทำให้ฝันของเราได้เป็นจริง

เราได้พบกับหลวงพ่อดิม (พระกิตติวรสธารณ์) คณะ ๒ วัดโสมมสนสวรรค์ เมื่อประมาณกลางปี ๒๕๓๒ ท่านมีดำริจะให้ทำโรงเรียนแม่ชี และยินดีสนับสนุนเงินทุนในเบื้องต้น เราจึงเป็นผู้ประสานงานให้เกิดโรงเรียนขึ้นมา โดยติดต่อ

“เด็กผู้หญิง ๒ คนมาจากครอบครัวยากจนทั้งคู่ หนีความยากจนคนหนึ่งหาทางออกให้แก่ชีวิตด้วยการออกบวชเป็นแม่ชี กับอีกคนหนึ่งออกไปทำงาน อาชีฟ่างๆ คือการเป็นโสเภณี จริงอยู่ทั้งคู่รอดพ้นจากความอด แต่คุณภาพชีวิตของคนทั้งสองย่อมไม่เหมือนกันแน่”

เวลามาคิด ท้อท้อสำคัญว่า ไม่ต้องรอนอดตายจริงอยู่ทั้งคู่รอดพ้นจากความอด มีที่อยู่อาศัย มีเสื้อผ้าใส่ เจ็บไข้ได้ป่วยมีพยาบาลรักษา แต่คุณภาพชีวิตของคนทั้งสองย่อมไม่เหมือนกันแน่

แม่ชี สตรีผู้ทุ่มเทด้วยผ้าสีขาว อันเป็นเครื่องเตือนว่า ต้องรักษากาย วาจา ใจ ให้สะอาด บริสุทธิ์ ประคองผ้าขาวที่สวมใส่อยู่ มีศีล ๘ ข้อและปลงผมอาศัยอยู่ในวัด หรือสำนักปฏิบัติธรรม มีข้อวัตรปฏิบัติ คือสวดมนตร์, ภาวนา, ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และทำงานต่างๆ ในส่วนของการทำความสะอาดที่อยู่อาศัย และการจัดอาหารขบฉัน รวมไปถึงการดูแลต้อนรับผู้มาเยือน แม่ชีมีชีวิตที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น หากแม่ชีจะมี

จัดหาคณะแม่ชีมาร่วมกันทำงานขึ้นนี้ และที่ประชุมคณะแม่ชีได้ตกลงเลือกชื่อ “ธรรมจารินีวิทยา” ให้เป็นชื่อของโรงเรียน (อันที่จริงแล้ว ปัจจุบันใช้คำว่า “สถานศึกษา” เพราะยังมิได้จดทะเบียนตั้งเป็นโรงเรียน แต่ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับโรงเรียนประจำ)

ธรรมจารินีวิทยา เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๓ รุ่งแรกรับนักเรียนที่เป็นแม่ชีไว้ ๓๕ ท่าน และเด็กผู้หญิง ที่จบการศึกษาภาคบังคับ อายุระหว่าง ๑๒-๑๕ ปี ๒๒ คน ทุกคนต้องรักษาศีล ๘ ข้อ และมีข้อวัตรปฏิบัติเช่นเดียวกัน แต่เด็กๆ ไม่ต้องปลงผมเช่นแม่ชี และมีเสื้อผ้า, เครื่องแบบ ที่ทางสถานศึกษาจัดไว้ให้ เราไม่บังคับ

ให้เด็ก ๆ ต้องบวชเป็นแม่ชี เพราะสำหรับที่นี่เรา ไม่ยอมให้มีการบวชได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ หากเธอประสงค์จะบวช เธอจะต้องผ่านการฝึกหัด อบรม จนกว่าจะแน่ใจว่า เธอจะเป็นนักบวชที่ดีได้ และสำหรับเด็ก ๆ ระเบียบวินัยของที่นี่ไม่เคร่งครัดจนไม่สามารถปฏิบัติตามได้ แต่ก็ไม่หละหลวมจนเกินไป ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ และจะได้รับผลเป็นความสงบ ร่มเย็น ในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่มา ทั้งยังเอื้อต่อการบำเพ็ญสมณธรรมได้เป็นอย่างดี

ธรรมจารินีวิทยา ตั้งอยู่ที่ สาขาสถาบันแม่ชีไทย อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี มี**แม่ชีประทีปขวัญอ่อน** เป็นผู้อำนวยการ **แม่ชียุพิน ดวงจันทร์**

ก่อน ๘.๐๐ น. เล็กน้อย นักเรียนธรรมจารินี จะต้องไปเข้าแถวหน้าเสาธง เพื่อเคารพธงชาติใน เวลา ๘.๐๐ น. ตรง

๘.๔๕ น. ระฆังบอกเวลาเตรียมเข้าเรียนในภาคเช้า

๙.๐๐ น. เริ่มเรียนภาคเช้าจนถึงเวลา ๑๐.๓๐ น. จึงเลิกเรียน เพื่อเตรียมรับประทานอาหารกลางวัน ในเวลา ๑๑.๐๐ น.

ช่วงเวลาหลังอาหารกลางวันนี้เป็นการเรียนบาลีในชั้นสูง โดยจะเริ่มในเวลา ๑๒.๓๐ น. สำหรับผู้ที่ไม่ได้เรียนบาลี ก็จะมีเวลาในช่วงนี้จะพักผ่อนหรือทำกิจส่วนตัว และการเรียนในภาคบ่ายจะเริ่มในเวลา ๑๔.๐๐ น. ไปจนถึง ๑๕.๓๐ น. เลิกเรียนแล้ว

“เราไม่บังคับให้เด็ก ๆ ต้องบวชเป็นแม่ชี เพราะสำหรับที่นี่เรา ไม่ยอมให้มีการบวชได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ หากเธอประสงค์จะบวช เธอจะต้องผ่านการฝึกหัดอบรม จนกว่าจะแน่ใจว่า เธอจะเป็นนักบวชที่ดีได้”

เป็นรองผู้อำนวยการ และคณะแม่ชีที่มาช่วยกันทำงาน ในสถานศึกษาแห่งนี้ต่างเป็นผู้มีน้ำใจ หน้าที่ ร่วมกัน ในอันที่จะช่วยสร้างสรรคประโยชน์ในสังคม

ที่นี่เราทำอะไรกันบ้าง

ตี ๔ ระฆังปลุก ตี ๔.๑๐ น. ทำวัตรเช้า นั่งสมาธิ

ตี ๕ ปฏิบัติงานส่วนรวมตามหน้าที่ของแต่ละท่าน เข้าครัว เตรียมอาหารเช้า ทำความสะอาด อาคารสถานที่ภายใน ภายนอก และเตรียมตัวออกบิณฑบาต (ซึ่งจะมีเวรบิณฑบาตผลัดกันไป)

๖. โมงเช้าออกบิณฑบาต และกลับมาก่อน ๗.๐๐ น. เพื่อให้ทันเวลาอาหารเช้า

ไปรับน้ำปานะ

๑๖.๐๐ น. ระฆังดังบอกเวลาทำวัตรเย็น หลังการสวดมนตร์แล้วจะเป็นการอ่านบทธรรม และอบรมชี้แจงสิ่งที่ควรและไม่ควร อบรมมรรยาทต่าง ๆ จนถึง เวลา ๑๗.๐๐ น. หรือก่อนนั้นเล็กน้อย จึงลงจากหอสวดมนตร์ แล้วแยกย้ายกันไปทำงานเกษตร ที่นี้เราปลูกผักไว้หลายชนิด เพื่อเป็นอาหารเลี้ยงดูกันในสำนัก จนเวลาประมาณ ๑๘.๓๐ น. จึงเลิกงานแล้วไปอาบน้ำ

๑๙.๐๐ น. เป็นเวลาสำหรับการเจริญสมณะวิปัสสนา จนถึง ๒๐.๐๐ น. สวดมนตร์ แผ่เมตตาอีกครั้ง เป็นอันเสร็จภารกิจที่จะต้องทำร่วมกัน หลังจากนั้นจะเป็นเวลาที่จะได้ทำกิจส่วนตัวอีกครั้ง จน

กว่าจะเข้านอนเพื่อจะเริ่มต้นวันใหม่ ตามเวลาเดิม

เป็นภารกิจที่ไม่เบาเลยสำหรับการฝึกฝนอบรมตน ทั้งทางโลกและทางธรรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นแบบฝึกหัดตลอดเวลา ทำงาน ศึกษาเล่าเรียน พร้อม ๆ กับการเจริญสติไปด้วยตามกำลัง ความรู้ ความสามารถ และภูมิจิตภูมิธรรมของแต่ละท่าน นับเป็นการฝึกหัดขัดเกลากายโดยแท้

ที่นี่ เราเรียนอะไรกันบ้าง

๑. การศึกษาทางโลก (ใช้ระบบการศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเปิดทั้งชั้นประถมและชั้นมัธยมฯ โดยมีคณะครูแม่ชีเป็นผู้สอน)

๒. การศึกษาทางธรรมภาคทฤษฎี เปิดสอนนักธรรม บาลี

๓. การฝึกวิชาชีพ เช่นงานตัดเย็บเสื้อผ้า, ตัดผม ใช้เวลาในภาคการศึกษาและระหว่างปิดภาค

๔. การเกษตร นอกจากเพื่อการพึ่งตนเองภายในสำนักแล้ว ยังสามารถเป็นอาชีพติดตัวได้

๕. ความรู้พิเศษที่ทางสถานศึกษาจัดให้ โดยเชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย ในวันหยุด (วันโกนและวันพระ) ทั้งนี้เพื่อเปิดโลกทัศน์ ให้ได้ทราบความเป็นไปในสังคมปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์โดยใช้เวลาในวันหยุด กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์นี้มีจุดประสงค์ให้ได้รับรู้จักการบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม โดยในเบื้องต้นนี้ได้เปิดสอนตัดผมให้แก่นักเรียนธรรมจารีนี้ โดยมีเด็กนักเรียนและชาวบ้านมาเป็นหุ่นให้ เมื่อตัดเป็นแล้วก็รับตัดให้บุคคลทั่วไปโดยไม่คิดมูลค่า เด็กนักเรียนและชาวบ้านในละแวกนั้นทั้งใกล้และไกล หากมีความประสงค์จะตัดผมก็สามารถมาใช้บริการฟรีได้ แต่ก่อนจะมีการตัดผมให้ก็ต้องไหว้พระสวดมนตร์ ฟังธรรมกันก่อน เล็กน้อย กิจกรรมนี้ได้รับความสำเร็จดีมีเด็กและชาวบ้านมาใช้บริการ

กันมาก และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งผู้ให้และผู้รับ

จากวันนั้น.....ถึงวันนี้ เป็นเวลา ๑๗ เดือน นับแต่สถานศึกษาธรรมจารีนี้เปิดดำเนินการ ได้ช่วยเหลือผู้หญิงไว้จำนวนหนึ่ง พร้อมกับการส่งเสริมคุณภาพของแม่ชีไทย ในงานที่เกี่ยวข้องกับสังคมเด็ก ๆ โตขึ้นมากแม้จะรับประทานอาหารเพียงวันละ ๒ มื้อ จากเด็กหญิงตัวเล็ก ๆ กะปลกกะเปลี้ย มอม-แมม ในวันก่อน มาวันนี้เธอกำลังเข้าสู่วัยรุ่น คุณแม่ครูประทีป ผู้เป็นหัวหน้าสำนัก บอกว่าจะต้องอบรมบ่มนิสัยกันต่อไปอีก โดยจะเน้นการฝึกจิตเป็นหลัก ต้องฝึกปฏิบัติกันอย่างเข้มงวด เพื่อเด็ก ๆ จะได้มีพื้นฐานทางธรรมให้หนักแน่นขึ้นอีก เด็ก ๆ ยังฝึกง่าย คนเราเอาตัวรอดอย่างเดียวนั้นไม่พอหรอก ต้องเอาใจให้รอดด้วย จึงจะมีชีวิตที่สมบูรณ์ และจะดียิ่งขึ้นไปอีกหากสามารถช่วยเหลือผู้อื่นรอดด้วย

เราหวังว่า ชุมชนแห่งนี้ ที่อยู่กันเฉพาะนักบวชหญิง เกือบร้อยชีวิต คงจะประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ส่งเสริม และช่วยเหลือลูกผู้หญิงสืบไป

ปัทมิตา ยรรยงยุทธ

๑๙ ต.ค. ๒๕๓๔

ตู้หนังสือเสขิยธรรม

ฉลาดคิดด้วยสมองทั้งสองข้าง

โทนี่ บูซาน เขียน นุจรี ชลคุป แปล

หนา ๑๕๘ หน้า

ราคา ๖๕ บาท

ผ่านมา ๗ ฉบับแล้วนะครับสำหรับจดหมายข่าวเสขิยธรรม
จดหมายข่าวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้
และประสบการณ์การประยุกต์หลักธรรมมาใช้กับชีวิตและ
สังคมสมัยใหม่ในหมู่สมณเพศและฆราวาส แต่แม้เวลาจะผัน
แปรไปนานเพียงใด เจตนาของคณะผู้จัดทำก็ยังคงเดิม กล่าว
ถึง ตู้หนังสือเสขิยธรรมเรามีหนังสือดี ๆ มากำหนด ด้วยการ
แนะนำกับท่านผู้อ่านอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่จดหมายข่าวฉบับ
แรกแล้วที่มีพระคุณเจ้าได้มีลิสต์มาขอรับหนังสือไปพินิจและ
วิจารณ์หนังสือเหล่านั้นกลับมาให้ทางผู้จัดทำได้รับทราบ แต่
หากมีท่านรูปใดที่ยังไม่เคยมีลิสต์มาถึงเรา ก็อย่ามัวลังเล
อยู่เลย หากพระคุณเจ้าสนใจหนังสือเล่มใดที่เราได้แนะนำไป
ในจดหมายข่าวเสขิยธรรมเล่มใดก็ตาม ท่านสามารถระบุ
หนังสือที่ท่านต้องการมาให้ทางผู้จัดทำได้ทราบ และทาง
เราจะจัดส่งหนังสือตามสมควรได้โดยยึดถือตามกติกาที่ได้
ตกลงกันไว้ คือ เมื่อท่านได้รับหนังสือแล้ว หากท่านมีความ
ประสงค์จะอ่านหนังสือเล่มใหม่ ก็ขอให้เขียนวิจารณ์หนังสือ
เล่มที่ได้รับก่อนหน้านี้มาให้ทางเราได้รับทราบ แล้วทางคณะผู้จัดทำ
จะได้จัดส่งหนังสือเล่มใหม่ไปให้

สำหรับฆราวาสผู้ใดที่สนใจหนังสือที่ทางเราได้แนะนำไป
ก็สามารถสั่งซื้อผ่านเราได้ ในราคาพิเศษพิเศษ ๒๐% โดยส่งรายชื่อ
หนังสือและเงินมาที่ตู้หนังสือเสขิยธรรม เลขที่ ๑๒๔
(๔๗๕๓/๕) ซอยวัดทองนพคุณ ถนนสมเด็จเจ้าพระยา
คลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ ธานีติส่งจ่าย นายพิภพ
อุดมอิทธิพงศ์ ปณ. คลองสาน

วีระพันธ์ วุฒินุญญะ

“คำตอบต่อคำถามที่ว่า ทำไมการใช้สมอง
ของเราจึงยังต่ำอยู่มาก เมื่อเทียบกับศักยภาพ
ขั้นต่ำสุดที่เรามี นั่นก็เพราะเราไม่เคยได้รับรู้
เกี่ยวกับสิ่งที่เรามี หรือเกี่ยวกับวิธีการประยุกต์
ความสามารถภายในมาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้
มากที่สุดเลย”

หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นเพื่อช่วยให้คุณทำ
ตามชื่อของหนังสือ ทันทีที่คุณอ่านหนังสือ
เล่มนี้จบ คุณคงจะเข้าใจการทำงานของสมอง
ได้มากขึ้น และเข้าใจวิธีการใช้สมองให้เกิด
ประโยชน์มากที่สุด สามารถอ่านหนังสือได้
รวดเร็วขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถ
ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและจดจำสิ่ง
ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

ตู้หนังสือเสขียรธรรม

แนวปฏิบัติธรรมในสวนโมกขพลาราม ของ
พุทธทาสภิกขุ พิมพ์ครั้งที่ ๔ ต.ค. ๓๔
กองทุนอุทิศธรรม เพื่อการศึกษาและปฏิบัติธรรม
หนา ๑๐๖ หน้า ราคา ๓๐ บาท

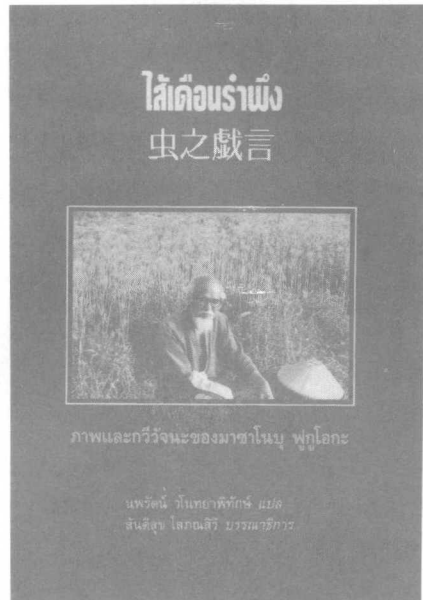
หนังสือเล่มนี้เป็นคำบรรยายที่ท่าน
พุทธทาสได้บรรยายอบรมแก่ภิกษุสามเณร เมื่อ
พ.ศ. ๒๕๐๑ ต้นฉบับตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.
๒๕๐๙ โดยสำนักพิมพ์สุวิธานน์ เกี่ยวกับ
“ความไม่เอา-ไม่เอาเป็น” ซึ่งท่านยืนยันว่า
เป็นทางลัดสั้นไปสู่ความดับทุกข์และครอบคลุม
การปฏิบัติทุกขั้นตอนที่เป็นสารัตถะของพุทธ-
ศาสนาคือ ศีล สมาธิ ปัญญา หรืออริยมรรค
๘ นอกจากนี้ ยังได้แสดงหลักการของคณะ
ธรรมทานในการก่อตั้งสวนโมกขพลารามมา
ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๔๗๕ เป็นสถาน
ปฏิบัติธรรม โดยยึดเอาพระบาลีหรือ พระไตร
ปิฎก เป็นหลักยิ่งกว่าจะติดยึดในครูบาอาจารย์
หรือสำนักต่าง ๆ และถือว่าทุกคนเป็น “กัล-
ยาณมิตร” ที่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
ในการปฏิบัติธรรมไม่มีใครเหนือกว่าใครหรือ
จะนำใครได้ หากให้ใช้ธรรมและวินัยเป็นเครื่อง
ดำเนิน ดังคำตรัสของพระพุทธเจ้าที่ว่า:

“ธรรมะและวินัยที่ตถาคต แสดงแล้ว
บัญญัติแล้ว จัดอยู่เป็นครูหรือเป็นอาจารย์
สำหรับท่านทั้งหลายในเมื่อตถาคตได้ล่วงลับ
ไปแล้ว”

“ปักษีได้”

ไส้เดือนรำพึง

ภาพและกวีวิจารณ์ของมาซาโนบุ ฟูกุโอะกะ
นพรัตน์ วโนทยาพิทักษ์ แปล
หนา ๒๔ หน้า ราคา ๒๐ บาท

ภาพและกวีวิจารณ์เหล่านี้เป็นเสมือน
บันทึกรู้สึกของมาซาโนบุ ฟูกุโอะกะ ใน
ระหว่างที่สัญจรรอนแรมไปเยือนสถานที่ต่าง ๆ
ในเมืองไทย เสียงรำพึงของท่านชานาเดมา
ผู้นี้ หากเราเงี่ยหูฟังให้ดีก็จะพบว่า “สาส์น”
ที่ “ไส้เดือน” กระซิบบอกแก่แม่พระธรณินั้น
มีความหมายต่อความอยู่รอดของมนุษย์ซึ่งบัดนี้
กำลังมายืนอยู่เหนือหุบเหวของศตวรรษที่ ๒๑

“เรื่องนายปรีดี พนมยงค์ ตามทัศนะ
ส. ศิวรักษ์”

สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง ๑๓๘ หน้า
ราคา ๕๕ บาท

หนังสือเล่มนี้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อรำลึกถึงรัฐ-
บุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์ในโอกาส ๖๐ ปี
ประชาธิปไตย ๒๔ มิถุนายน ๒๕๓๕ ข้อความ
นี้ถูกเขียนไว้บนปกหนังสือ ซึ่งนอกจากจะเป็น

การบอกวัตถุประสงค์การจัดทำหนังสือเล่มนี้แล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นความสำคัญของอาจารย์ปรีดี ต่อประชาธิปไตยในประเทศไทย ซึ่งคงไม่ใช่ครั้งแรกที่มีผู้ที่เขียนถึงท่านเช่นนี้

กล่าวสำหรับผู้เขียนนั้น ถ้าท่านใดเคยอยู่ในเหตุการณ์ย้อนหลังไปสักยี่สิบปีเศษ ก็จะสามารถว่ามีวาทะอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เขียน กับรัฐบาลราษฎรอาวุโสท่านนี้ จุดเริ่มต้นตั้งแต่สมัยที่ผู้เขียนยังทำหนังสือ “สังคมศาสตร์ปริทัศน์” อยู่ในช่วง พ.ศ. ๒๕๐๗ ท่านได้ตีพิมพ์ข้อเขียนวิพากษ์อาจารย์ปรีดี อย่างเสีย ๆ หาย ๆ และต่างก็มีการแสดงวิวาทะต่อกันตลอดมา แต่ภายหลังการศึกษาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์มากขึ้น ทำให้ผู้เขียน “เปลี่ยนทัศนคติจากหน้ามือเป็นหลังมือ หรือจากของที่คิดว่าเป็นหงาย” และเชื่อว่า “มหาชนเป็นจำนวนไม่น้อยหาได้มีความแปรเปลี่ยนตั้งข้าพเจ้าไม่ จึงได้แต่หวังใจว่าข้อเขียนชิ้นนี้จะมึประโยชน์บ้าง” (หน้า ๒๕)

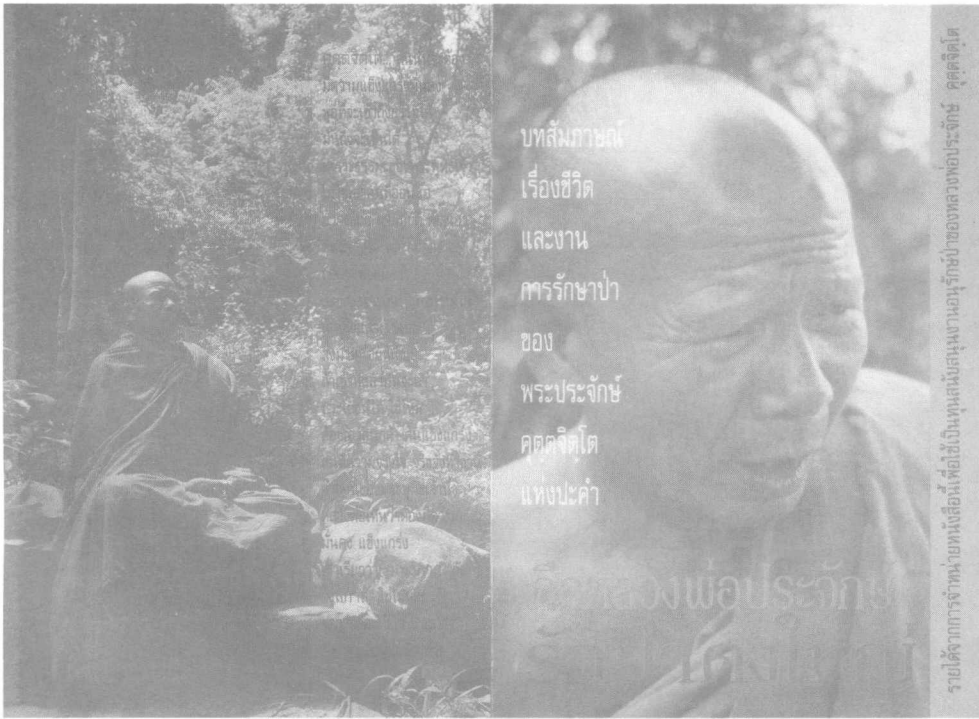
“ข้อเขียนชิ้นนี้” ก็คือ บทความเรื่อง “นายปรีดี ที่ข้าพเจ้ารู้จัก” ซึ่งเป็นหนึ่งในบทความ

ชิ้นเอกในหนังสือเล่มนี้ ที่ได้บรรยายความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียน และอาจารย์ปรีดีอย่างตรงไปตรงมา

เมื่ออ่านหนังสือเล่มนี้จบ เชื่อว่าคนที่รักและบูชาอาจารย์ปรีดี ก็คงยิ่งเทิดทูนท่านมากขึ้นไปอีก กล่าวสำหรับผู้เขียนก็น่าชมเชยที่แสดงความเป็นสัตตบุรุษ ยอมตีแผ่ความจริงอันเกี่ยวข้องกับด้วยการกระทำผิดของตนออกมาอย่างเปิดเผย ความจงใจและความเศร้าใจกับความยุติธรรมที่ท่านรัฐบาลราษฎรอาวุโสได้รับ ถูกผู้เขียนถ่ายทอดไว้ในหน้าแรกแล้วว่า

“นายปรีดี พนมยงค์ เป็นบุคคลสำคัญยิ่งในระดับชาติของไทย ซึ่งไม่มีใครเทียบเท่าได้ในรอบ ๑ ศตวรรษมานี้ ความสำคัญของท่านอยู่ในระดับเดียวกับเมมาเซตงของจีน, โฮจิมินห์ของเวียดนาม และเนห์รูของอินเดีย แต่เหตุไฉนเขาจึงต้องไปตายต่างแดนตั้งผู้สืบทอดในขณะทีรัฐบาลอีก ๓ นายนั้นได้รับการปลงศพอย่างใหญ่ยิ่ง ในนามของรัฐ และมีอนุสรณ์สถานไว้อย่างมโหฬารในนครหลวงนั้น ๆ ด้วย”
“มธ.”

บทธัมภาษณ
 เรื่องชีวิต
 และงาน
 ศรรักษาป่า
 ของ
 พระประจักษ์
 คุดจิตโต
 แห่งปะคำ
 คื่อหลวงพ่อประจักษ์

รายได้จากกิจการจำหน่ายหนังสือเพื่อใช้เป็นทุนสนับสนุนงานอนุรักษ์ของหลวงพ่อประจักษ์ คุดจิตโต

หนังสือบทธัมภาษณ “คื่อหลวงพ่อประจักษ์ รักป่าดงใหญ่”
 จัดพิมพ์โดย คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา, กลุ่มเสขิยธรรม
 อีสานใต้, กลุ่มเสขิยธรรมอนุรักษ์ป่า และสนับสนุนการจัดพิมพ์โดย
 โครงการวนาพิทักษ์ ทีแม่เบื้องหลังเหตุการณ์ปะคำ คำต่อคำ ภาพ
 ต่อภาพ โดยคำพูดของ หลวงพ่อประจักษ์เองเป็นครั้งแรก

สนใจซื้อ โปรดส่ง ธนาณัติ ราคา ๔๐ บาท สั่งจ่ายในนาม
 นายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์

๑๒๔ ซ. วัดทองนพคุณ คลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

โทร. ๔๓๗๙๔๔๕, ๔๓๗๙๔๕๐

- รายได้ทั้งหมดสมทบทุนกิจกรรมอนุรักษ์ป่าของหลวงพ่อประจักษ์ ●

ใบขอรับการเป็นสมาชิกจดหมายข่าว
เสขิยธรรม

ชื่อ _____ นามสกุล _____

ที่อยู่ (วัด/บ้าน) เลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ซอย _____

ถนน _____ ตำบล _____ อำเภอ _____

จังหวัด _____ รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____

ขอรับเป็นสมาชิก ๑ ปี (๖ ฉบับ) ๑๐๐ บาท เริ่มต้นฉบับที่ _____ ถึงฉบับที่ _____

๒ ปี (๑๒ ฉบับ) ๒๐๐ บาท เริ่มต้นฉบับที่ _____ ถึงฉบับที่ _____

ตามกำลังศรัทธา _____ บาท/ปี

ส่งจ่ายโดย ธนาณัติ ตัวแลกเงิน เช็ค เงินสด

ในนาม นายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์ คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา (ศ.พ.พ.)
๑๒๔ ซ.วัดทองนพคุณ ถ.สมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐
ธนาณัติ ส่งจ่าย ปณ.คลองสาน

=====

ใบขอรับการเป็นสมาชิกอุปถัมภ์

โดย ถวายพระสงฆ์ผู้จัดทำเห็นควรจะได้รับจดหมายข่าวเสขิยธรรมอ่านเป็นประจำ

มอบให้อื่น ๆ ตามชื่อที่อยู่ข้างล่างนี้

ชื่อ _____ นามสกุล _____

ที่อยู่ (วัด) บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ซอย _____ ถนน _____

จังหวัด _____ รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____

ขอรับเป็นสมาชิก ๑ ปี (๖ ฉบับ) ๑๐๐ บาท เริ่มต้นฉบับที่ _____ ถึงฉบับที่ _____

๒ ปี (๑๒ ฉบับ) ๒๐๐ บาท เริ่มต้นฉบับที่ _____ ถึงฉบับที่ _____

ตามกำลังศรัทธา _____ บาท/ปี

ส่งจ่ายโดย ธนาณัติ ตัวแลกเงิน เช็ค เงินสด

ในนาม นายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์ คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา (ศ.พ.พ.)
๑๒๔ ซ.วัดทองนพคุณ ถ.สมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐
ธนาณัติ ส่งจ่าย ปณ. คลองสาน

ทางสันติธรรม

แว่วบทสวดปวดปราสาทเสียงพราหมณ์

ปฏิบัติศาสนปละเลย
 หนุหน้าสาธุชนคนรักป่า
 เกิดภาวะธรรมชาติธาตุสมดุลย์
 ผูกผ้าเหลืองโอบโคนลำต้นไม้
 แผ่ศรัทธาล้นหลังทั้งญาติโยม
 ก้มลงกราบจับดินปล้นสุด
“ป่าดงใหญ่” ให้อยู่คู่ดินฟ้า
 อยู่อย่างผู้เข้าใจในสาเหตุ
 รีบเร่งจรูจจาริกพลิกเพลงดู
 ด้วยดวงใจจักหมุนจนดวงจิต
 เพื่อให้ถึงซึ่งโพธิสมภาร
พึงสละอวัยวะรักษชีพ
เพื่อช่วยเหลือปวงชนโยมผู้
ภิกขุเวเฮ้ภิกขุจงรู้ทุกน
สมุทัยชี้ให้แจ้งแห่งหนทาง
 ให้เห็นมรรคจักหลุดวิมุตติแน่
 พระคุณแผ่เมตตาเป็นอาจิณ
 ตถาคตถึงธรรมนำประทับ
 ให้โชติช่วงดวงรัตน์ชี้สว่าง
 หมายมุ่งหน้ามานะนำลัจจะ
 วีรภาพอวชธรรมนำชีวี

เนาใจแนบธรรมะพุทธะเอ๋ย
 ค้ำความเคยเผยคำร่วมทำบุญ
 ให้อยู่คู่โลกาพอาบอุ่น
 เพื่อคำจุนสุนทรีย์ที่ชวนชม
 เพราะแรงใจมากมีคลีหุ้มห่ม
 ได้รู้มรยอาร์ยรักษ์ประจักษ์ตา
“เขาใหญ่” จุดพิทักษ์จักรรักษา
 มินาหาอุดมพรหมพร่างพรู
 ทุกเวทเพศภัยได้พาสู
 จึงได้รู้แจ่มแจ้งแห่งเหตุการณ์
 พึงอภิศชีวิตมัยอย่างอาจหาญ
 ณ แห่งกาลบัดนี้ลึงไป
ถูกตะถีบตบตีพลีรังให้
ถูกปลักใส่ไล่ส่งสู่ตระวาง
ตั้งตนปลุกอวิชาอดตาห่าง
และนิโรธสว่างไสวในแผ่นดิน
 หยุดเกิดแก่เจ็บตายให้ได้สิ้น
 ล้างมลทินบริสุทธิ์พุทธญาณ
 เพื่อจุดชีพชนเห็นเด่นไพศาล
 มหาพารแห่งบุญญาบารมี
 เวไนยะ **“พระประจักษ์”** เลิศลักษณะศรี
 สดุดีชี้ทางสันติเทอญ

คำร้อย รวี
 ๘ กันยายน ๒๕๓๔.

ความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจ ในลัทธิเพื่อน

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มาสนทนากับชาวพุทธที่เป็นนักปฏิบัติ มิใช่จำเพาะแต่นักทฤษฎี นักวิชาการชาวพุทธหรือนักวิชาการพุทธศาสนาชาวตะวันตกซึ่งมักมีความยึดมั่นรุนแรง ดังที่ท่านอาจทราบดีว่าในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นั้น ไม่ใช่ว่านักวิชาการตะวันตกทุกคนจะยอมรับว่าพระพุทธองค์ทรงเป็นบุคคลในประวัติศาสตร์ผู้มีตัวตนจริง ๆ ถึงแม้ว่าวิถีคิดแบบสุดโต่งเช่นนั้นมาถึงปัจจุบันจะดูเป็นเรื่องน่าขันไปแล้ว แต่นักวิชาการหลายต่อหลายคนก็ยังพร้อมที่จะโต้แย้งว่า ธรรมชาติของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏอยู่นั้น มิใช่คำสอนเดิมแท้ของพระพุทธเจ้า หรือมีเช่นนั้นคำสอนแท้ ๆ ก็มิเหลืออยู่เพียงน้อยนิด ส่วนใหญ่อาจเป็นคำสอนที่ล่วงกาลผ่านเวลาและแต่งเติมเสริมต่อกันมาในยุคหลัง

นักวิชาการตะวันตกเป็นผู้ซึ่งบุกเบิกการศึกษาพุทธศาสนาไว้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในด้านการวิพากษ์ตัวคัมภีร์ศาสนา และการพัฒนาแนวคิดพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นในนิกายต่าง ๆ โดยอ้างว่าวิธีการที่ใช้ในการศึกษานั้น เป็นไปในเชิงวิชาการและด้วยระเบียบทางวิทยาศาสตร์ ราวกับว่าพุทธศาสนาเป็นวัตถุทางกายภาพ หรือมิฉะนั้นเขาก็ตั้งตนเสมือนหนึ่งเป็นนักกฎหมายผู้คงแก่เรียน แล้วใช้พระไตรปิฎกเป็นพยานสำคัญ ในการใช้ชักพยานเพื่อสรุปว่า

ข้อมูลข้อเท็จจริงนั้นยังต้องปรับปรุงอีกมาก

พระไตรปิฎกอ้างว่ามีความจริงอันประเสริฐหรืออริยสัจอยู่ ๔ ข้อ แต่ตรรกวิทยาตะวันตกหรือตรรกะแบบอริสโตเติลนั้นบอกแก่พวกเขาว่า อริยสัจองค์ที่สองนั้นเป็นผลอันเนื่องมาจากอริยสัจองค์ที่สาม จริง ๆ แล้วอริยสัจจึงควรมีเพียงสามเท่านั้น อีกทั้งมรรคก็ไม่มีความจำเป็นต้องมืองค์แปด มีเพียงสามองค์ก็พอแล้วเพราะมรรคนั้นประกอบด้วยเรื่องมโนกรรม, วชิกรรม และกายกรรมเท่านั้น

ที่ข้าพเจ้าไปก่อนนั้นก็คือ ข้อโต้แย้งยังมีต่อไปอีกว่า การตรัสรู้ของพระพุทธองค์นั้นดูเหมือนจะตัดสินใจไม่ได้ ว่าความสำคัญจะอยู่ที่การละวางกิเลสทั้งปวงหรือการที่ตระหนักรู้ว่าตนได้ละวางกิเลสทั้งปวง นอกจากนั้นก็ยังมีช่องโหว่อื่น ๆ อีก อันนักวิชาการแต่ละคนได้เลือกสรรวิธีการของตนเพื่อการทำความเข้าใจพัฒนาการของพุทธศาสนาสมัยแรกเริ่ม พวกเราที่อ้างว่าเป็นชาวพุทธนักปฏิบัติ ควรรู้เท่าทันจารีตแห่งการศึกษาพุทธศาสนาของนักวิชาการตะวันตกไว้ด้วย เราไม่ควรจะเชื่อพวกเขาง่ายไป หากเรามีศรัทธามั่นคงว่า พระธรรมซึ่งพระพุทธองค์ทรงนำมาสอนนั้น “เป็นสิ่งสามารถเข้าถึงได้ในปัจจุบัน เป็นอภิปรัชญา เป็นเอหิปัสสิโก เป็นปัจเจกตรัสรู้ได้เฉพาะตน” ถ้าเช่นนั้นเราต้องมีความอดทนต่อ

นักวิชาการตะวันตกเหล่านี้ ซึ่งครั้งหนึ่งพวกเขา เคยตั้งข้อสงสัยแม้กระทั่งว่าพระพุทธเจ้ามีตัวตนจริงหรือไม่มาแล้วด้วยซ้ำ เขาจะค่อย ๆ มีปัญญามากขึ้น และจะได้เห็นลัทธิในพระธรรม อันได้แสดงไว้ ถูกถ่วงดีแล้วโดยพระพุทธเจ้ามากขึ้นเรื่อย ๆ

ข้าพเจ้าไม่อยากจะกล่าวถึงข้อวิพากษ์ของศาสนาอื่นอันมีต่อพุทธศาสนา แต่ใครจะขออ้างถึงคริสต์ศาสนิกชาวอังกฤษในปัจจุบันชื่อ ดอม อัลเรด กราแฮม ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า “พุทธเหมือนกับคริสต์ตรงที่มีนิกายต่าง ๆ มากมาย หากผู้ใดจะลองตั้งข้อสงสัยอย่างกว้าง ๆ แล้วก็อาจจะพบว่า ในเหล่าคริสต์ศาสนิกนั้น พวกเขาจะมีความต่างกันขั้นพื้นฐานในเรื่องที่ผิดเพี้ยน ในขณะที่ในหมู่ชาวพุทธแล้วพวกเขาจะต่าง

ให้ติดตามมาด้วยศรัทธาแล้วก็จะขจัดออกซึ่งวิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัย) และโมหะ (ความหลงไม่รู้) ทั้งหลาย โดยเฉพาะความเย่อหยิ่งทะนงตน หากนักวิชาการมีความทะนงตนน้อยเพียงใด เขาจะมีความอ่อนน้อม และพบกับความสุขได้

แต่อย่างไรก็ตามพุทธศาสนานิกายต่าง ๆ นั้นย่อมมีความแตกต่างกันอยู่

ประการแรก ขอให้เราพึงเตือนตนเองเสียก่อนที่จะพิพากษาคัดค้านิกายสองฝ่ายอันได้แก่เถรวาทกับมหายานคำว่า “หินยาน” นั้นปรากฏขึ้นครั้งแรกในคัมภีร์ของทางฝ่ายมหายาน คำ “อธิบาย” โดยทั่วไปของฝ่ายมหายานก็คือว่าหินยานนั้นหมายถึงยานพาหนะที่เล็กกว่า อันสื่อแสดงถึงคำสอนเพียง

“คำ “อธิบาย” โดยทั่วไปของฝ่ายมหายานก็คือว่า หินยานนั้นหมายถึงยานพาหนะที่เล็กกว่า อันสื่อแสดงถึงคำสอนเพียงส่วนหนึ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนแก่สาวกที่มีความรู้ความสามารถในระดับที่น้อยกว่า”

กันเพียงผิดเพี้ยนในเรื่องที่เป็นหลักพื้นฐาน”

ข้าพเจ้าคิดหากจะถือตามคำกล่าวของเพื่อนชาวคริสต์ผู้นี้ได้อย่างจริงจังแล้วเราย่อมอาจแลเห็นอย่างมีสติด้วยความเข้าใจในพุทธประเพณีที่แตกต่างกันออกไป เพราะมิฉะนั้นแล้วชาวพุทธก็จะกลายเป็นคนชอบถือพรคถือพวก ถือตนเป็นที่ตั้งชาตินิยมจัด และเป็นบุรุษนิยมบนความทุกข์ยากของผู้อื่น

ในการที่จะเป็นชาวพุทธผู้ปฏิบัตินั้น เราแต่ละคนจะต้องเปี่ยมด้วยศรัทธาในพระรัตนตรัย หากปราศจากซึ่งศรัทธาแล้วไซ้ พระธรรมจะไม่ออกเลย ศรัทธาเป็นแม่บทขั้นต้นของธรรมปฏิบัติ ทั้งหลายทั้งปวง เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนองค์ธรรมประการอื่น ๆ

ส่วนหนึ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนแก่สาวกที่มีความรู้ความสามารถในระดับที่ต่ำกว่า คำอธิบายเช่นนี้ ย้ำว่าอันที่จริงแล้วคำสอนทั้งปวงในโลกรวมทั้งศาสนาอื่นที่ไม่ใช่พุทธด้วย เป็นเพียงอุบายในการชี้นำสรรพสัตว์ให้เข้าถึงปรมาัตถธรรม ที่มีอยู่ในคำสอนของมหายาน

ข้างฝ่ายนิกายหินยาน เมื่อต้องกล่าวถึงมหายาน แม้ว่าจะไม่ระบุชัดเจน แต่มักจะตีตราว่ามหายานเป็นคำสอนที่ “ออกไปไกลเกินพระพุทธวจนะ”

แม้กระนั้นผู้ปฏิบัติของทั้งสองนิกายต่างถือพระไตรรัตนเป็นสรณะ และต่างปรารถนาที่จะเข้าถึงการบรรลุธรรม เช่นเดียวกับพระสมณโคตมพุทธเจ้า ขอให้เราได้พิจารณาประเด็นในด้านหลัก

คำสอนและประวัติความเป็นมาของทั้งสองนิกาย (ข้าพเจ้าไม่ได้พูดถึงวัชรยาน หรือพุทธศาสนาฝ่ายทิเบตไว้ในที่นี้ เพราะถือนับรวมเข้าในมหายานแล้ว แม้ว่าวัชรยานเองก็มีเอกลักษณ์ที่ต่างออกไปก็ตาม)

ตามข้อมูลอันเป็นที่ยอมรับกันในทั้งสองนิกายนั้นก็คือ ทั้งเถรวาทและมหายานเห็นว่าพระศากยมุนีพุทธเจ้า ได้ทรงใช้พระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ด้วยปรารถนาที่จะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์จึงทรงถือเอาหนทางที่ยากลำบากและยาวนาน ในการที่จะบรรลุพระปณิธานที่ทรงตั้งไว้ นั่นทั้งสองนิกายเห็นพ้องกันว่า ผู้ที่มุ่งพุทธภูมิจะต้องสร้างสมบารมีเนิ่นนานยิ่งกว่าผู้ที่มุ่งสาวกภูมิ ขณะเดียวกันเราพึงระลึกไว้เสมอว่าพระพุทธเจ้าก็ทรงเป็นพระอรหันต์ด้วย

แม้ว่าในพระสูตรของคัมภีร์บาลีนั้น พระพุทธองค์ทรงปฏิเสธว่ามีได้เป็นผู้คงอยู่เป็นนิรันดร (ในลักษณะพระเจ้าผู้สร้างโลก) แต่ตามหลักฐานนั้น ยืนยันว่าพระองค์สามารถหยั่งรู้เรื่องใดๆ ในยามที่ประสงค์จะรู้เรื่องนั้นๆ (ทีละเรื่อง) โดยสัพพัญญุตญาณ อย่างไรก็ตามสมัยต่อมาในทั้งสองนิกายได้อ้างว่าพระพุทธเจ้าทรงกำหนดรู้ทุกเรื่องในทุกเวลา เป็นที่เชื่อแน่วแน่คือขบวนการเกิดทุนสรรเสริญพระพุทธเจ้าที่เริ่มมาเป็นเวลาหลายร้อยปี ผลที่เกิดขึ้นประการหนึ่งก็คือ ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างการบรรลุเป็นพระอนุพุทธ กับการบรรลุเป็นสัมมาสัมพุทธ นอกจากนั้นก็ยังมีปัจเจกพุทธซึ่งหมายถึงผู้ตรัสรู้ถูกถ้วนดีแล้ว แต่มิใช่พระอรหันต์สาวกและมิได้สอนให้ผู้อื่นตรัสรู้ตามทั้งสามลักษณะ คือสัมมาสัมพุทธ, ปัจเจกพุทธและอนุพุทธ เป็นที่ยอมรับต้องตรงกันทั้งสองนิกาย

พระอาจารย์ราหุล ผู้เขียนหนังสือที่เป็นที่รู้จักกันดีแพร่หลายเรื่อง “พระพุทธเจ้าทรงสอนอะไร” เคยบอกกับข้าพเจ้าว่า ในครั้งลี้กานั้น ชาวพุทธผู้มีศรัทธา

มากจะตั้งปณิธานที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธ และหากไม่ถึงขั้นนั้นก็ขอให้ได้เป็นปัจเจกพุทธ และหากไม่ถึงขั้นนั้นอีกก็ขอให้ได้เป็นพระอรหันต์ หรือพระอนุพุทธ

ในประเทศไทยนั้น เป็นที่เชื่อกันอย่างแพร่หลายว่า พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ที่มรณภาพไปแล้วนั้น เป็นพระอรหันต์ ในชีวประวัติของท่าน ซึ่งมีแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วเล่าว่าแรกทีเดียวท่านได้ตั้งปณิธานจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธ แต่รู้สึกว่าจะต้องใช้เวลายาวนานหลายหมื่นกัลป์ จึงตัดสินใจมุ่งบรรลุเป็นพระอรหันต์ในชาตินี้

จึงมักมีคำถามว่า ผู้ที่ตั้งความปรารถนาที่จะเป็นพระอรหันต์ บาเพ็ญเฉพาะตนเท่านั้นหรือ และเป็นไปได้ไหมที่จะกล่าวว่าพระอรหันต์ก็มีความเห็นแก่ตัว?

คำตอบของคำถามแรกมีอยู่ในอรรถกถาัมชฌิมนิกาย ซึ่งสรุปสรรเสริญพระสาวกจำพวกที่ประเสริฐที่สุดว่าเป็นผู้ปฏิบัติ “เพื่อความดีแก่ตนและแก่ผู้อื่น” จะพบว่าคำสอนที่ปรากฏในบาลีหลายแห่งได้เข้าถึงธรรมชาติของความรัก ความเมตตาที่พระอรหันต์และพระสาวกพึงมีในผู้อื่น

คำถามที่สองดูจะไร้ความหมายไปเมื่อพิจารณาว่า พระอรหันต์จะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจเรื่องอนัตตา หรือสูญญตา และเมื่อเป็นเช่นนั้นก็ได้ทำลายความเห็นผิดทั้งปวงในเรื่องอัตตาตัวตนแล้ว ดังนั้นเราจะมาพูดถึงเรื่อง “ความเห็นแก่ตัว” ของพระอรหันต์ได้อย่างไร ในทั้งสองนิกายนั้นย่ำว่าผู้ที่ตรัสรู้ธรรมจะต้องได้สร้างสมบารมีอย่างถึงที่สุดแล้ว

ฝ่ายมหายานกล่าวถึงบารมีทั้งหก อันได้แก่ทาน ศีล ขันติ วิริยะ สมภาณี และปัญญา ต่อมาได้เพิ่มเข้าไปอีกสี่ประการ ซึ่งแทบจะเหมือนกับฝ่ายเถรวาทเลยทีเดียว ทั้งสองนิกายย่ำว่า ผู้ที่จะสร้างสมบารมีนั้นจะเป็นพระโพธิสัตว์ และหากไม่ได้รับพุทธทำนายมาแล้วในชาตินี้ก็หมายความว่าได้รับพุทธทำนายมาแล้วแต่ในอดีต หรือมีจะนั้นก็ได้รับในอนาคต

ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาในประเทศที่นับถือมหายานส่วนมากจะต้องรับโพธิสัตว์ศีล ซึ่งมี ๕๘ ข้อในจีนและ ๖๔ ข้อในทิเบต ในความเป็นจริงแล้วล้วนมีรากฐานมาจากทศบารมีนั่นเอง

ในประเทศที่นับถือนิกายเถรวาทในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ล้วนเน้นในเรื่องทศบารมีดังปรากฏในชาดกที่สั่งสอนกันทั่วไปหมด *ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เราจะเห็นว่าความแตกต่างนั้น แท้จริงแล้วไม่สลักสำคัญอะไรเลยหากเราศึกษาและเคารพต่อนิกายอื่น* ข้าพเจ้าขอจำกัดขอบเขต การพูดในเฉพาะในประเด็นที่มักถูกยกย่องว่าเป็นความแตกต่างที่ชัดเจน ข้าพเจ้าไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงประเด็นปลีกย่อยในเรื่องความแตกต่างเรื่องเครื่องแต่งกาย การขบฉัน ฯลฯ ความแตกต่างเหล่านี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของกาล-เทศะและสิ่งแวดล้อม

แม้กระนั้น ความแตกต่างที่ดูผิวเผินนี้ ทำให้เกิดการสังคายนาหลายครั้ง ทำให้เกิดนิกายต่าง ๆ ขึ้นมา บางทีผมรู้สึกเสียใจที่บรรดาผู้ที่อ้างตนว่าเป็นนักปฏิบัติกล่าวอ้างว่าวิธีการทำวิปัสสนาของตนเป็นเพียงวิธีเดียวเท่านั้นที่ถูกต้องที่สุด และยกย่องว่าอาจารย์วิปัสสนาของตนเท่านั้นที่ตรัสรู้ธรรม ส่วนอาจารย์ท่านอื่นยังไม่เข้าขั้น จะเป็นการดี หากเราจะเลิกถึงพุทธพจน์ที่ว่า “สาระที่แท้ในการบำเพ็ญชีวิตของนักบวชผู้ประพฤติธรรม มิได้อยู่กับการได้มาซึ่งเงินทองเกียรติยศหรือชื่อเสียง มิได้อยู่กับแม่ประโยชน์แห่งการรักษาศีล มิได้อยู่กับแม่ประโยชน์แห่งควมรู้หรือวิปัสสนา แต่ดูกรภิกษุทั้งหลาย สาระที่แท้ขึ้นอยู่กับ การละวางทางใจนั้น และเป็นความหมาย เป็น สวรรัตถะ เป็นเป้าหมายแห่งการบำเพ็ญชีวิตของนักบวช”

ชาวเถรวาทหรือหินยาน อาจสงสัยว่าทำไมจึงมีพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์มากมายในนิกายมหายาน โดยยังไม่ต้องกล่าวถึงพุทธศักราช และปาง

ของพระพุทธเจ้าเช่นองค์ทะเลลามาเป็นต้น

ในเรื่องนี้ *ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุ* ช่วยเราได้มากในการอธิบายเรื่องภาษาคน - ภาษาธรรม เมื่อเราเห็นเจ้าแม่กวนอิม หรือพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ตัสหัทสร (พันมือ) นี่คือการแสดงออกในระดับภาษาคน ในภาษาธรรมนั้นหมายถึงว่าความเมตตาของพระพุทธเจ้าองค์นั้นไม่มีขอบเขตจำกัด และไม่สามารถอธิบายได้ชัดเจนด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ เช่นเดียวกับองค์ทะเลลามา อาจเป็นได้ทั้งพระภิกษุรูปหนึ่ง หรือเป็นพระโพธิสัตว์ในฝ่ายมหายาน มีธยานิพุทธ พุทธศักติและโพธิสัตว์และยังมี มนุชิพุทธ มนุชิพุทธศักติและมนุชิโพธิสัตว์

เช่นเดียวกัน ในนิกายเถรวาทโดยเฉพาะระดับความเชื่อพื้นบ้าน เราจะพบว่าในประเทศพม่าและสยาม กระทั่งลัทธิที่นับถือเทพเจ้าฮินดูทั้งหลาย ล้วนให้ความเคารพพระพุทธเจ้าด้วยกันทั้งสิ้น ผีสงเวทดาตลอดจนเทพเจ้าเหล่านี้ อาจแสดงฤทธิ์ทั้งคุณและโทษกับมนุษย์ได้

หากเราไม่มีในกุศลบายการปฏิบัติธรรมแล้วละก็ บรรดาผีสงเวทดาอาจกลายเป็นเครื่องกีดขวาง แต่ถ้าเราตระหนักว่าผีสงเวทดาเหล่านี้ก็สามารถเอื้ออำนวยให้ผู้ตั้งปณิธานแน่วแน่ในการบำเพ็ญทศบารมี เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำเข้าสู่มรรคหรือทางสายกลางเพื่อการตรัสรู้ธรรมขั้นปรมาตม์

ที่นี้ขอให้เราหันมาพิจารณาความแตกต่างที่สำคัญระหว่าง มหายานกับหินยานหรือเถรวาท *ประเด็นสุดท้ายที่ควรทำความเข้าใจให้ชัดเจน คือ เรื่องการช่วยเหลือตนเองกับการช่วยเหลือผู้อื่น*

ในธรรมบท มีข้อความที่กล่าวไว้ชัดเจนว่า เราควรช่วยตนเองก่อน พระพุทธองค์ทรงยกตัวอย่างถามว่า คนที่ติดอยู่ในหล่มโคลนจะช่วยอีกคนหนึ่ง ที่ติดอยู่ในหล่มโคลนเช่นกันได้อย่างไร ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นถึงคำสอนแบบเดียวกัน (คือต้องช่วยตนเองก่อน)

พุทธศาสนาในโลกกว้าง

เราจะช่วยคนอื่นได้อย่างไร ในเมื่อเรายังติดอยู่ในสภาพเดียวกับเขา ในเมื่อเรายังมีทั้งโลก โกรธ หลง

แม้เราจะชื่นชมคำสอนของมหายานในความพยายามที่จะช่วยผู้อื่น แต่เราจะทำให้เป็นความจริงขึ้นมาได้อย่างไร ในเมื่อตัวเราเองยังติดอยู่ในข่ายของความเห็นแก่ตัว

ปณิธานที่จะช่วยโปรดสรรพสัตว์นั้นเป็นปรารถนาอันประเสริฐ แต่ตั้งที่คานติเทวะ อาจารย์คนสำคัญของมหายานกล่าวไว้ว่า “หากคนอย่างฉันผู้ซึ่งยังไม่หลุดพ้นจากกิเลส แต่ปรารถนาที่จะช่วยให้สรรพสัตว์ในทิศทิศหลุดพ้นจากกิเลส ฉันก็พูดเหมือนกับคนบ้าไม่รู้ในข้อจำกัดของตนเอง ดังนั้นฉันจึงควรละวางกิเลสชนิดที่ไม่มีวันหวนกลับ”

ของประธานาธิบดีบุชที่เข้าไปช่วยในวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย

พวก “นักทำความดี” นั้นมักจะเป็นตัวอย่างชัดเจนในกรณีที่เขา มักจะชอบเข้าไปแจ้ก็เจ้าการกับกิจการในบ้านของคนอื่น ก่อนที่จะจัดการกับกิจการในบ้านของตัวเอง เช่นนี้ย่อมอธิบายได้ตัวอย่างเช่นว่า ทำไมโลกเราจึงต้องเดือดร้อนจากพวกเผยแพร่ศาสนา และองค์กรนักพัฒนาที่มาจากโลกตะวันตก รวมไปถึงธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในขณะที่พระภิกษุธรรมชุต หรือภิกษุณีธรรมชุตซึ่งประสบความสำเร็จกลับหายากนัก ก่อนที่จะช่วยคนอื่นนั้น บุคคลจะต้องช่วยตนเองให้ได้เสียก่อนในระดับหนึ่งดังเช่นนี้มีลาเรปะ

“พวก “นักทำความดี” นั้นมักจะเป็นตัวอย่างชัดเจนในกรณีที่เขา มักจะชอบเข้าไปแจ้ก็เจ้าการกับกิจการในบ้านคนอื่น ก่อนที่จะจัดการกับกิจการในบ้านของตัวเอง”

ท่าทีที่เป็นเชิงปฏิบัติเช่นนี้ เป็นลักษณะสำคัญของอาจารย์ที่สอนสมาธิหลายคนในมหายาน นอกจากอาจารย์ในนิกายเซนผู้ยิ่งใหญ่ เช่นพระสังฆนายกองค์ที่หก ท่านอาจารย์ฮุยเญิงซึ่งใช้ชีวิตอยู่แรมปีในที่สงบสงัด เราก็มีย่านอาจารย์มีลาเรปะผู้ใช้ชีวิตอยู่ตามภูเขาที่สงบสงัดในทิเบต แม้กระนั้นท่านก็ยังประกาศว่าท่านได้ใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่สรรพสัตว์ทั้งหลายและผู้ที่เป็นสานุศิษย์ของท่าน กิติ ย่อมรู้ระลึกในบุญคุณที่ท่านใช้ชีวิตอย่างเคร่งครัดเช่นนั้น

“ความช่วยเหลือ” ที่เราจะพึงให้ได้ก่อนที่เราจะได้ถอนตัวเราเองออกมาจากปลักโคลนนั้น มักแปดเปื้อนด้วยความเห็นแก่ตัว เห็นได้ชัดเจนในกรณี

ย้าว่า ความช่วยเหลือที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่บุคคลจะให้แก่อื่นได้ก็คือการเข้าถึงธรรมด้วยตนเอง ไม่ว่าจะในขั้นใดระดับใด เมื่อถึงขั้นนั้นแล้วความเห็นแก่ตัวจะสลายไป และความประพฤติปฏิบัติของบุคคลนั้นก็จะเป็นการแสดงออกของปัญญาและความเมตตา

แน่ละ! บางครั้งเราก็จะพบกับคำพูดคำสอนที่ขัดแย้งและไม่มีหลักตรรกะ ขาดเหตุขาดผล โดยมากมักเป็นคำพูดของอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของนิกายเซน และคำสอนเช่นนี้คล้ายคลึงกับคำสอนของอาจารย์วิปัสสนาคนสำคัญในนิกายเถรวาทเช่นกัน แสดงว่าผู้ที่ปฏิบัติศาสนาที่แท้จริงนั้นจะพบว่า ความแตกต่างภายนอกนั้นไร้สาระ

แต่ก่อนที่จะไปถึงขั้นนั้น เราควรให้ความ

พุทธศาสนาในโลกกว้าง

เคารพต่อนิกายอื่นเสียก่อน อย่าไปตีความว่านิกายอื่นเป็นพวกเดียรฉัตร หรือมีมีจนาทิกฎี เพียงเพราะเขามีความเชื่อและการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติในนิกายของเราที่มีข้อจำกัดเช่นกัน

เข็มทิศที่ดีที่สุด ที่ควรตระหนักไว้ในใจไม่ว่าจะเป็นนิกายของตนหรือนิกายอื่นก็คือทิศทางที่ถูกหรือผิดนั้นควรอ้างอิงถึงพระพุทธรูปขณะที่ประทานแก่พระแม่ให้นางมหาปชาบดีโคตมีพระภิกษุณีรูปแรกในโลก

“ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะใด โคตมี พึงรู้ว่าหากภาวะนั้นเป็นไปเพื่อความอยาก มิใช่เพื่อความไม่อยาก นำไปสู่การผูกพัน มิใช่ไปสู่การละวางความผูกพัน นำไปสู่การสังสม (วัฏฏะ) มิใช่ไปสู่การละวางการ

โดยขอความช่วยเหลือจาก ภิกษุ ภิกษุณีทางมหายาน แม้กระนั้นก็ดูเหมือนว่าสิ่งนี้ พุทได้ง่ายกว่าทำ เพราะสถาบันศาสนาส่วนมากมักจะเป็นพวกอนุรักษนิยมและยากในการที่จะรักษาทำที่ของการอนุรักษแบบลุ่มลึกซึ่ง ศาสนาที่มีพลังควรจะเป็นแบบในเรื่องนี้ ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุได้ริเริ่มให้มีการฟื้นฟูภิกษุณีบริษัทในประเทศ หากได้เริ่มรูปแบบใหม่ของ “ธรรมมาตา” เพื่อเป็นเกียรติแก่มารดาของเรา สมาชิกของกลุ่มนี้จะได้รับการฝึกฝนอบรมให้ดำเนินชีวิตในทางศาสนา โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องทางโลกย์เป็นไปเพื่อการละวางกิเลส เป็นไปเพื่อลดกิเลสในโลก เป็นไปเพื่อความมกน้อยเพื่อสันโดษ และเพื่อความพอใจในกุศลกรรม

“เมื่อระลึกถึงคำสอนข้างต้นได้แล้ว เราพึงยอมรับว่าในแต่ละนิกายย่อมมีข้อจำกัด เราจึงพึงเคารพในนิกายของตนและปฏิบัติธรรมตามนั้น ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาความเคารพ ความเข้าใจในพุทธศาสนานิกายอื่น”

สังสม นำไปสู่ความปรารถนามาก มิใช่ไปสู่ความปรารถนาให้น้อยลง นำไปสู่ความยึดมั่น นำไปสู่การดูแคลนที่ยุ่งยากมากขึ้น มิใช่การละวาง การดูแคลนที่น้อยลง ภาวะทั้งหลายเหล่านั้น โคตมี พึงรู้ได้ว่ามิใช่ธรรมะ มิใช่วินัย มิใช่คำสอนของพระศาสดา”

เมื่อระลึกถึงคำสอนข้างต้นได้แล้ว เราพึงยอมรับว่าในแต่ละนิกายย่อมมีข้อจำกัด เราจึงพึงเคารพในนิกายของตนและปฏิบัติธรรมตามนั้น ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาความเคารพ ความเข้าใจในพุทธศาสนานิกายอื่น ว่ามีความสำคัญเสมอเหมือนนิกายตน ยกตัวอย่างเช่น นิกายเถรวาทหรือหินยาน ควรยอมรับว่า การสูญเสียภิกษุณีบริษัทนั้นเป็นความเสียหายอันใหญ่หลวงและควรที่จะได้ฟื้นฟูขึ้นมา

เมื่อ ๕๙ ปีก่อน พุทธทาสภิกขุได้เริ่มกิจการสวนโมกขพลาราม สำหรับภิกษุอุบาสกและอุบาสิกา แต่ท่านรู้สึกว่ายังไม่ได้ทำงานเพื่อเป็นเกียรติแก่มารดา ดังนั้นเนื่องในงานวันวิสาขสมโภชครบ ๖๐ ปีของสวนโมกข์ จะให้จัดให้มีรูปแบบของ “ธรรมมาตา” ขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่เพศแม่อย่างเหมาะสม จากจุดเริ่มต้นที่เป็นรูปธรรมเช่นนี้ ขอให้เรามีความหวังร่วมกันว่าในที่สุด กลุ่มนักบวชหญิงจะได้รับการรื้อฟื้นขึ้นอย่างมีความหมายในประเทศที่นับถือนิกายเถรวาททั้งหลาย

ในนิกายมหายาน เป็นที่น่าดีใจที่ภิกษุณีบริษัทยังคงดำรงอยู่ แต่กระนั้นเหล่าภิกษุณี และฐานะของอุบาสิกา ก็ควรจะได้รับ การยกย่องให้ทัดเทียม

กับภิกษุและอุบาสก ด้วยพระพุทธองค์ก็ทรงกล่าววาทะสนทนาทั้งสองฝ่ายมีความทัดเทียมกัน เช่นที่ชายมีความทัดเทียมกับหญิง

เป็นความจริงที่พระพุทธองค์มีพระประสงค์ให้พระภิกษุสงฆ์นำหน้าภิกษุณีสงฆ์ แต่เราต้องตระหนัก ว่าพระพุทธองค์ถือตามประเพณีนิยมของสังคมสมัยนั้น ทั้ง ๆ ที่พระองค์เองทรงล้ำหน้าศาสนาของศาสนาทั้งหลายในสมัยเดียวกัน

หากจะทำให้ภิกษุสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์มีความเสมอภาคกันแล้ว เราต้องตระหนักต่อไปอีกว่า การปฏิบัติตามพระวินัยและพระธรรมนั้น ท้ายที่สุดแล้วเป็นไปเพื่อความหลุดพ้นจากพันธะแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ดังนั้นข้าพเจ้าจึงคิดว่าเราควรตีความประเพณีการปฏิบัติของชาวพุทธให้สอดคล้องกับสัจตถะแห่งคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เหมาะสมยุคสมัยของเรา (ในปัจจุบัน)

ก่อนที่จะจบ ขอให้ข้าพเจ้าได้อ้างถึงข้อความของท่านอาจารย์ กัยบกอน ศากยะไตรเซ็น ริมโปเซ ผู้นำนิกายศากยะของทิเบต ท่านได้กล่าวไว้ว่า “ปัจจุบันมีผู้คนจำนวนมากที่ต้องการศึกษาธรรมะ แลถือปฏิบัติตามคำสอนในนิกายต่าง ๆ ระบบต่าง ๆ กัน สิ่งหนึ่งที่สำคัญก็คือนิกายเหล่านี้มีรากฐานร่วมกัน มีผลเหมือนกัน มีคุณค่าเหมือนกัน แต่ละอาตมามีได้หมายความว่า ทุกคนควรปฏิบัติตามทุก

นิกาย ซึ่งเป็นสิ่งยากที่จะทำได้เช่นนั้น แต่ในนิกายที่ตนสังกัดนั้นขึ้นอยู่กับกรรมของแต่ละคนที่เราทำกรรมผูกพันมากับนิกายนั้น ๆ แต่อดีต เราควรปฏิบัติตามนิกายนั้น ๆ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องมีความศรัทธาและความเคารพต่อนิกายอื่น ๆ ด้วย เพราะหากท่านยึดมั่นอยู่เฉพาะนิกายใด นิกายหนึ่ง และมีความเคารพในนิกายอื่นน้อยกว่านั้น ย่อมเป็นความผิดพลาดอย่างฉกรรจ์และเป็นอันตรายยิ่ง ทุกคนต้องระลึกถึงเรื่องนี้ไว้ในใจ นอกจากนั้น อาตมาก็ไม่มีอะไรจะกล่าวอีก นอกจากขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในมรรควิธีทางจิตวิญญาณ บุญใดที่มีในการศึกษาและบำเพ็ญสมาธิ ขออุทิศให้กับทุกคนในที่นี้ ขอให้บรรลุประณิพพานอันเป็นที่สุด เพื่อจะได้ช่วยสรรพสัตว์ให้เป็นอิสระจากห้วงไอหะกันการแห่งสังสารวัฏ”

คำบรรยายของอาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ สำหรับการประชุมนานาชาติเรื่องสตรีชาวพุทธ วันที่ ๒๕-๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๔ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต จ. ปทุมธานี แปลโดย ดร. ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

ความรุนแรงที่ปะคำ

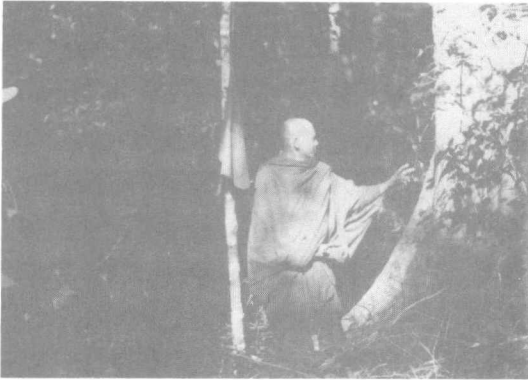
กลิ่นไอที่หลงเหลือในความทรงจำ

นับจากเหตุการณ์ของความวุ่นวายอันสืบเนื่องมาจากโครงการจัดสรรที่ทำกินแก่ผู้ยากไร้ในพื้นที่ป่าสงวนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (คจก. ตอ/น) ซึ่งรับผิดชอบโดยทหาร (กองทัพบกที่ ๒) เหตุทั้งหมดเริ่มส่อเค้าแห่งความรุนแรงตั้งแต่วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๓๔ เมื่อหลวงพ่อบุญประจักษ์ผู้คลั่งจิวรห่มปกป้องกันป่าดงใหญ่ ได้พาชาวบ้านกลุ่มอนุรักษ์เขาน้ำผุด ๔๐๐ คน เดินทางไปเพื่อให้กำลังใจชาวบ้านสระตะเคียนที่ถูกไล่ที่ตามโครงการดังกล่าว ขณะเดินทางถูกปิดถนนและตามมาด้วยการเกิดเหตุการณ์จลาจลขึ้น พระสงฆ์ถูกบิณฑบาต และชาวบ้านถูกทำร้ายโดยคนในเครื่องแบบ ผลที่ลงเอยชาวบ้านถูกจับกุมดำเนินคดี ๙ คน อีกวันต่อมา ๕ กันยายน ๒๕๓๔ เจ้าหน้าที่ชุดเดียวกันที่ทำการสลายม็อบ นำโดย พันโท ธวัชชัย สมุทรสาคร ได้เข้าจับกุมหลวงพ่อบุญประจักษ์ที่สำนักสงฆ์เขาน้ำผุด หลวงพ่อบุญประจักษ์ถูกห้ามและถูกหิ้วปีกขึ้นรถปิกอัพติดฟิล์มกรองแสงสีดำ ท่ามกลางความตะลึงงันของชาวบ้านหลายคนที่มา นั่งออกกันอยู่

ภายในบริเวณวัด จากแก๊งผู้มาเยือนโดยไม่ได้รับเชิญ ที่ได้พาหลวงพ่อบุญประจักษ์หายออกไปจากสำนักสงฆ์เขาน้ำผุด มุ่งหน้าไปไหนไม่มีใครอาจรู้ได้

เช้าวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๓๔ หลวงพ่อบุญประจักษ์ได้รับการประกันตัวออกจากศาลจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นการจับกุมครั้งที่ ๒ ในข้อหา “ชุมนุมเกินกว่าสิบคนขึ้นไป ก่อความวุ่นวาย ขึ้นในบ้านเมือง โดยมีหลวงพ่อบุญประจักษ์เป็นหัวหน้า” ปฏิบัติการจ้องแวงพระและชาวบ้านของทางฝ่ายราชการ เปิดเกมรุกฆาตด้วยการแถลงข่าวอัดซ้ำอีกว่า “คนที่ขัดขวางโครงการ คจก. คือพวกคนกลุ่มน้อยที่สูญเสียผลประโยชน์” การเหยียบย่ำลงไปในความรู้สึกของชาวบ้านในครั้งนี้ ส่งผลให้ใครต่อใครหลายคนหันหลังชนร่วมเดินประกาศปฏิเสศโครงการ คจก. อย่างชนิดที่ไม่มีวันจะประนีประนอมกันต่อไปได้สัก

ภัยคุกคามพระนักอนุรักษ์

แผนการอุบาทว์ที่พยายามหาทางจับหลวงพ่อ ประจักษ์สีก ฝ้ายที่ไม่หวังดีพยายามทำทุกวิถีทางการวาง แผนจับกุมพระกับชาวบ้าน รวมทั้งปลุกมือปืนให้มารื้อสำนัก สงฆ์หลวงพ่อประจักษ์ ถูกกำหนดขึ้นโดยนายทหารยศพลตรี คนหนึ่ง โดยอาศัยอำนาจกฎหมาย เครื่องมืออุปกรณ์และ กำลังพลที่พร้อมทุกอย่าง เข้าปฏิบัติกรกับพระและชาวบ้าน เป้าหมายเน้นไปที่มวลชน ผู้นำชาวบ้านและพระ พฤติกรรม ที่ชั่วร้ายไม่เกรงกลัวต่อบาปที่ทำกับพระสงฆ์ เช่น ปล่อยให้ ชาวไร่ร้ายพระ, ห้ามญาติโยมเข้าไปทำบุญในวัด รวมทั้งมี มือดีลอบยิงผู้นำชาวบ้าน

จากปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ก็แสดงสัญญาณ เตือนภัยให้เห็นแล้วว่า ถ้าหลวงพ่อประจักษ์กลับมาจำ พรรษาอยู่สำนักเดิมคงไม่ปลอดภัยแน่ ดังนั้น หลังจาก หลวงพ่อถูกประกันตัวครั้งที่ ๒ จึงได้ไปหลบซ่อนตัวที่วัด แห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยความอุปการะของเจ้า อวาสวัดพ่านักอยู่ที่นั่น ไม่นานก็ต้องย้ายออก เพราะ ภัยคุกคามจากมารเริ่มขึ้นอีกโดยใช้วิธีการบีบบังคับเจ้า- อวาสทางอ้อม

ตัดสินใจหลบภัยเข้าจำพรรษาที่กรุงเทพฯ

เมื่อคิดว่าอยู่ที่เขตจังหวัดบุรีรัมย์ไม่ปลอดภัยแล้ว จึง ตัดสินใจเดินทางเข้ากรุงเทพฯ พร้อมกับทนายความประจำตัว เข้าวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๔ ถึงกรุงเทพฯ เข้าจำพรรษา

ในวัดแห่งหนึ่งแถวถนนจรัญสนิทวงศ์ ๔๕ ต่อจากนั้นก็ ย้ายวัดไปเรื่อย ๆ เพื่อเป็นการป้องกันภัยคุกคาม ถึงกระนั้น ก็ตามก็ยังไม่วายที่จะถูกข่มขู่ทางโทรศัพท์และถูกติดตาม ด้วยตำรวจนอกเครื่องแบบจากหน่วยงานสันติบาล วัดสุดท้าย ที่ท่านจำพรรษาและเปิดใจแถลงข่าวเป็นครั้งแรกหลังจากที่ อัดอั้นมานานที่ วัดอมรคีรี บางยี่ขัน กรุงเทพฯ

วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๓๔ ตัดสินใจแถลงข่าวต่อ สื่อมวลชนอีกครั้งหนึ่ง ที่ห้องทิวังษ์ โรงแรมดุสิตธานี จัด โดยสมาคมผู้สื่อข่าวต่างประเทศ

วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๔ เดินทางกลับสำนักสงฆ์ เขาหัวน้ำผุด รวมระยะเวลาหลบภัยที่กรุงเทพฯ ๑๕ วัน เปลี่ยนวัดจำพรรษา ๔ วัด ย้ายไปอยู่ตามบ้านญาติโยม ๔ ครั้ง

เผชิญชะตากรรมที่เขาหัวน้ำผุด

ขวัญและกำลังใจพระ เณร ซี ที่รอดอยากรกลับมา ตีขึ้น เมื่อเห็นเจ้าสำนักปลอดภัย และกลับมาอยู่สำนักสงฆ์ อีกครั้งหนึ่ง แต่การกลับมาครั้งนี้เป็นที่น่าแปลกกว่าเช่นที่ เป็นมาเพราะไม่มีชาวบ้านมาคอยต้อนรับให้ความอบอุ่น เหมือนเมื่อก่อน คงมีแต่พระเณรลูกวัดและชีออกมารับ หลวงพ่อประจักษ์กับคณะ องค์การพัฒนาเอกชน (อพช.) และผู้สื่อข่าวที่ติดตามลงไป บรรยายการอุปถัมภ์สงฆ์เขา หัวน้ำผุดเจ็บบงบมานานนับแต่หลวงพ่อประจักษ์ถูกจับ มาวันนี้เริ่มมีเสียงผู้คนพูดคุยนทนากัน

การกลับมาในครั้งนี้สิ่งที่เจ้าสำนักสงฆ์แปลกใจเป็นที่สุดก็คือ หมู่บ้านทางขึ้นสำนักสงฆ์ถูกรื้อหมดเกลี้ยง เพียงเหลือไว้แต่ซากร่องรอยบ้านร้างและเศษไม้ที่ยังชนไปไม่หมด จากการสอบถามพระลูกวัดพอทราบได้ว่า “หลังจากหลวงพ่อกับเจ้าสำนักสงฆ์ได้มาทำกรรโชกบ้านเรือนของชาวบ้าน ให้ไปรวมกันอยู่ที่หมู่บ้านป่าดงใหญ่ ๔ ชาวบ้านจะขัดขืนก็ไม่ได้ เพราะทหารเข้มขู่ว่าจะจับ และที่เลวร้ายที่สุดคือชาวบ้านถูกสั่งห้ามไม่ให้มาทำบุญที่วัด ใครไม่เชื่อฟังก็จะไม่จัดที่ทำกินให้และจ้างให้ชาวบ้านด้วยกันมาข่มขู่” เสียงพระขวัญ พระลูกวัดเล่าให้เจ้าสำนักสงฆ์ฟัง หลังจากชาวบ้านถูกสั่งให้ย้ายไปแล้ว พระเณรต้องออกเดินบิณฑบาตไกลถึง ๑๔ กิโลเมตรไปกลับระหว่างสำนักสงฆ์กับหมู่บ้านดงใหญ่

วิธีการสร้างแรงกดดันที่จะพยายามให้พระออกจากป่าดงใหญ่ เพื่อกลุ่มคนและพรรคพวกเพื่อนพ้องของตนเอง จะได้สุขสำราญกับการตัดไม้ทำลายป่าของคนในเครื่องแบบสีเข้ม ๆ ทั้งหลายยังไม่จบเพียงแค่นี้ หากยังใช้วิธีสกรอกเพื่อให้ชาวบ้านทะเลาะกับพระโดยสั่งให้ชาวบ้านบางกลุ่มไป

ตัดไม้ในเขตสำนักสงฆ์ (วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๔ พระประจักษ์พบชาวบ้าน ๔ คน คนไม่ออกจากป่าอ้างว่า คนในเครื่องแบบอนุญาตให้ตัด) นอกจากนั้นก็ใช้วิธีข่มขู่ ปลอบ ชาวเขาจะเอาระเบิดหรืออาวุธสงครามไปฝังไว้แล้วก็ทำการตรวจค้นจับ ทางด้านพระธรรมวินัยทหารก็จะบีบบังคับให้พระอุปัชฌาย์จากจังหวัดสระบุรีเรียกตัวกลับต้นสังกัด

จากอุปสรรคและปัญหาเหล่านี้ ทำให้เจ้าสำนักสงฆ์ลำบากใจที่จะกระทำกรณารักษ์ป่าและปฏิบัติธรรมภาวนาอยู่ที่นั่นต่อไป จะอย่างไรก็ตาม ไม่มีใครรับรู้และ คาดคิดได้อีกว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นที่นี้อีกกับเจ้าสำนักสงฆ์แห่งนี้ แต่ที่แน่ ๆ และมีคำตอบรออยู่แล้วก็คือ ออกพรรษานี้สำนักสงฆ์ถูกรื้อแน่.

เสถียร ใสลำพะายะ รายงานจากป่าดงใหญ่

แขวงแขวในดงขมึน

● **“เสขิยธรรม” ฉบับที่ ๘** พุทธจิกายน-
ธันวาคม ๒๕๓๔ เป็นฉบับออกพรรษาหน้ากฐิน ขอ
ประกาศให้ได้ยินกันตรงนี้ ถ้าเป็นพระเสขิยธรรมจริง ใน
วัดอยู่จำพรรษาน้อยกว่า ๕ รูปอย่า “อย่างหนา”
รับกฐินเลย เรื่องที่ว่าเอาพระวัดอื่นมารวมก็ได้
นั้น เป็นข้ออ้างที่เทียบย่อพระธรรมวินัยจนเกินไป
ศาสนานี้หาได้ขึ้นอยู่กับเงินตราอย่างเดียวไม่ มันต้องมี
“ลีลา” ด้วยนะครับท่าน

● **ที่ประชุมแสดงสามัคคีธรรม “ทำวัตร”**
ท่านอาจารย์พุทธทาส “ประทับแห่งเมืองไทย” ๒๑
กันยายน ๒๕๓๔ ประกอบด้วยพระเถระจากจังหวัด
ชุมพรเป็นส่วนใหญ่ เป็นการเน้นย้ำทฤษฎี “ผู้ได้
ประโยชน์ ย่อมเห็นประโยชน์” แต่ประมุขสงฆ์แห่ง
สุราษฎร์ธานี “พระอุดมธรรมปริชา” ก็หาได้เคย
ขาดไม่

● พระเถระหลายรูปถาม “ศีลพรต” กรณี
หลวงพ่อบุญจะว่า มหาเถรสมาคมเคลื่อนไหวอะไร
บ้าง? “ศีลพรต” ตอบว่าไม่ทราบ แต่นั่งทางในเรียนว่า
“พระสังฆาธิการโดยกฎหมายท่านเป็นเจ้าหน้าที่ ย่อม
จะไม่ทำอะไรที่เป็นตรงข้ามกับหน่วยราชการ”

● ลักษณะเด่นของคณะสงฆ์ไทยซึ่งทำตัว
ให้อยู่ได้ในสังคม ที่เห็นชัดอยู่ประการหนึ่งคือใคร
ทำดีเป็นเรื่องราวรวมคือเป็นเรื่องของสงฆ์ ส่วนใคร
ทำไม่ดีหรือที่คนส่วนมากสมมติว่าไม่ดี เป็นเรื่อง
ส่วนตัว

● มีหลายคนอยากจะเห็นคณะสงฆ์รวมตัวจน

เป็นกลุ่มพลังกดดันในกิจการบางอย่างที่เกี่ยวกับการ
ศาสนาแต่ “ศีลพรต” ว่า อย่างนั้นมันเข้าลักษณะ
การเมืองไปทุกที **เขาจะไม่ให้เกิดดิพระ! เขาจะ
ดูถูกพระ!** ใครคิดอย่างนี้หาใช่ศิษย์ตถาคตไม่

● ๖ กันยายน หลวงพ่อประจักษ์ถูกจับเป็น
ครั้งที่สอง ห้ามออกทีวี ห้ามไปอภิปรายหรือห้ามพูด
ในที่ชุมนุมชน ทหารใหญ่บอกว่า “สถานการณ์
ป่าดงใหญ่เรียบร้อยดี เพราะทุกฝ่ายได้ประโยชน์
เท่าๆ กัน” ก็คงจะรับกันได้ **“ห้ามพูดมันก็เรียบร้อย
นะซิครับ”** ไขความว่าที่เรียบร้อยเพราะห้ามพูด

● ในสถานการณ์อย่างนี้ใครก็ตามกรุณาอย่า
ซ้าส่นะครับ โรค “ทง โพธิ์อ่าน” กำลังระบาด
ระวังคุณจะเป็นเป้ารายต่อไป

● หลวงพ่อนาน “พระครูพิพิธประชานาถ”
ในนามประธานกลุ่มเสขิยธรรมส่งหนังสือเปิดผนึกถึง
นายกฯ, รมต. เกษตรฯ, รมต. มหาดไทย, รมต. ศึกษาฯ,
อธิบดีกรมป่าไม้ และอธิบดีกรมการศาสนา **วิงวอน
ให้ทบทวนเรื่องให้พระออกจากป่า** และเสนอ
แนวทางแก้ไขกรณีเรื่องหลวงพ่อบุญจะประจักษ์พร้อม
ข้อมูลเพียบ

● **เรื่องทางอุบลฯ ยังไม่จบ** ท่านที่ติดตาม
เรื่องคงนึกว่าจะจบเกมกันไปตั้งแต่ที่ท่านพ่อเมือง
อุบลฯ สำนึกผิดมาราบขอขมาพระครูมงคลวรวัฒน์
และชี้แจงว่าที่ส่งทหารและตำรวจมาบ้านเข็ญในวัด
ระหว่างการประชุมพระนั้น เพราะเป็นห้วงพระ แต่
เรื่องทำท่าว่าจะไม่จบลงง่าย ๆ เพราะท่านพระครูฯ
รายงานกับที่ประชุมกรรมการเสขิยธรรมที่ผ่านมาว่า
เรื่องที่ท่านพ่อเมืองรับปากจะทำหนังสือเวียนชี้แจง
พระสงฆ์ในอุบลฯ เพื่อแก้ข้อกล่าวหาต่อพระสงฆ์ที่
เข้าร่วมการประชุมนั้น กลายเป็นว่ากลับทำหนังสือ
เวียนกล่าวหาว่า **“กลุ่มพระสงฆ์กลุ่มนี้ได้รับการ
สนับสนุนจากนักการเมืองให้มาคัดค้านเข็ญ”**
ไปเสียอีก คงจะเข้าทำนองมีอบพระอะโรยงั้น
ยังพระที่เข้าร่วมการประชุมบางรูปก็มาหาท่าน

พระครูฯ และแจ้งว่าได้รับความเดือดร้อนจากเจ้าคณะตำบลท้องที่ด้วย

● แกมท่านพระครูฯ ยังบอกอีกว่าทาง**กฟผ.** ทุ่มไม่อัน จัดสัมมนาพระสงฆ์ในจังหวัดให้มารับทราบ**“ข้อมูลเท็จจริง”** เรื่องการสร้างเขื่อนปากมูลอะไรกันจะขนาดนั้น

● ยังไงใครที่อยู่ทางอุบลฯ ก็ฝากเรียนผ่านท่านพ่อเมืองด้วยว่า **“พระบัตย์ศักดิ์พระเดียวจะถูกพระคว่ำบาตรให้”** หรือจะรอให้พระคุณเจ้าเจริญพรผ่านคอลัมน์นี้จึงจก ไทยรัฐเรื่อง**เครื่องบินเลาด้าแอร์** ที่ตกไปอีกหรือครับ ขนหัวจะไม่มีให้ลูกนะครับ!

● ท่านนายอำเภอโขงเจียม คนที่เป็นก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๔ เจ้าของวสี “นักอนุรักษ์หัวชนฝา” โปรดให้ความเมตตาด้วยถ้ามี**พระชื่อชาญวุฒิ** แกว ๆ อุบลฯ จะจัดทอดผ้าป่าช่วยเรื่อง**เขื่อนปากมูล** มีใช้หาเงินเพื่อสร้างเขื่อนหรือต่อต้านเขื่อน แต่หาเงินเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านหัวเหว่ ที่ถูกรื้อถอนบ้านบริเวณหัวงานสร้างเขื่อน ซึ่งอาจจะไม่ได้รับเงินอย่างทั่วถึง

● อาจารย์**พระครูสุภาจารวัฒน์** วัดท่าลาด กุดชุม ยโสธร “ศีลพรต” ชอบใจบุคลิก “เข้มแข็ง” ของท่านเป็นหนักหนา ปรารถนอยากให้**กลุ่มสังฆอาสาพัฒนา** เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม**เสขิยธรรม** ด้วย โห้! กลัวแต่จะไม่เข้าร่วมเท่านั้นเอง นิมนต์เลยครับ

● หลวงพี่เตี้ย **พระอาจารย์ไพศาล**อยู่อังกฤษ ร่อนจดหมายมาว่า “ไม่ปวดหัวเลย เพราะได้อยู่ห่างกลุ่ม**เสขิยธรรม** พุดเลนหรือเปล่า กลับมาเมืองไทยใครทักว่า “สมองลึบ” อย่างคุณก็แล้วกัน

● การพัฒนาแบบสุด ๆ ของ **พระครูมงคลฯ แห่งอำนาจเจริญ** ได้เงินมา ๕,๐๐๐ บาท ซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดรัตนประทีปที่วัดหมด เป็นการพัฒนาชาวบ้านแบบรอบด้านจริง ๆ “ศีลพรต” กลัวแต่จะซื้อไปแต่ “กำลังภายใน” เท่านั้นเอง

● **“เสขิยธรรม” จากอีสานได้โปรดทราบ** ประชุมตอกย้ำนโยบายและขยายผลงานครั้งที่สอง เดือนธันวาคม ณ วัดเทพมงคล อยาลืมไปให้ได้

● **พระครูรัตนภาส**จากอุดรฯ เจียบหายไปเลย ไม่มีข่าวคราวถึงสำนัก**เสขิยธรรม** ถ้าไปขึ้นเครื่องที่ดอนเมือง ก็แวะกันบ้างเด้อ

● **พระอาจารย์วิรัช**ย้ายมาอยู่วัดป่ามหาวันชัยภูมิแล้ว โดยเฉลี่ยมีจดหมายถึงสำนัก**เสขิยธรรม** เดือนละ ๒ ฉบับ แต่เรื่องที่เสนอกับรับไม่ได้หลายเรื่อง

● พ่อท่านอาจจะเป็นพ่อของใครบางคน แต่เกินไปถ้าพูดว่า **“ใครแต่ต้องข้ามศพผมไปก่อน”** เพราะแม้แต่คนขนาดหลวงพ่อบุระจักษ์ยังไม่พูดแบบนี้

● เสนอกิจกรรมให้พระออกพูดในที่สาธารณะ จะรับนโยบายให้สมาชิกคนอื่นทำไม่ได้ ถ้าท่านต้องการทำอะไรเอง นิมนต์เลยครับ “ศีลพรต” จะไปยื่นให้กำลังใจ แจ้งด้วย

● ทราบแล้วจะอนุโมทนาหรือไม่ก็ตามใจ คนที่ซื้อเครื่องพิมพ์ดีดถวายอาจารย์วิรัชคือ**พระครูโสภณคุณากร** เจ้าคณะตำบลคองหงส์ หาดใหญ่ โดยสมทบส่วนหนึ่งจากพระอาจารย์ประจวบ วัดกรวด จะเป็นคุณหรือโทษ ประโยชน์หรือหาประโยชน์ไม่ได้ ก็คอยดู

● ๒๗ ตุลาคม-๓ พฤศจิกายน มูลนิธิธรรมนาค โดยการนำของพระอาจารย์พงษ์ศักดิ์ แห่งพาลาด จัดประชุมย้าเดือนกลุ่ม **“พระสงฆ์เพื่อการอนุรักษ์พัฒนาชีวิตและสิ่งแวดล้อม”** ท่านใดที่ได้รับเชิญ กรุณาอย่าปฏิเสธ

● ขอทิ้งท้ายด้วยคำพูดของพระครูชัยคุณาภิรักษ์ เจ้าคณะอำเภอไชยา สุราษฎร์ธานี **“อาดมาไม่ขอร่วมรับผ้าป่าของคนที่ทำร้ายพระอย่างหลวงพ่อบุระจักษ์ แม้จะได้เงินเข้าวัดตั้งหนึ่งล้านหกแสน ก็คงไม่ได้บุญเต็มเม็ดเต็มหน่วย”** สวัสดี

“ศีลพรต”

โรคร้ายจากแม่น้ำมูล

ภาวะเป็นแม่น้ำมรณะ

โครงการเขื่อนปากมูลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า ๑๓๖ เมกะวัตต์ ที่ได้รับอนุมัติจาก ครม. ให้ดำเนินการสร้างเพื่อกั้นปากแม่น้ำมูลก่อนไหลลงสู่แม่น้ำโขง ณ บริเวณแก่งตะนะ บ้านห้วยเหว่ ต. ห้วยเหว่ อ. โขงเจียม นั้น หากก่อสร้างเสร็จจลันและเริ่มเก็บกักน้ำเมื่อใด สุขภาพอนามัยของประชาชนชาวจังหวัดอุบลราชธานี จะตกอยู่ในอันตรายอย่างยิ่งทันที

จากรายงานศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการเขื่อนปากมูล ซึ่งได้กระทำตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ในแง่ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยพบว่าภัยอันตรายและโรคระบาด ที่เกี่ยวข้องกับสร้างเขื่อนขนาดใหญ่มีหลายประการ แต่ที่น่ากลัวที่สุดคือ ศักยภาพของพื้นที่ดังกล่าวต่อการระบาดของโรค พยาธิใบไม้ในเลือด (Schistosomiasis) เนื่องจากว่าได้มีการตรวจพบหอย ไตรกูลา อะเปอร์ตา (*Tricula aperta*) ซึ่งเป็นตัวพาหะเชื้อพยาธิ (intermediate host) ในลำน้ำมูลตั้งแต่แก่งสะพือเรื่อยไปจนถึงแก่งตะนะ อันเป็นที่ตั้งของเขื่อน แม้ว่าในปัจจุบันยังไม่พบว่ามีการระบาดของโรคในพื้นที่ป้วยเป็นโรคดังกล่าว แต่ห่างออกไปไม่กี่กิโลเมตรในประเทศลาว พบว่ามีการระบาดของโรคนี้อย่างมาก เช่นบนเกาะโขงพบว่าการติดเชื้อถึง ๑๔% ของประชากร และบางหมู่บ้านก็เป็นทั้งหมู่บ้านเลยก็มี นับเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญยิ่ง เพียงแต่ยังไม่มีการ

ระบาดมาสู่ลำน้ำมูล จนกว่าจะวันเขื่อนสร้างเสร็จเท่านั้น

โรคมพยาธิใบไม้ในเลือดคืออะไร

โรคมพยาธิใบไม้ในเลือด (Schistosomiasis) เป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อพยาธิ Schistosome ประมาณว่าประชากรราว ๒๐๐ ล้านคนทั่วโลกเป็นโรคนี้ โดยมากพบในเขตร้อนของโลกตั้งแต่บราซิล, เวเนซุเอล่า, แอฟริกา, ตะวันออกกลาง, จีน, อินโดจีน และฟิลิปปินส์

พยาธิ Schistosome มีอยู่หลายชนิด ชนิดที่พบในลำน้ำโขงได้แก่ *Schistosoma makongi* พยาธิดังกล่าวอาศัยอยู่ในหอยโข่ง *T.aperta* ซึ่งพบได้ทั่วไปในลำน้ำโขง พยาธิระยะติดต่อ เซอร์คาเรีย (*Cercaria*) จะออกจากตัวหอยว่ายเป็นอิสระในน้ำและไชผ่านผิวหนังเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ เข้าไปอยู่อาศัยในเลือดฝอยของลำไส้จนเติบโตเป็นตัวเต็มวัย หากผู้ป่วยได้รับพยาธิในจำนวนมากพอจะมีอาการปรากฏภายหลังระยะฟักตัวราว ๕ สัปดาห์ เริ่มแรกจะมีอาการไข้ หนาวสั่น ปวดศีรษะ บวมตามร่างกาย อ่อนเพลีย น้ำหนักลด ปวดท้องและท้องเสีย อาการดังกล่าวจะค่อย ๆ หายไป แต่ในบางรายอาจเป็นอยู่ ๒-๓ เดือนได้ ในระยะนี้แพทย์มักจะยังไม่วินิจฉัยไม่ได้

หากไม่ได้รับการรักษาปล่อยไว้เป็น ๑๐ ปี พยาธิใบไม้ในเลือดจะค่อย ๆ ก่อให้เกิดพยาธิสภาพขึ้นทั่วร่างกายมากขึ้นเรื่อย ๆ ตับจะถูกทำลาย เกิดมีผังผืดขึ้นบริเวณหลอดเลือดที่ตับทำให้มีอาการคล้ายคนเป็นโรคตับแข็ง นั่นคือมีภาวะ ท้องมาน ม้ามโต อาเจียนเป็นเลือด อัตราการตายสูงถึงราวร้อยละ ๑๐ ในเวลา ๔ ปี

นอกจากนี้ยังพบภาวะไตอักเสบ (Glomerulonephritis) ทำให้ผู้ป่วยสูญเสียโปรตีนไปในปัสสาวะและมีอาการบวมทั่วตัว ในลำไส้พยาธิจะทำให้เกิดเนื้องอกเล็ก ๆ (Polyp) ของลำไส้ผู้ป่วยจะมีอาการถ่ายเป็นเลือด ท้องเสีย สูญเสียโปรตีนไปทางลำไส้ (Protein losing enteropathy) และเกิดโรคโลหิตจางทุพโภชนาการ ไม่มีแรงทำงาน ในรายที่โชคร้ายมาก ๆ พยาธิจะไชเข้าสู่สมอง หรือไชเส้นหลังทำให้มีอาการคล้ายสมองอักเสบ เป็นอัมพาตได้

โดยส่วนใหญ่โรคดังกล่าวไม่ทำให้ถึงแก่ชีวิตโดยตรง ผู้ป่วยยังมีชีวิตต่อไปได้ แต่จะมีสุขภาพที่อ่อนแอทำงานไม่ได้เต็มที่ ระหว่างนี้ไชของตัวพยาธิก็จะออกมาที่บอุจจาระของผู้ป่วย และด้วยสัญลักษณ์ของคนไทยที่ไม่ถ่ายลงส้วม ไชของพยาธิเหล่านั้นก็จะถูกชะล้างลงสู่แม่น้ำ และเมื่อได้รับแสงแดด ตัวอ่อน (Miracidium) จะฟักออกจากไข่ว่ายน้ำในน้ำ จนกว่าจะเจอหอย T.aperta อีกครั้ง ตัวอ่อนจะไชเข้าสู่เนื้อของหอยดังกล่าวเพื่อฟักตัวราว ๑-๒ เดือน เจริญเป็นระยะติดต่อก ซึ่งจะออกจากหอยไชเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ต่อไปจนครบวงจร

เพราะเหตุใดขณะนี้จึงยังไม่มีรายงานโรคพยาธิใบไม้ในเลือดในคนไทย

ด้วยเหตุที่แม่น้ำมูลตอนปลายนี้ น้ำไหลเชี่ยว มีเกาะแก่งมากมาย กอนไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่ไหลช้า ๆ อันเป็นที่ระบอบของโรคดังกล่าว ลักษณะกระแสน้ำที่ไหลแรงนี้จะช่วยป้องกันมิให้ตัวอ่อนของ

พยาธิไชเข้าตัวหอยได้ เป็นการตัดวงจรชีวิตของพยาธิดังกล่าว

อะไรจะเกิดขึ้นเมื่อสร้างเขื่อน?

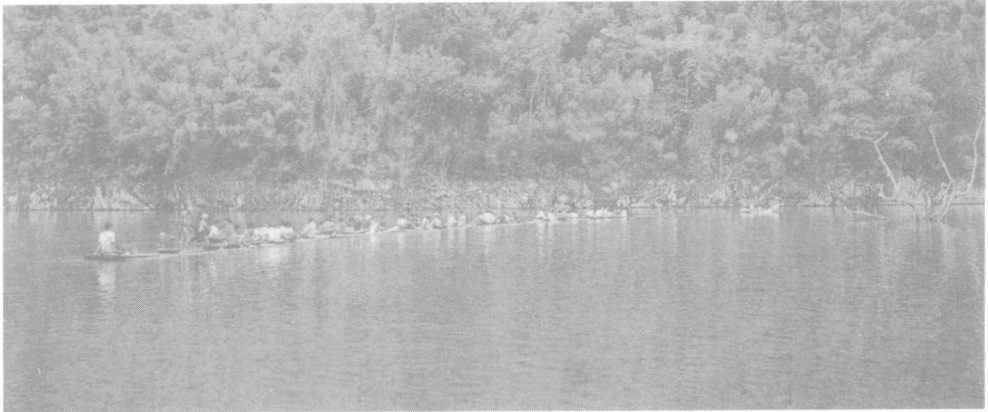
...กระแสน้ำที่เคยไหลหลากก็จะหยุดนิ่ง เพิ่มโอกาสให้ตัวอ่อนพยาธิไชเข้าหอย เพียงแค่รวนให้คนลาวที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ในเลือดมาถ่ายแพร่เชื้อดังกล่าวในแผ่นดินไทยเท่านั้น

ในปัจจุบันพบว่ามีการไปมาหาสู่ของประชาชนทั้ง ๒ ประเทศอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังมีศูนย์ผู้อพยพลี้ภัยอีกหลายแห่งใกล้พื้นที่โครงการ (มีการตรวจพบไชพยาธิใบไม้ในเลือดในอุจจาระผู้อพยพในศูนย์เหล่านี้หลายราย) โอกาสการแพร่กระจายเชื่อดังกล่าวจึงสูงมาก

นอกจากนี้โดยลักษณะของเขื่อนปากมูลเองเป็นเขื่อนเตี้ย ไม่ใช่เขื่อนที่สร้างในภูมิประเทศภูเขาสูงชัน อันจะก่อให้เกิดน้ำท่วมเป็นบริเวณกว้าง โดยมีบริเวณที่น้ำตื้นแฉะแคบสองถึง เป็นที่เจริญได้ดีของหอยอีกมาก

จากในห้องปฏิบัติการ หอย T.aperta สามารถดำรงชีพในน้ำนิ่งได้นานเป็นปี ๆ เคยมีตัวอย่างที่ผสมขึ้นมาแล้วครั้งหนึ่งในประเทศอียิปต์ ภายหลังการสร้างเขื่อนอัสวานกันแม่น้ำไนล์ เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าพบว่า มีการระบาดแพร่พันธุ์ของหอยเป็นที่ฟักตัวของพยาธิใบไม้ในเลือดอย่างมหึมาศาล อัตราป่วยเป็นโรคพยาธิใบไม้ในเลือดเพิ่มจากเดิมเป็น ๑๐๐% ในเวลาไม่กี่ปี ชาวบ้านที่จำเป็นต้องอาศัยลำน้ำดังกล่าวลงไปลุยน้ำหาปลาต้องพบกับชะตากรรมที่แสนทุกข์ทรมาน ลำน้ำดังกล่าวยังก่อให้เกิดโรคผิวหนังทำให้มีอาการคันอย่างมากจากการไชของพยาธิ จนผู้คนเข็ดขยาดไม่อยากจะไปใช้น้ำนั้นอีก ทั้งหมดนี้เพื่อแลกกับประโยชน์สุขของใคร

หากมีการระบาดของโรคพยาธิใบไม้ในเลือด

ในคนไทย จะก่อให้เกิดความสูญเสียต่อเศรษฐกิจของชาติอย่างมหาศาล เพราะกลุ่มเสี่ยงต่อโรคพยาธิดังกล่าว คือกลุ่มอายุ ๑๕-๖๐ ปี อันเป็นวัยทำงานเป็นแรงพัฒนาชาติ ปัจจุบันพบว่าคนไทยเป็นโรคพยาธิต่าง ๆ อยู่แล้ว ๒๕ ล้านคน หรือเกือบครึ่งหนึ่งของคนทั้งชาติ นอกจากประเทศไทยจะเต็มไปด้วยคนวัยแรงงานที่อ่อนแอป่วยเป็นโรคแล้ว ประเทศชาติยังสูญเสียเงินไปกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยอีกจำนวนมหาศาล ทั้งด้านบุคลากร เครื่องมือและเวลาที่ต้องเสียไป อีกทั้งยารักษาโรคพยาธิใบไม้ในเลือดที่ชื่อ Praziquantel ราคาเม็ดละ ๒๕ บาท ต้องกิน ๔-๕ เม็ด ตกคนละ ๑๒๕ บาทต่อการถ่ายพยาธิ ๑ ครั้ง และตราบดีที่ประชากรที่ยังต้องเดินท่องลำน้ำมูลเพื่อหาเลี้ยงชีพตน ในชั่วชีวิตของเขาจะมีโอกาสติดเชื้อใหม่ได้ทุกวัน ต้องถ่ายพยาธิกันอีกก็ครั้งก็หน สูญเสียเศรษฐกิจกันมากแค่ไหนควรพิจารณาดูให้ดี

นอกจากการระบาดของโรคพยาธิใบไม้ในเลือดแล้ว การระบาดของโรคพยาธิใบไม้ในตับ (Opisthorchiasis) ซึ่งก็เป็นปัญหาสาธารณสุขของพื้นที่อยู่แล้วจะทวีความรุนแรงขึ้นอีก เนื่องจากการเพิ่มพื้นที่ขยายพันธุ์ของทั้งหอย (Bithynia) และปลาเนื้ออ่อน ซึ่งเป็นตัวกระจายพยาธิใบไม้ในตับขึ้นอีกมาก ดังที่เกิดขึ้นแล้วกับโครงการเขื่อนสิรินธร

ในรายงานผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของโครงการเขื่อนปากมูล ได้มีข้อความเขียนไว้ชัดเจน พร้อมทั้งขีดเส้นได้ว่า “มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาแน่ชัดถึงความเป็นไปได้ในการกระจายพันธุ์และระบาดของหอย T.aperta ในอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อน ก่อนที่จะตัดสินใจสร้างเขื่อนปากมูล มิฉะนั้นแล้วสุขภาพของประชาชนจะต้องอยู่ในอันตรายยิ่ง”

ไม่ทราบว่าเป็น กฟผ. ได้อ่านหรือไม่ ถ้าอ่านแล้วทำเป็นไม่เห็นนั่นหมายความว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากไฟฟ้า ๑๓๖ เมกะวัตต์ มีคุณค่ามากกว่าสุขภาพของประชาชนตาตา ๆ และเมื่อวันทีลำน้ำมูลกลายเป็นลำน้ำมรณะ การพัฒนาเศรษฐกิจโดยประโยชน์จากไฟฟ้าโครงการเขื่อนปากมูลก็ไร้ความหมาย หากประชากรส่วนใหญ่ล้มป่วยลงและไม่สามารถทำงานได้

ท่านต้องการให้ผืนรัยนี้เป็นจริงหรือ

นพ. รังสฤษฏ์ กาญจนวนิชย์

รายได้จากการบริจาคงานทอดผ้าป่า

สมทบทุนอนุรักษ์แม่น้ำมูล

รวมรายได้ทั้งหมดจากการทอดที่วัดยางลุ่ม

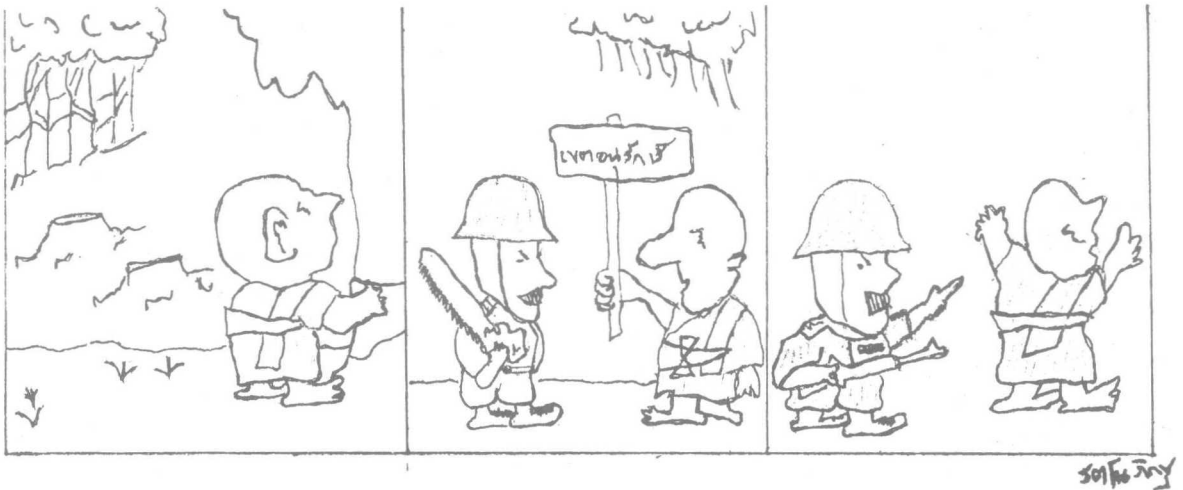
อุบลราชธานีวันที่ ๓ พย. ๒๕๓๔ ๖๑,๖๐๗.๗๕ บาท

หักค่าใช้จ่ายและการสมทบเข้าวัดยางลุ่ม

คงเหลือเงินเพื่อเข้ากองทุนอนุรักษ์ฯ ๕๐,๘๓๕ บาท

จึงขอกราบขอบพระคุณมาอย่างสูง ๗ โอกาสนี้

กลุ่มอี๊กแม่น้ำมูล

“หลวงตา”

● รวากับจะเข้ามา นั่งอยู่กลางใจของเกล้า
หลวงตาพูดยังกะตาเห็น
สรรพสิ่งที่ เป็นอยู่ และเป็นไป...
ไม่ปฏิเสธสิ่งที่มีมา
ไม่กังวลกับสิ่งที่ เป็นไป
วันเวลาเหลือสิ้นลงแล้ว
“ทำไมต้องอยู่ยืนยาวจนปานนี้”
หลวงตาบอกให้เข้าใจ
“อาตมาพร้อมที่จะไปแล้ว
ตอนนี้ตีตัวเสร็จแล้ว
รอเพียงรถมาก็กระโดดขึ้นไปได้เลย”
ท่านไม่วายที่จะมีอารมณ์ขันเสมอ
คนเมื่อจะไปอย่างบริสุทธิ์ไร้ตัวตน
ทั้งไม่มี “ความอยาก” ที่จะไป
ไปก่อนไป ไปพ้นจากตัวตน
เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก
เมื่อจิตหมดความปรารถนา
หมดความยึดมั่นในทุกสิ่ง
วันเวลาที่สงบสุข เบิกบานและละวาง
ในขณะที่จะไป คงเกิดขึ้นในแว้บภาพ
แห่งความว่างแล้ว
ในวันใดวันหนึ่งที่จะไปแล้ว,
เพียงแต่รอวันไปอยู่ อย่างสงบใจ

มหาสิปโป

